

Бюлетинът е изготвен по последни данни публикувани към Юли 2019 г.

Цитираните данни в бюлетина са последните данни, публикувани в официалните източници: Министерство на финансите, Българска народна банка, Национален статистически институт, Национална агенция по заетостта.

Електронната система, използвана за теглене на данни от официалните източници е CEIC Data Manager.

Обединена българска банка
Структура
Главен икономист

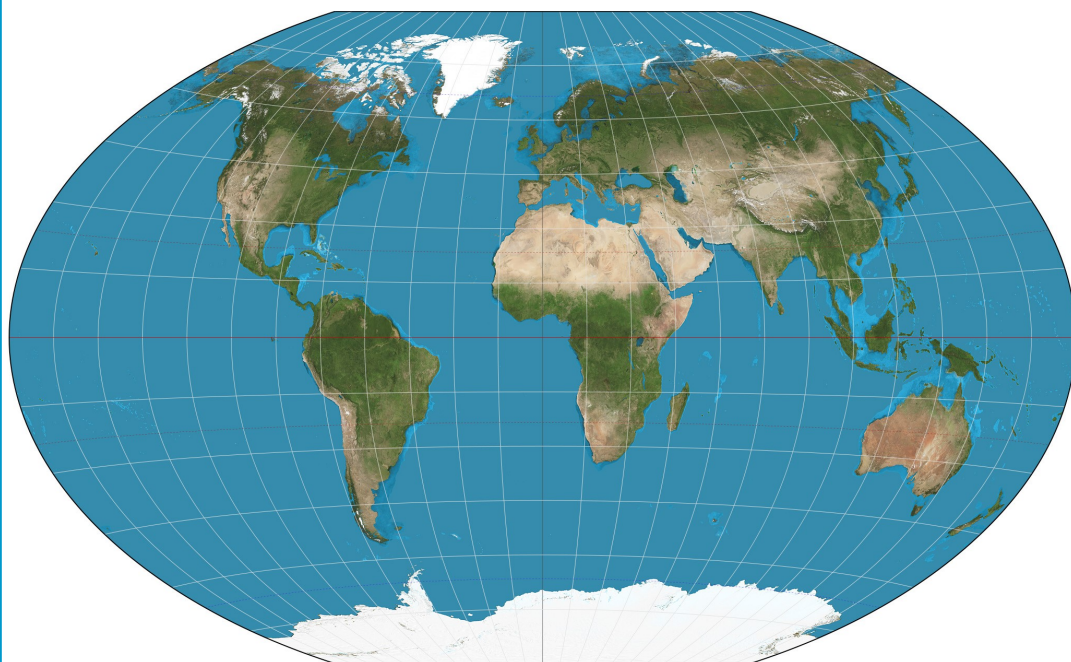
За контакти:

Петя Цекова
Главен икономист
e-mail: Petia.Tsekova@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2980

Петър Игнатиев
Главен анализатор
e-mail: Petar.Ignatiev@ubb.bg
тел.:+359 2 811 2982

АКЦЕНТИ И ПРОГНОЗИ

МЕСЕЧЕН ИКОНОМИЧЕСКИ БЮЛЕТИН

Юли 2019 г.

гр. София

- *Индексът за производството на IHS Markit за еврозоната достигна 47,6 през юни 2019 г., което е малко по-слабо от 47,7 през предходния месец. Индексът на услугите на IHS Markit за еврозоната се повиши до 53,6 през юни 2019 г. от 52,9 през предходния месец. Показателят за бизнес климата (BCI) за еврозоната се понижи до 0,17 през юни 2019 г. от 0,30 през предходния месец. Сезонният коефициент на безработица в еврозоната спадна до 7,5% през май 2019 г. от 7,6% през предходния месец. Това е най-ниският процент на безработица от юли 2008 г., тъй като броят на безработните продължава да намалява. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, нивото на безработица намалю до 6,3% през май от 6,4% през предходния месец. Годишната инфлация в еврозоната възлезе на 1,2% през юни 2019 г., без да се променя спрямо предходния месец. Тя остава най-ниската инфлация от април 2018 г., поради забавяне на цената на енергията. Годишната основна инфлация, която изключва колебливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и при която ЕЦБ разглежда политическите си решения, вероятно ще се увеличи до 1,1% през юни от 0,8% през предходния месец.*
- *На 3 юли 2019 г. Европейската комисия заключи, че Италия вече не нарушава фискалните правила на ЕС, след като правителството намали публичните разходи с 7,6 млрд. евро с усилия в последната минута, за да избегне процедура за санкциониране. В резултат на това намаление се очаква дефицитът на Италия да достигне 2,04% от БВП през 2019 г., както беше предварително договорено с Брюксел. Структурният дефицит ще се подобри с около 0,45% от БВП на Италия (около 8,2 милиарда евро). В резултат на това италианският дефицит се измени от влошаване от 0,2% на структурно подобрение от 0,2%. Най-големият тест е през есента, когато Италия трябва да представи своя бюджет за 2020 г., който да търси компромис с Европейската комисия. Планът на правителството за облагане на доходите ще доведе до общия размер на допълнителния дефицит през 2020 г. до над 40 милиарда евро. Годишната инфлация в Италия достигна 0,8% през юни 2019 г., както и през предходния месец. Тя остава на най-ниското си ниво от април 2018 г. Сезонно коригираната безработица в Италия спадна до 9.9% през май 2019 г. от 10,1% през предходния месец. Това е най-ниският процент на безработица от февруари 2012 година.*
- *Несигурността около преговорите за Брекзит и новият лидер на консерваторите ще продължат да оказват влияние върху настроенята и инвестиционните решения. Преговорите за оттегляне на Брекзит в крайна сметка, но най-вероятно след значително отлагане, ще доведат до резултат, който е приемлив и за Обединеното кралство, и за ЕС, без пълно разрушаване на икономическото развитие. Индексът на производството на IHS Markit / CIPS в Обединеното кралство падна до 48.0 през юни 2019 г. от 49.4 през предходния месец. Индексът на услугите на IHS Markit / CIPS UK Services падна до 50,2 през юни 2019 г. от 51 през предходния месец. Индикаторът SBI Business Optimism за Обединеното кралство се повиши до -13 през второто тримесечие на 2019 от -23 през предходния тримесечен период. Това е най-високата стойност от третото тримесечие на 2018 г., главно поради забавянето на Брекзит. Нивото на безработица в Обединеното кралство е 3,8% през трите месеца до май 2019 г., което е най-ниското си ниво от периода октомври до декември 1974 г.*
- *Индексът PMI в промишлеността в САЩ се понижи до 51,7 през юни 2019 г. от 52,1 през предходния месец, като надхвърли пазарните очаквания от 51,0. Все пак, последните данни сочат най-слабите темпове на растеж в производствения сектор от октомври 2016 г. Годишната инфлация в САЩ спадна до 1,6% през юни 2019 г. от 1,8% през предходния месец. Равнището на основна инфлация, което изключва променливи елементи като храна и енергия, достигна 2,1% през юни от 2% през май. Равнището на безработица в САЩ нарасна до 3,7% през юни 2019 г. от най-ниското ниво от 49 години от 3,6% през предходния месец.*
- *Индексът Танкан на Банката на Япония за настроенята на големите производители спадна до 3-годишен минимум от 7 през второто тримесечие на 2019 г. от 12 през предходния период. Индексът Jibun на Банката на Япония за производство PMI е ревизиран по-ниско до 49.3 през юни 2019 г. от предварителната оценка от 49.5, което сочи за втори месец на свиване на фабричната дейност, на фона на търговските търкания в САЩ и Китай и тенденциите на спад в световния автомобилен сектор. Инфлацията в Япония спадна до 0.7% на годишна база през май 2019 от шестмесечния ръст от 0.9% през предходния месец. Сезонният коефициент на безработица в Япония е 2,4% през май 2019 г., без промяна спрямо предходния месец.*
- *Ръстът на БВП на Китай през второто тримесечие е най-слаб от 27 години. Китайската икономика нарасна с 6,2% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 6,4% разширяване. Това е най-ниският темп на растеж на БВП от първото тримесечие на 1992 г., в условията на постоянен търговски спор със САЩ, отслабване на световното търсене и обезпокоителни задбалансови заеми от местните власти. Китайската икономика нарасна с*

6,3% през първата половина на годината. Промисленото производство нарасна с 6% спрямо същия период на предходната година. Продажбите на дребно нараснаха с 8,4% на годишна база през първите шест месеца на годината. Инвестициите в дълготрайни активи на Китай са се увеличили с 6% на годишна база до 29,91 трилиона юана през първата половина на 2019 г., след като са се увеличили с 5,6% през първите пет месеца на 2019 г. Данните, публикувани по-рано, показват, че износьт е нараснал с 0,1% на годишна база през първите шест месеца на 2019 г. Само за юни продажбите са паднали с 1,3% спрямо година по-рано до 211,8 млрд. долара, след като тарифите на 200 млрд. долара от китайски стоки бяха повишени от 10% на 25% от Вашингтон през май. Годишната инфлация в Китай възлезе на 2,7% през юни 2019 г., без промяна спрямо 15-месечния връх от предходния месец. Инфлацията на храните се повиши до най-високата си стойност от януари 2012 г., тъй като цените на свинското месо бяха постоянно високи след избухването на африканска чума по свинете. Американският президент Доналд Тръмп и китайският президент Си Дзинпинг сключиха примирие в търговията на срещата си в Г-20 в Япония на 28.06.2019 г. Търговските преговори за ново споразумение ще се възобновят. САЩ временно ще замрази допълнителни тарифи за 300 милиарда долара китайски стоки. Китай се ангажира да внася повече селскостопански продукти и храни от САЩ. Президентът на САЩ заяви, че засега ще позволи продължаването на продажбата на американски технологични продукти на Huawei.

- Турската лира спадна с повече от 3%, след шокното решение на турския президент Реджеп Тайип Ердоган да замени управителя на Централната банка на Република Турция. Очакваме Централната банка на Турция да започне намаление на лихвените проценти на 25.06.2019 г. и това ще увеличи вероятността от обезценяване на турската лира, увеличаване на инфлацията, трансформиране на кредитите в чуждестранна валута в лоши кредити, влошаване на финансовото състояние на турските банки и рецесия в края на годината. Moody's намали суверенния кредитен рейтинг на Турция още по-ниско във „високорисковата“ зона на 14 юни, като заяви, че рискът от кризата на платежния баланс продължава да се увеличава, а с него и рискът от държавен фалит. Moody's заяви, че продължаващата ерозия на институционалния капацитет и ефективността на политиката по отношение на доверието на инвеститорите все повече влошават традиционните кредитни възможности на Турция, включително голямата и разнообразна икономика и ниското ниво на държавен дълг. В отговор на финансовата криза правителството въведе новата икономическа програма за 2019-2021 г. с цели за фискалния дефицит от 1,8% от БВП през 2019 г. и 1,9% през 2020 г. Въпреки това, те се основават на прекалено оптимистична прогноза за растежа на БВП. Годишният основна инфлация, която изключва енергията, храните и безалкохолните напитки, алкохолните напитки, тютюна и златото, спадна до 14,86% през юни в сравнение с 15,87% през май. Тази стойност е най-ниската от юли 2019 г.
- Макроикономически прогнози на експерти на Евросистемата за еврозоната, юни 2019 г. Макар че растежът на реалния БВП беше по-силен от очакваното през първото тримесечие на 2019 г., актуалните показатели сочат по-слаб растеж през второто тримесечие и умерено нарастване през останалата част на 2019 година. Като цяло се прогнозира растежът на реалния БВП да спадне от 1,8% през 2018 г. до 1,2% през 2019 г., след което да се увеличи до 1,4% през 2020 г. и 2021 г. Очаква се през тази година хармонизираната инфлацията да отслабне, но след това да поеме отново нагоре. Инфлацията се очаква да достигне 1.3% през 2019 г., 1.4% през 2020 г. и 1.6% през 2021 г. Инфлацията на енергоносителите ще продължи да спада в краткосрочен план в резултат от низходящи базови ефекти и малко по-ниски допускания за петролните цени, а след това ще се стабилизира. Хармонизираната инфлацията без компонентите енергоносителите и храни постепенно ще нараства, подкрепяна от очаквания икономически подем.
- Доклад за финансовата стабилност на Английската централна банка, юли 2019 г. Възприеманата вероятност от Брекзит без сделка се е увеличила от началото на годината. Банковата система на Обединеното кралство остава достатъчно силна, за да продължи да кредитира при условията на широкия спектър от икономически и финансови сътресения във Великобритания, които биха могли да бъдат свързани с Брекзит. Повечето рискове за финансовата стабилност във Великобритания от прекъсване на трансграничните финансови услуги бяха смекчени. При отсъствието на по-нататъшни действия от страна на органите на ЕС е възможно извествено прекъсване на трансграничните финансови услуги. Комитетът за финансова политика преценява, че основните вътрешни уязвимости, с изключение на свързаните с Брекзит, остават на стандартно ниво като цяло и глобалните уязвимости остават съществени. Той продължава да преценява, че както е посочено в доклада от ноември 2018 г., икономическият сценарий на Обединеното кралство в теста е достатъчно тежък, за да обхване широкия спектър

от икономически и финансови сътресения във Великобритания, които биха могли да бъдат свързани с Брекзит. Комитетът по финансова политика също така преценява, че тестът за глобалните експозиции е от сериозен характер, който обхваща най-лошия сценарий за напрежение в световната търговия.

- Парична политика в посткризисната ера Реч на Управителя на Федералния Резерв Джером Х. Пауъл. От времето на Голямата рецесия 2008 г. средната инфлация и ръстът на производството са с около 1% по-ниски, а лихвения процент на 10-годишните държавни ценни книжа е 2.4%. Тези понижения не са уникални за САЩ. Средните темпове на инфлация за другите големи развити икономики са намалели с почти наполовина, докато инфлацията в основните развиващи се пазарни икономики е по-малко от една пета от това, което е била. Наистина, с малки изключения, Федералният резерв е изправен пред по-ниски лихвени проценти, растеж и инфлация. В редица страни, включително в Съединените щати, тези спадове са съпроводени от силни пазари на труда и много по-ниско равнище на безработица. Стандартните оценки на естествения процент на безработица - u^* - и неутралната лихва - r^* - намаляват в продължение на 2 десетилетия, и особено след кризата. Втората важна характеристика на този нов свят е инструментите, с които централните банкери сега трябва да се борят с рецесиите. Наследството от кризата е, че провеждащите икономическата политика вече разполагат с по-широк спектър от тествани инструменти, подходящи за използване тогава, когато се достигне ефективната долна граница на лихвените проценти. И накрая, кризата и голямата рецесия доведоха до рязко засилване на необходимостта от прозрачност и отчетност за централните банки.
- Резюме на становищата относно паричната политика на срещата на паричната политика на Банката на Япония на 19 и 20 юни 2019 г. Въпреки че ще е необходимо време за постигане на целта за ценова стабилност, е необходимо да се продължи упорито със сегашното мощно разхлабване на паричната политика, тъй като инерцията към инфлация от 2% се запазва. Въпреки, че рисковете за понижаване изискват внимание, е целесъобразно Банката на Япония да продължи с текущата позиция на паричната политика, като се има предвид, че основният сценарий по отношение на икономическата активност (че японската икономика вероятно ще продължи да се развива с умерено нарастваща тенденция) е непроменен, а инерцията към 2% инфлация е поддържана. Банката на Япония трябва постоянно да обмисля мерки, които повишават устойчивостта на паричното разхлабване. На фона на промените във външната среда, като нарастващите очаквания за облекчаване на паричната политика в Съединените щати и Европа, Банката на Япония също трябва да укрепи разхлабването на паричната политика. Освен това е необходимо допълнително да се разгледат задълбочено осъществимостта на широк спектър от допълнителни мерки за разхлабване, както и тяхното въздействие и странични ефекти.
- Китайската централна банка поднови 188,5 милиарда юана (около 27,4 милиарда щатски долара) от заеми за средносрочно кредитно улеснение (MLF), които са били дължими на 15.07.2019 г. и са инжектирали още 11,5 милиарда юана чрез средносрочно кредитно улеснение на малки и средни банки. Операциите на средносрочно кредитно улеснение възлизат на 200 млрд. юана и ще изтекат за една година при лихвен процент от 3,3%. Китайската централна банка обяви, че ще проведе третата фаза на намаляване на съотношението на задължителните резерви (RRR), за да освободи около 100 млрд. юана в дългосрочни фондове на 15.07.2019 г. На 25 юни Комитетът по паричната политика на Китайската централна банка проведе втората тримесечна среща през 2019 г. в Пекин. Устойчивата парична политика ще се поддържа подходяща по интензивност, паричното предлагане ще се управлява правилно и ще се избегне масово вливане на ликвидност, за да се гарантира, че растежът на M2 и съвкупното финансиране на реалната икономика са в съответствие с номиналния растеж на БВП. Китайската централна банка ще продължи да задълбочава реформата на финансовата система, да подобри регулаторната рамка от два стълба, подкрепена от паричната политика и макропруденциалната политика, и да подобри по-нататък трансмисионния механизъм на паричната политика. Китайската централна банка ще задълбочи реформата на либерализацията на лихвените проценти, ще запази стабилността на обменния курс на юана на адаптивно и равновесно равнище и ще насърчи стабилното развитие на икономиката. Ще бъдат предприети ефективни мерки за предотвратяване и овладяване на финансовите рискове, за да се постигне превенция на риска, като същевременно се улесни висококачественото развитие, правилно да се управлява интензивността и темпото на преодоляване на риска, да се стабилизират пазарните очаквания и да се задържи най-доброто равнище на предотвратяване на системни финансови рискове.
- В отговор на тежката валутна криза в средата на 2018 г. Централната банка на Република

Турция (ТСМВ) повиши лихвените проценти до 24,00% през септември 2018 г. Резултатът е намаление на инфлацията - тя намалява до 15.72% т през юни 2019 г. от 18.71% през предходния месец. Това е най-ниската инфлация от юни 2018 г. Обаче решението на турския президент Реджеп Тайип Ердоган на 06.07.2019 г. да уволни управителя на централната банка ликвидира нейната независимост. Тези противоречиви стъпки подкопават доверието към централната банка. Очакваме Централната банка на Турция да започне цикъла на намаление на основния лихва процент на срещата на Комитета по паричната политика през 25.06.2019 г. Очакваме турската лира да се обезцени значително след намаляването на лихвените проценти и последиците ще бъдат рязкото нарастване на инфлацията, влошаването на финансовото състояние на турските банки, спад на БВП и увеличаването на безработицата през следващите месеци.

- Цените на петрола се стабилизират на 18.07.2019 г., след като регистрираха спадове в предходната сесия. Официалните данни на 17.07.2019 г. показаха, че запасите в САЩ от продукти като бензин рязко са нараснали през миналата седмица, което предполага слабо търсене по време на пиковия сезон за пътувания. Суровият петрол се повиши с 0,31 долара за барел или с 0,55% до 51,85 във четвъртък 18 юли от 56,66 през предишната търговска сесия. Цените на петрола сорт Брент се повиши с 0,45 долара за барел или с 0,71% до 60,61 във четвъртък 18 юли от 63,78 през предишната търговска сесия. Цените на петрола като цяло се понижават през тази седмица, тъй като притесненията за конфликт в Близкия изток намаляха, производството на петрол в Мексиканския залив беше възстановено, а налице продължават да бъдат и тревогите около растежа в Китай. Седмично суровият петрол се понижи с -5.36%, а сортът Брент спадна с -3.44%.
- В началото на месеца Министерството на земеделието на САЩ (USDA) шокира участниците в зърнената търговия с изненадващо високи данни за площите засети с царевица в САЩ, които драстично се разминаваха с пазарните нагласи. Докладът на американското земеделско ведомство прекъсна стремителното покачване на цените на царевичата в Щатите. Очакванията за редуцирането на засетите площи вдигнаха цените на царевичата в Чикаго през втората половина на юни до най-високите стойности от юни 2014 г. насам. Преди доклада на USDA юлският контракт фуражно зърно се търгуваше в Чикаго по 179долара/т, но след оповестяването на шоково високите числа цената се срина до около 162долара/т. Това е най-голямото дневно ценово отклонение в Чикаго от четири години насам. Повишението на житните котировки на американския пазар през последните седмици се дължеше на стремителното покачване на царевичата, като в същото време фундаменталните фактори при пшеницата предимно бяха с негативен за ценовото развитие знак. Този 02-05.2019 г. в Чикаго цената падна с 16,00 долара за седмица до 224,00 долара/тон, в Украйна с 10,1 долара до 199,99 долара/тон, във Франция, 14,00 евро до 177,00 евро/тон. Цената на царевичата в Чикаго естествено падна с 10,00 долар до 192,00 долара/тон. Във Франция и Украйна царевичата запази нивата си от миналата седмица на 182,00 евро/тон и 190,00 долара/тон. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД продължава да има котировки при всички контракти, цените са леко нагоре. Хлебна пшеница от място се предлага на 340,00 лева/тон, търсенето е на 290,00-320,00 лева/тон. При тази с високи показатели цените варираха от 330,00-360,00 лева/т „купува“ до 370,00-390,00 „продава“.

- За януари – май 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 1432,9 млн. евро (2,4% от БВП) при 26,9 млн. евро (0,05% от БВП) за януари – май 2018 г.
- През януари - май 2019 нетният поток на преките инвестиции в страната за януари – май 2019 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е отрицателен в размер на 55,9 млн. евро (0,1% от БВП), като е по-малък със 147,1 млн. евро от този за януари – май 2018 г. (положителен в размер на 91,2 млн. евро, 0,2% от БВП).
- През юни 2019 г. международните резерви на България са в размер на 49,3 млрд. лева (25,2 млрд. евро) и нарастат с 1,4% на месечна база и с 1,7% на годишна база.
- Солидното частно потребление, подкрепено от значителни базови ефекти, доведоха до ръст на БВП от 4,8% на годишна база в България през първо тримесечие на 2019 г. Вътрешното търсене се очаква да остане основният двигател на икономическия растеж през останалата част на годината, но с преминаване от частно потребление към инвестиции. Очаква се нетният износ да се влоши, в резултат на забавянето на икономиката на ЕС, основния търговски партньор на България. През следващите тримесечия на 2019 г. се очаква отчитането на допълнителни базови ефекти. Така, икономическият растеж ще се свие през останалата част на годината ще достигне 3,2% през 2019 г., над дългосрочния потенциал за растеж на икономиката от 3%.
- През юни 2019 г. общият показател на бизнес климата намалява с 1,3 пункта в сравнение с май в резултат на по-неблагоприятния бизнес климат в промишлеността, строителството и сектора на услугите.
- По предварителни данни през май 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство остава на равнището от април 2019 година. През май 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство нараства с 0.6% спрямо съответния месец на 2018 година.
- По предварителни сезонно изгладени данни през май 2019 г. оборотът в раздел Търговия на дребно, без търговията с автомобили и мотоциклети по съпоставими цени намалява с 0,2% спрямо предходния месец.
- По предварителни данни през май 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,4% под равнището от предходния месец. През май 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 2,6%.
- Индексът на потребителските цени за юни 2019 г. спрямо май 2019 г. е 99,4%, т.е. месечната инфлация е минус 0,6%. Инфлацията от началото на годината е 1.2%, а годишната инфлация е 2,8%. Средногодишната инфлация за периода юли 2018 - юни 2019 г. спрямо периода юли 2017 - юни 2018 г. е 3,3%. През второто полугодие на 2019 г. предвиденото повишение на регулираните цени на топлоенергията с 3,5% и на електроенергията с 2,9% ще ускори инфлацията. Нашата прогноза е инфлацията да достигне 2,5% през 2019г., 2,3% през 2020г. и 2,1 % през 2021 г.
- Общият индекс на цените на производител през май 2019 г. остава непроменен в сравнение с предходния месец и нараства с 2,8% спрямо май 2018 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през май 2019 г. намалява с 0,1% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,4%.
- През юни 2019 г. тенденцията за понижаване на регистрираната безработица в България се запазва, като в средата на годината равнището се установява на 5,2 %. Отчита се спад от 0.1 процентни пункта спрямо предходния месец и от 0.5 процентни пункта на годишна база.
- За януари – май 2019 г. салдото по КФП на касова основа е положително в размер на 3 025,8 млн. лв. или 2,6 % от прогнозния БВП. Размерът на фискалния резерв към 31.05.2019 г. е 11,3 млрд. лв. На база на предварителни данни и оценки салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към юни 2019 г. се очаква да бъде положително в размер 3 198,3 млн. лв. (2,8% от прогнозния БВП).
- За януари – май 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 565,1 млн. евро. и заема 19,6% от прогнозния БВП. На 19 юни 2019 г. Министерството на финансите проведе два аукциона за продажба на 10,5-годишни и 20-годишни държавни ценни книжа (ДЦК), деноминирани в лева, с падеж съответно на 21.12.2029 г. и 21.06.2039 година. На проведените аукционни бяха пласирани успешно ДЦК в общ обем от 300,6 млн. лв., в т.ч. 200 млн. лв. за 10,5-годишни книжа и 100,6 млн. лв. за 20-годишните книжа. Постигнатата среднопретеглена доходност на аукционите възлезе на 0,41 % за 10,5-годишни книжа и 1,60 % за 20-годишните книжа. МФ предвижда намаляването на държавния дълг до 16,5% от БВП към края на 2021.

- Към края на май 2019 г. широките пари са 95,445 млрд. лв. (82,5% от БВП) и нарастват с 9,1% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 58,420 млрд. лв. и нараства с 5% на годишна база.
- Към края на юни 2019 г. и четирите водещи индекса на БФБ – София са се повишили: SOFIX до 587.81 пункта, BGTR30 до 116.33 пункта, BGBX40 до 512.30 пункта и BGREI до 512.30 пункта.
- През май 2019 г. агрегираната нетна печалба на банковата система възлиза на 762 млн. лв., и нараства с 48% на годишна база под влияние и на еднократни ефекти свързани с приходи от дивиденди.

Съдържание

I. ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни	9
Евро зона	9
Италия	10
Обединено кралство Великобритания	11
САЩ	12
Япония	12
Китай	13
Турция	14
Политика на Централните банки	15
ЕЦБ	15
Централна банка на Англия	17
Федерален резерв на САЩ	18
Централна банка на Япония	19
Народна банка на Китай	19
Централна банка на Турция	20
Международни цени на борсови стоки	21
Петрол	21
Селскостопански продукти	22

II. БЪЛГАРИЯ

Външен сектор	23
Платежен баланс	23
Преки чуждестранни инвестиции	24
Международни резерви	25
Реален сектор	25
Инвестиционна активност в промишлеността	25
Бизнес климат	26
Индекс на промишленото производство	27
Търговия на дребно	27
Строителство	28
Безработица	28
Инфлация	29
Общ индекс на цените на производител в промишлеността	29
Фискален сектор	30
Бюджетно салдо	30
Държавен дълг	32
Прогнози на международни институции	32
Паричен сектор	33
Капиталов пазар	34
Банков сектор	35
Приложение	37
Дефиниции и методологически бележки	53

ГЛОБАЛНИ ТЕНДЕНЦИИ

Икономики на развитите страни

Евро зона

Индексът за производството на IHS Markit за еврозоната достигна 47,6 през юни 2019 г., което е малко по-слабо от 47,7 през предходния месец. Индексът на услугите на IHS Markit за еврозоната се повиши до 53,6 през юни 2019 г. от 52,9 през предходния месец. Показателят за бизнес климата (BCI) за еврозоната се понижи до 0,17 през юни 2019 г. от 0,30 през предходния месец. Сезонният коефициент на безработица в еврозоната спадна до 7,5% през май 2019 г. от 7,6% през предходния месец. Това е най-ниският процент на безработица от юли 2008 г., тъй като броят на безработните продължава да намалява. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, нивото на безработица намалено до 6,3% през май от 6,4% през предходния месец. Годишната инфлация в еврозоната възлезе на 1,2% през юни 2019 г., без да се променя спрямо предходния месец. Тя остава най-ниската инфлация от април 2018 г., поради забавяне на цената на енергията. Годишната основна инфлация, която изключва колебливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и при която ЕЦБ разглежда политическите си решения, вероятно ще се увеличи до 1,1% през юни от 0,8% през предходния месец.

Индексът за производството на IHS Markit за еврозоната достигна 47,6 през юни 2019 г., което е малко по-слабо от предварителната оценка от 47,8 и 47,7 през предходния месец. В данните се посочва петият пореден месец на свиване на фабричната дейност, на фона на продължаващото напрежение в световната търговия и политическата несигурност, както и продължаващата слабост в автомобилната индустрия. Индексът на услугите на IHS Markit за еврозоната се повиши до 53,6 през юни 2019 г. от 52,9 през предходния месец и над предварителната оценка от 53,4. Последните данни сочат най-силния ръст на активността от октомври 2018 година. Показателят за бизнес климата (BCI) за еврозоната се понижи до 0,17 през юни 2019 г. от 0,30 през предходния месец и под пазарните очаквания от 0,23. Това е най-ниската стойност от октомври 2014 г., тъй като очакванията на мениджърите за производството, както и техните виждания за цялостните поръчки и поръчките за износ и нивото на запасите се влошиха. Сезонният коефициент на безработица в еврозоната спадна до 7,5% през май 2019 г. от 7,6% през предходния месец и под пазарните очаквания от 7,6%. Това е най-ниският процент на безработица от юли 2008 г., тъй като броят на безработните продължава да намалява. В сравнение с април броят на безработните в еврозоната е намален с 103 000 до 12,348 милиона. В сравнение с предходната година той е намален с 1,133 млн. евро. Като се има предвид Европейският съюз като цяло, нивото на безработица намалено до 6,3% през май от 6,4% през предходния месец и от 6,9% преди година. Това е най-ниският процент, регистриран в ЕС28 от началото на отчитане на месечната безработица в ЕС през януари 2000 г. Безработни са 15,653 милиона души, намаление от 71 000 спрямо предходния месец и 1,277 милиона от май 2018 година. Сред държавите-членки на ЕС най-ниските нива на безработица през май са регистрирани в Чехия (2,2%), Германия (3,1%) и Холандия (3,3%). Най-високи нива на безработица се наблюдава в Гърция (18,1% през март 2019 г.), Испания (13,6%) и Италия (9,9%). В сравнение с предходната година най-голямо намаление е регистрирано в Гърция (18,1% спрямо 20,2% между март 2019 и март 2018 г.), Испания (13,6% спрямо 15,4%) и Кипър (6,5% спрямо 8,3%). Равнището на безработица сред младежите е 14,3% в ЕС28 и 15,7% в еврозоната, в сравнение със съответно 15,1% и 17,0% през май 2018 г. Най-ниските проценти се наблюдават в Германия (5,1%) и Холандия (6,3%), докато най-високи са в Гърция (40,4% през март 2019 г.), Испания (31,7%) и Италия (30,5%). Годишната инфлация в еврозоната възлезе на 1,2% през юни 2019 г., без да се променя спрямо предходния месец и в съответствие с пазарните очаквания, показва предварителна оценка. Тя остава най-ниската инфлация от април миналата година, поради забавяне на цената на енергията. Цените намаляват за енергията (1,6% спрямо 3,8% през май); и неенергийни промишлени стоки (0,2% спрямо 0,3%). От друга страна, разходите за храна, алкохол и тютюн се очаква да нараснат до 1,6% спрямо 1,5% през май, водени от непреработена храна (0,8% спрямо 0,4%), докато преработените храни, алкохол и тютюн се очаква да достигнат 1,9% , Също така цената на услугите се очаква да се ускори (1,6% спрямо 1%). Годишната основна инфлация, която изключва колебливите цени на енергията, храните, алкохола и тютюна и при която ЕЦБ разглежда политическите си решения, вероятно ще се увеличи до 1,1% през юни от 0,8% през предходния месец и над пазарния консенсус от 1 %.

Италия

На 3 юли 2019 г. Европейската комисия заключи, че Италия вече не нарушава фискалните правила на ЕС, след като правителството намали публичните разходи с 7,6 млрд. евро с усилия в последната минута, за да избегне процедура за санкциониране. В резултат на това намаление се очаква дефицитът на Италия да достигне 2,04% от БВП през 2019 г., както беше предварително договорено с Брюксел. Структурният дефицит ще се подобри с около 0,45% от БВП на Италия (около 8,2 милиарда евро). В резултат на това италианският дефицит се измени от влошаване от 0,2% на структурно подобрене от 0,2%. Най-големият тест е през есента, когато Италия трябва да представи своя бюджет за 2020 г., който да търси компромис с Европейската комисия. Планът на правителството за облагане на доходите ще доведе до общия размер на допълнителния дефицит през 2020 г. до над 40 милиарда евро. Годишната инфлация в Италия достигна 0,8% през юни 2019 г., както и през предходния месец. Тя остава на най-ниското си ниво от април 2018 г. Сезонно коригираната безработица в Италия спадна до 9,9% през май 2019 г. от 10,1% през предходния месец. Това е най-ниският процент на безработица от февруари 2012 година.

На 3 юли 2019 г. Европейската комисия заключи, че Италия вече не нарушава фискалните правила на ЕС, след като правителството намали публичните разходи с 7,6 млрд. евро с усилия в последната минута, за да избегне процедура за санкциониране. Италия беше изправена пред нова процедура за прекомерен дефицит поради недостатъчните си усилия за намаляване на публичния дълг, който се очаква да достигне 135% от БВП през следващата година. Комисията също така прогнозира, че дефицитът на страната ще надхвърли прага от 3% на БВП през следващата година с половин точка. Една санкционна процедура би могла да доведе до глоба в размер на около 3,4 милиарда евро (0,2% от БВП на Италия). Правителството в Рим преразглежда бюджета си за 2019 г. на 1 юни, включително корекция в размер на 7,6 млрд. евро, или 0,42% от БВП на Италия в номинално изражение. В резултат на това се очаква дефицитът на Италия да достигне 2,04% от БВП през 2019 г., както беше предварително договорено с Брюксел. Преди средносрочния преглед на бюджета Комисията предупреди през пролетта, че дефицитът ще достигне 2,5%. С изключение на въздействието на икономическия цикъл и еднократните мерки, структурният дефицит ще се подобри с около 0,45% от БВП на Италия (около 8,2 милиарда евро). В резултат на това италианският дефицит се измени от влошаване от 0,2% на структурно подобрене от 0,2%. Структурните усилия са най-важният показател, след като страните напуснат стриктното наблюдение на процедурата при прекомерен дефицит. Мерките, предложени от Италия, са смесени. Част от тях отбелязват, че в хазната на правителството се вливат повече пари благодарение на въвеждането на електронно фактуриране, което изглежда е ограничило укриването на данъци. Правителството също така е намалило размера на средствата, които ще бъдат изразходвани за водещата си реформа: намаляване на възрастта за пенсиониране и схема за подпомагане на доходите (чието усвояване е по-ниско от очакваното). Това не е краят на преговорите, тъй като страната ще трябва да включи допълнителни корекции в проектобюджета си за 2020 г. Италия трябва да намери повече от 20 милиарда евро спестявания, за да посрещне целите си за дефицит, или пък да увеличи ДДС със същата сума. Правителството настоява, че няма да позволи подобно увеличение на ДДС да се случи. Но правителството, също планира намаляване на данъка върху дохода на стойност 15 милиарда евро. Най-големият тест е през есента, когато Италия трябва да представи своя бюджет за 2020 г., който да търси компромис с Европейската комисия. Планът на правителството за облагане на доходите ще доведе до общия размер на допълнителния дефицит през 2020 г. до над 40 милиарда евро. Годишната инфлация в Италия достигна 0,8% през юни 2019 г., както и през предходния месец, докато пазарите очакваха намаление до 0,7%. Тя остава на най-ниското си ниво от април 2018 г., тъй като инфлацията е стабилна както за храните, така и за безалкохолните напитки и здравните услуги.

Сезонно коригираната безработица в Италия спадна до 9,9% през май 2019 г. от 10,1% през предходния месец и под пазарните очаквания от 10,3%. Това е най-ниският процент на безработица от февруари 2012 година.

Обединено кралство Великобритания

Несигурността около преговорите за Брекзит и новият лидер на консерваторите ще продължат да оказват влияние върху настроенята и инвестиционните решения. Преговорите за оттегляне на Брекзит в крайна сметка, но най-вероятно след значително отлагане, ще доведат до резултат, който е приемлив и за Обединеното кралство, и за ЕС,

Юли 2019 г.

без пълно разрушаване на икономическото развитие. Индексът на производството на IHS Markit / CIPS в Обединеното кралство падна до 48.0 през юни 2019 г. от 49.4 през предходния месец. Индексът на услугите на IHS Markit / CIPS UK Services падна до 50,2 през юни 2019 г. от 51 през предходния месец. Индикаторът CBI Business Optimism за Обединеното кралство се повиши до -13 през второто тримесечие на 2019 от -23 през предходния тримесечен период. Това е най-високата стойност от третото тримесечие на 2018 г., главно поради забавянето на Брекзит. Нивото на безработица в Обединеното кралство е 3,8% през трите месеца до май 2019 г., което е най-ниското си ниво от периода октомври до декември 1974 г.

Несигурността около преговорите за Брекзит и новият лидер на консерваторите ще продължат да оказват влияние върху настроеността и инвестиционните решения. Въпреки това досега британската икономика е по-устойчива от очакваното. Британската икономика ще продължи да страда от свързаната с Брекзит несигурност, както и от прекъсване на доставките на капацитет в средносрочен и дългосрочен план. Преговорите за оттегляне на Брекзит в крайна сметка, но най-вероятно след значително отлагане, ще доведат до резултат, който е приемлив и за Обединеното кралство, и за ЕС, без пълно разрушаване на икономическото развитие. Индексът на производството на IHS Markit / CIPS в Обединеното кралство падна до 48.0 през юни 2019 г. от 49.4 през предходния месец и доста под пазарните очаквания от 49.2. Последното четене посочи най-рязкото свиване на производствения сектор от февруари 2013 г., тъй като производството се сви с най-бързо темпо от октомври 2012 г., а новите поръчки спаднаха най-много за почти седем години, на фона на високите нива на запаси, продължаващата несигурност причинена от Брекзит, икономическото забавяне и покачването конкуренция. Освен това, за третия пореден месец заетостта е спаднала, а натрупването на труд е спаднало с една от най-бързите нива за шест години и половина. В перспектива бизнес оптимизмът през юни се понижи до третото най-ниско равнище в историята на показателя. Индексът на услугите на IHS Markit / CIPS UK Services падна до 50,2 през юни 2019 г. от 51 през предходния месец, под пазарните очаквания за стойност от 51. Причината е избягване на риска поради продължаващата неопределеност на Брекзит. Новите поръчки намаляха за пети път през последните шест месеца. Междувременно в три от последните четири месеца се наблюдава ръст на работните места, свързан с набирането на персонал за дългосрочно развитие на бизнес-планове. По отношение на ценовия фронт, инфлацията на входящите цени се ускори, благодарение на по-високите транспортни разходи и натиск върху заплатите, докато цените на продукцията се покачиха на второ-най-бавно ниво от юни 2017 г. поради конкуренцията за нови поръчки. И накрая, доверието спадна при вътрешната политическа несигурност и опасенията, че потиснатите глобални икономически условия ще продължат да задържат корпоративните разходи. Индикаторът CBI Business Optimism за Обединеното кралство се повиши до -13 през второто тримесечие на 2019 от -23 през предходния тримесечен период. Това е най-високата стойност от третото тримесечие на 2018 г., главно поради забавянето на Брекзит. Очакванията по отношение на перспективите за износ за предстоящата година са намалели, но в по-малка степен, отколкото през предходното тримесечие. Въпреки това делът на фирмите, цитиращи политически/икономически условия в чужбина като фактор, който вероятно ще ограничи експортните поръчки през следващите три месеца, бе най-висок от януари 1983 г. През трите месеца до април се наблюдава безпрецедентно ускоряване на растежа на запасите, държани от производствен сектор. Запасите съответно от суровини, незавършеното производство и готовата продукция нарастват с най-бързия си темп. Нивото на безработица в Обединеното кралство е 3,8% през трите месеца до май 2019 г., което е най-ниското си ниво от периода октомври до декември 1974 г. и е в съответствие с пазарните очаквания. Безработицата е спаднала с 51 000 до 1,29 милиона, а заетостта се е увеличила с 28 000 до новото най-високо ниво от 32,75 милиона. В същото време ръстът на заплащането се повиши до 3.4% спрямо предходния период от 3.2%.

САЩ

Индексът PMI в промишлеността в САЩ се понижи до 51,7 през юни 2019 г. от 52,1 през предходния месец, като надхвърли пазарните очаквания от 51,0. Последните данни сочат най-слабите темпове на растеж в производствения сектор от октомври 2016 г. Годишната инфлация в САЩ спадна до 1,6% през юни 2019 г. от 1,8% през предходния месец. Равнището на основна инфлация, което изключва променливи елементи като храна и енергия, достигна 2,1% през юни от 2% през май. Равнището на безработица в САЩ нарасна до 3,7% през юни 2019 г. от най-ниското ниво от 49 години от 3,6% през предходния месец.

Индексът PMI в промишлеността в САЩ се понижи до 51,7 през юни 2019 г. от 52,1 през предходния месец, като надх-

Юли 2019 г.

върли пазарните очаквания от 51,0. Все пак, последните данни сочат най-слабите темпове на растеж в производствения сектор от октомври 2016 г. Коментарите от експертите отразяват продължаващият растеж на бизнеса, но на ниски нива; Юни беше трети пореден месец с забавяне на растежа на PMI. Растежът на търсенето приключи, като индексът на новите поръчки регистрира нулева експанзия, индексът на запасите на клиентите остава на твърде ниско ниво, а индексът на поръчките се свива за втори пореден месец. Новите поръчки за износ остават слаби. Потреблението (измерено чрез индексите на производството и заетостта) продължава да се увеличава, което води до комбинирано увеличение от 3,6%. Входящите потоци - изразени като доставки, запаси и внос - бяха по-ниски този месец, поради свиване на запасите и продължаване на доставките от доставчиците, което доведе до комбинирано намаляване с 3,1% на индексите на доставките и запасите. Вносът регистрира нулева експанзия. Като цяло, входящите данни показват (1) веригите за доставки реагират по-бързо и (2) мениджърите на снабдяването отново следят внимателно запасите. Цените се свиха за първи път от февруари. Респондентите изразиха загриженост във връзка с турбуленциите в търговията между САЩ и Китай и глобалната икономика. Като цяло, настроенията този месец са смесени. Годишната инфлация в САЩ спадна до 1,6% през юни 2019 г. от 1,8% през предходния месец и в съответствие с пазарните очаквания. Равнището на основна инфлация, което изключва променливи елементи като храна и енергия, достигна 2,1% през юни от 2% през май, като надхвърли пазарния консенсус от 2%. На месечна база, потребителските цени нараснаха с 0,1% през юни, със същите темпове като през май и под очакванията от 0,2%. Основните потребителски цени нараснаха с 0,3%, най-голямото увеличение от януари 2018 г., както и над прогнозите от 0,2%. Равнището на безработица в САЩ нарасна до 3,7% през юни 2019 г. от най-ниското ниво от 49 години от 3,6% през предходния месец и над пазарните очаквания от 3,6%. Броят на безработните се е увеличил с 87 хил. до 6.0 млн., докато заетостта е нараснала с 247 хил. до 157.0 млн. души. Коефициентът на участие на работната сила, който възлиза на 62,9%, се е променил слабо през месеца и не се е променил през годината. През юни съотношението между заетост и население е било 60,6% за четвъртия пореден месец.

Япония

Индексът Танкан на Банката на Япония за настроенията на големите производители спадна до 3-годишен минимум от 7 през второто тримесечие на 2019 г. от 12 през предходния период. Индексът Jibun на Банката на Япония за производство PMI е ревизиран по-ниско до 49.3 през юни 2019 г. от предварителната оценка от 49.5, което сочи за втори месец на свиване на фабричната дейност, на фона на търговските търкания в САЩ и Китай и тенденциите на спад в световния автомобилен сектор. Инфлацията в Япония спадна до 0.7% на годишна база през май 2019 от шестмесечния ръст от 0.9% през предходния месец. Сезонният коефициент на безработица в Япония е 2,4% през май 2019 г., без промяна спрямо предходния месец.

Индексът Танкан на Банката на Япония за настроенията на големите производители спадна до 3-годишен минимум от 7 през второто тримесечие на 2019 г. от 12 през предходния период, под пазарния консенсус от 9. Междувременно големите фирми планират да увеличат капиталовите си разходи. през финансовата година до март 2020 г. спрямо прогнозите за увеличение с 8,9%. Индексът Jibun на Банката на Япония за производство PMI е ревизиран по-ниско до 49.3 през юни 2019 г. от предварителната оценка от 49.5, което сочи за втори месец на свиване на фабричната дейност, на фона на търговските търкания в САЩ и Китай и тенденциите на спад в световния автомобилен сектор. Производството спадна най-много от март, а продажбите за износ намаляха за седми пореден месец с едни от най-бързите темпове от средата на 2016 г. на фона на по-ниските продажби на клиенти в Китай. Също така, растежът на заетостта намаля до най-слабите си стойности за малко повече от две години и половина, докато незавършеното производство спадна най-много от януари 2013 г. При ценовия фронт, цените на входящата продукция достигнаха най-ниската си стойност за две години и половина, а цените на фабричното производство паднаха за първи път от декември 2016 година. Инфлацията в Япония спадна до 0.7% на годишна база през май 2019 от шестмесечния ръст от 0.9% през предходния месец и в съответствие с пазарния консенсус. Забавянето на водещата инфлация се дължи главно на електроенергията, транспорта и комуникациите и жилищата. Междувременно цените на храните се повишиха за втори пореден месец. Сезонният коефициент на безработица в Япония е 2,4% през май 2019 г., без промяна спрямо предходния месец и в съответствие с пазарните оценки. Същевременно съотношението работни места към кандидатите се понижи до 1,62 през май от 1,62 през април и малко под консенсус от 1,63.

Китай

Ръстът на БВП на Китай през второто тримесечие е най-слаб от 27 години. Китайската икономика нарасна с 6,2% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 6,4% разширяване. Това е най-ниският темп на растеж на БВП от първото тримесечие на 1992 г., в условията на постоянен търговски спор със САЩ, отслабване на световното търсене и обезпокоителни задбалансови заеми от местните власти. Китайската икономика нарасна с 6,3% през първата половина на годината. Промисленото производство нарасна с 6% спрямо същия период на предходната година. Продажбите на дребно нараснаха с 8,4% на годишна база през първите шест месеца на годината. Инвестициите в дълготрайни активи на Китай са се увеличили с 6% на годишна база до 29,91 трилиона юана през първата половина на 2019 г., след като са се увеличили с 5,6% през първите пет месеца на 2019 г. Данните, публикувани по-рано, показват, че износът е нараснал с 0,1% на годишна база през първите шест месеца на 2019 г. Само за юни продажбите са паднали с 1,3% спрямо година по-рано до 211,8 млрд. долара, след като тарифите на 200 млрд. долара от китайски стоки бяха повишени от 10% на 25% от Вашингтон през май. Годишната инфлация в Китай възлезе на 2,7% през юни 2019 г., без промяна спрямо 15-месечния връх от предходния месец. Инфлацията на храните се повиши до най-високата си стойност от януари 2012 г., тъй като цените на свинското месо бяха постоянно високи след избухването на африканска чума по свинете. Американският президент Доналд Тръмп и китайският президент Си Дзинпин сключиха примирие в търговията на срещата си в Г-20 в Япония на 28.06.2019 г. Търговските преговори за ново споразумение ще се възобновят. САЩ временно ще замрази допълнителни тарифи за 300 милиарда долара китайски стоки. Китай се ангажира да внесе повече селскостопански продукти и храни от САЩ. Президентът на САЩ заяви, че засега ще позволи продължаването на продажбата на американски технологични продукти на Huawei.

Ръстът на БВП на Китай през второто тримесечие е най-слаб за 27 години. Китайската икономика нарасна с 6,2% на годишна база през второто тримесечие на 2019 г., забавяйки се от 6,4% разширяване и съответстващо на пазарните очаквания. Това е най-ниският темп на растеж на БВП от първото тримесечие на 1992 г., в условията на постоянен търговски спор със САЩ, отслабване на световното търсене и обезпокоителни задбалансови заеми от местните власти. Китайската икономика нарасна с 6,3% през първата половина на годината, като крайното потребление възлиза на 60,1% от БВП. Добавената стойност на първичната промишленост се увеличава с 3,0%; вторичната промишленост с 5,8%; и третичната промишленост със 7,0%. Промисленото производство нарасна с 6% спрямо същия период на предходната година. Само за юни фабричното производство се увеличи с 6,3%, след ръст от 5% през май, като надхвърли пазарния консенсус от 5,2%. Това е най-силният годишен ръст на промишленото производство от март на фона на по-бързото нарастване на производството както в преработващата промишленост (6,2% спрямо 5% през май), така и в комуналните услуги (6,6% спрямо 5,9%) и повишаването на добива на минни продукти (7,3% спрямо 3,9%). По отрасли, растежът на производството се ускори за химикали (5,4% спрямо 3,5%), черни метали (13,7% спрямо 11,7%), общо оборудване (2,6% спрямо 2,5%), транспортно оборудване (14,5% спрямо 8,3%), машини (11,3% спрямо 8,8%) и енергийно оборудване (5,6% спрямо 5%). В същото време производството се забави при неметалните минерали (9,5% спрямо 9,9%) и комуникацията (10,4% спрямо 10,6%). Продажбите на дребно нараснаха с 8,4% на годишна база през първите шест месеца на годината. За юни продажбите на дребно нараснаха с 9,8%, ускорявайки се от 8,6% през май, доста над очакванията от 8,5%. Това е най-високият ръст в търговията на дребно от март 2018 г., като продажбите нарастват по-бързо за дрехите (5,2% спрямо 4,1% през май), козметиката (22,5% спрямо 16,7%), бижутата (7,8% спрямо 4,7%), личните грижи (12,3% спрямо 11,4%), домакински уреди (7,7% спрямо 5,8%), офис консумативи (6,3% спрямо 3,1%), мебели (8,3% спрямо 6,1%) и петролни / нефтени продукти (3,5% спрямо 3,1%). В допълнение, продажбите на автомобили са се увеличили (17,2% спрямо 2,1%), а тези на строителните материали са се повишили (1,1% спрямо -1,1%). Инвестициите в дълготрайни активи на Китай са се увеличили с 6% на годишна база до 29,91 трилиона юана през първата половина на 2019 г., след като са се увеличили с 5,6% през първите пет месеца на 2019 г., като са постигнали консенсус от 5,6%. Ръстът на частните инвестиции се ускори (5,7% спрямо 5,3% за януари-май), а публичните инвестиции продължиха да нарастват (6,9% спрямо 7,2%). По сектори инвестициите в дълготрайни активи се ускоряват за: преработващата промишленост (3% спрямо 2,7% за януари-май); транспорт, съхранение и пощенска индустрия (5,1% спрямо 5,0%); управление на водите, опазване на околната среда и управление на обществените съоръжения (2,5% спрямо 1,4%). В същото време, инвестициите в дълготрайни активи се разширяват по-малко за минното дело (22,3% спрямо 26,1%) на фона на спада в инвестициите на комуналните

Юли 2019 г.

услуги (-0,5% спрямо 0,8%) и селското стопанство, горското стопанство, животновъдството; риболов (-0,8% спрямо -2,7%). Данните, публикувани по-рано, показват, че износет е нараснал с 0,1% на годишна база през първите шест месеца на 2019 г. Само за юни продажбите са паднали с 1,3% спрямо година по-рано до 211,8 млрд. долара, след като тарифите на 200 млрд. долара от китайски стоки бяха повишени от 10% на 25% от Вашингтон през май. Вносет се сви с 4,3% през януари - юни. Само за юни покупките спаднаха със 7,3% до 161,8 млрд. долара. На тримесечна база икономиката нарасна с 1,6% през второто тримесечие. Това беше най-силният темп на тримесечен растеж от края на септември 2018 година. Годишната инфлация в Китай възлезе на 2,7% през юни 2019 г., без промяна спрямо 15-месечния връх от предходния месец и съответстващите пазарни очаквания. Инфлацията на храните се повиши до най-високата си стойност от януари 2012 г., тъй като цените на свинското месо бяха постоянно високи след избухването на африканска чума по свинете. Политически чувствителната инфлация на храните скочи до 7,5-годишен връх на 8,3% през юни от 7,7% през май. Инфлацията на цените на нехранителните стоки спадна до 1,4% през юни от 1,6% през май. Годишната основна инфлация, която премахва нестабилните цени на храните и енергията, достигна 1,6% през юни, без да се променя в сравнение с предходния тримесечен минимум. На месечна база, цените на потребителските цени паднаха с 0,1% през юни, след като през май бяха непроменени. Индексът на цените на производител в Китай неочаквано се е променил спрямо предходната година, след като ръст от 0,6% през предходния месец и под пазарния консенсус от 0,3%. Това беше най-ниската инфлация на производител от август 2016 г., когато цените спаднаха с 0,8%. Американският президент Доналд Тръмп и китайският президент Си Дзинпинг сключиха примирие в търговията на срещата си в Г-20 в Япония на 28.06.2019 г. Търговските преговори за ново споразумение ще се възобновят. САЩ временно ще замрази допълнителни тарифи за 300 милиарда долара китайски стоки. Китай се ангажира да внесе повече селскостопански продукти и храни от САЩ. Президентът на САЩ заяви, че засега ще позволи продължаването на продажбата на американски технологични продукти на Huawei. Търговското примирие е временно и продължават да съществуват значителни търговски противоречия.

Турция

Турската лира спадна с повече от 3%, след шоковото решение на турския президент Реджеп Тайип Ердоган да замени управителя на Централната банка на Република Турция. Очакваме Централната банка на Турция да започне намаление на лихвените проценти на 25.06.2019 г. и това ще увеличи вероятността от обезценяване на турската лира, увеличаване на инфлацията, трансформиране на кредитите в чуждестранна валута в лоши кредити, влошаване на финансовото състояние на турските банки и рецесия в края на годината. Moody's намали суверенния кредитен рейтинг на Турция още по-ниско във „високорисковата“ зона на 14 юни, като заяви, че рискът от кризата на платежния баланс продължава да се увеличава, а с него и рискът от държавен фалит. Moody's заяви, че продължаващата ерозия на институционалният капацитет и ефективността на политиката по отношение на доверието на инвеститорите все повече влошават традиционните кредитни възможности на Турция, включително голямата и разнообразна икономика и ниското ниво на държавен дълг. В отговор на финансовата криза правителството въведе новата икономическа програма за 2019-2021 г. с цели за фискалния дефицит от 1,8% от БВП през 2019 г. и 1,9% през 2020 г. Въпреки това, те се основават на прекалено оптимистична прогноза за растежа на БВП. Годишният основна инфлация, която изключва енергията, храните и безалкохолните напитки, алкохолните напитки, тютюна и златото, спадна до 14,86% през юни в сравнение с 15,87% през май. Тази стойност е най-ниската от юли 2019 г.

Турската лира спадна с повече от 3%, след шоковото решение на турския президент Реджеп Тайип Ердоган да замени управителя на Централната банка на Република Турция. Индексът на борсата в Турция спадна с 1,5%. Турският президент използва своите изпълнителни правомощия, за да уволни управителя на Централната банка на Турция през уикенда, което потенциално подкопава независимостта на регулатора. Заместник-управителят Мурат Уйсал е посочен като нов управител. По време на закрито заседание след излизането на декрета, Ердоган каза на депутатите от своята управляваща партия, че политиците и бюрократите трябва да застанат зад неговото убеждение, че по-високите лихвени проценти предизвикват инфлация, противоположна на икономическата теория. Всички признаци сега сочат, че Ердоган изисква по-ниски лихвени проценти. Най-голямата непосредствена заплаха за икономиката остават кредитите в чуждестранна валута. Корпоративният дълг в Турция се е удвоил след световната финансова криза и това се дължи се на силно

задлъжняване на чуждестранните финансови пазари и също на притока от чуждестранни инвестиции. В резултат на това висок дял на дълга е деноминиран в чуждестранна валута и по този начин е уязвим за промени в пазарните нагласи и колебанията на валутните курсове. Очакваме Централната банка на Турция да започне намаление на лихвените проценти на 25.06.2019 г. и това ще увеличи вероятността от обезценяване на турската лира, увеличаване на инфлацията, трансформиране на кредитите в чуждестранна валута в лоши кредити, влошаване на финансовото състояние на турски банки и рецесия в края на годината. Прогнозата на КВС за БВП в Турция в края на 2019 г. е свиване от -1,5%. Прогнозата на Европейската комисия в края на 2019 г. е спад на БВП от -2,3%, прогнозата на МВФ е спад на БВП от -2,5%, а прогнозата на ОИСР е спад от -2,6%. Moody's намали суверенния кредитен рейтинг на Турция още по-ниско във „високорисковата“ зона на 14 юни, като заяви, че рискът от кризата на платежния баланс продължава да се увеличава, а с него и рискът от държавен фалит. Moody's заяви, че продължаващата ерозия на институционалният капацитет и ефективността на политиката по отношение на доверието на инвеститорите все повече влошават традиционните кредитни възможности на Турция, включително голямата и разнообразна икономика и ниското ниво на държавен дълг. "Тя остава силно уязвима за по-продължителен период на остра икономическа и финансова нестабилност", се казва в изявлението, като добави, че буферът на валутните резерви е нисък. Според Moody's външният натиск се задълбочава от спора между Турция и Съединените щати за закупуването на ракетни системи S-400 от Русия от страна на Анкара. ЕС също заплаши със санкции срещу Турция, ако добивът на газ в спорни води близо до членът на ЕС Кипър продължи, което би могло да намали помощта на ЕС за Турция и да замрази кредитирането на Европейската инвестиционна банка.

В края на 2018 г. и началото на 2019 г. правителството въведе набор от широкообхватни фискални и квазифискални мерки за стимулиране, за да засили вътрешното търсене преди местните избори през март. Те включват намаляване на данъка върху потреблението, административни намаления на цените, отстъпки от цените на храните, субсидии за работа или мерки за реструктуриране на заеми за фирми и домакинства от страна на държавните банки. Тези текущи мерки силно противоречат на предишния ангажимент на правителството за фискална дисциплина. В отговор на финансовата криза правителството въведе новата икономическа програма за 2019-2021 г. с цели за фискалния дефицит от 1,8% от БВП през 2019 г. и 1,9% през 2020 г. Въпреки това, те се основават на прекалено оптимистична прогноза за растежа на БВП. Като цяло фискалната политика остава непредсказуема, непрозрачна и липсва доверие. Годишната инфлация в Турция спадна до 15,72% през юни 2019 г. от 18,71% през предходния месец. Това е най-ниската инфлация от юни 2018 г. Годишният основна инфлация, която изключва енергията, храните и безалкохолните напитки, алкохолните напитки, тютюна и златото, спадна до 14,86% през юни в сравнение с 15,87% през май. Тази стойност е най-ниската от юли 2019 г. На месечна база, потребителските цени нараснаха с 0,03%, след като през май нараснаха с 0,95%.

Политика на Централните банки

ЕЦБ

Макроикономически прогнози на експерти на Евросистемата за еврозоната, юни 2019 г. Макар че растежът на реалния БВП беше по-силен от очакваното през първото тримесечие на 2019 г., актуалните показатели сочат по-слаб растеж през второто тримесечие и умерено нарастване през останалата част на 2019 г. . Като цяло се прогнозира растежът на реалния БВП да спадне от 1,8% през 2018 г. до 1,2% през 2019 г., след което да се увеличи до 1,4% през 2020 г. и 2021 г. Очаква се през тази година хармонизираната инфлацията да отслабне, но след това да поеме отново нагоре. Инфлацията се очаква да достигне 1,3% през 2019 г., 1,4% през 2020 г. и 1,6% през 2021 г. Инфлацията на енергоносителите ще продължи да спада в краткосрочен план в резултат от низходящи базови ефекти и малко по-ниски допускания за петролните цени, а след това ще се стабилизира. Хармонизираната инфлацията без компонентите енергоносителите и храни постепенно ще нараства, подкрепяна от очаквания икономически подем.

Макроикономически прогнози на експерти на Евросистемата за еврозоната, юни 2019 г. Макар че растежът на реалния БВП беше по-силен от очакваното през първото тримесечие на 2019 г., актуалните показатели сочат по-слаб рас-

Юли 2019 г.

теж през второто тримесечие и умерено нарастване през останалата част на 2019 г. През последните месеци показателите за икономическите нагласи продължиха да се влошават във всички държави от еврозоната, особено в секторите, които се влияят от световната търговия. Това отразява все така слабата световна търговия в условия на продължаваща несигурност в глобален мащаб (като например опасност от ескалация на протекционизма и възможност за хаотичен Брекзит). Тези фактори оказват неблагоприятно въздействие върху поръчките за износ и върху свързаните с производството очаквания в сектора на промишленото производство и вероятно ще продължат да възпират икономическата активност в еврозоната в краткосрочен план. Същевременно нагласите в секторите на услугите и строителството, ориентирани към вътрешния пазар, бяха по-устойчиви през последните месеци, а положението на пазара на труда продължи да се подобрява. Като цяло, продължават да са налице основните вътрешни фактори, които би трябвало да подпомагат икономическия подем на еврозоната, а именно подчертано нерестриктивната позиция на паричната политика, нарастването на заплатите и известно разхлабване на фискалната политика. В допълнение към това се очаква външното търсене да се възстановява постепенно в хода на 2019 г. и през остатъка на прогнозния период да дава по-силен тласък на икономиката. Като цяло се прогнозира растежът на реалния БВП да спадне от 1,8% през 2018 г. до 1,2% през 2019 г., след което да се увеличи до 1,4% през 2020 г. и 2021 г. В сравнение с прогнозите от март 2019 г. прирастът на реалния БВП през 2019 г. е ревизиран леко нагоре, тъй като възходящото въздействие на по-силното от очакванията първо тримесечие повече от компенсира низходящата ревизия на растежа през следващите тримесечия, която се дължи основно на по-продължителната слабост на световната търговия. Това означава пренасяне на по-слаби показатели в 2020 г. В допълнение към това средносрочните прогнози са ревизирани незначително надолу. Очаква се през тази година хармонизираната инфлацията да отслабне, но след това да поеме отново нагоре. Инфлацията се очаква да достигне 1,3% през 2019 г., 1,4% през 2020 г. и 1,6% през 2021 г. Инфлацията на енергоносителите ще продължи да спада в краткосрочен план в резултат от низходящи базови ефекти и малко по-ниски допускания за петролните цени, а след това ще се стабилизира. Хармонизираната инфлацията без компонентите енергоносителите и храни постепенно ще нараства, подкрепяна от очаквания икономически подем. Същевременно предходни увеличения на разходите за труд ще намерят отражение в цените и нормата на печалба ще се увеличи. В сравнение с прогнозите от март 2019 г. хармонизираната инфлацията е ревизирана незначително нагоре за 2019 г. поради по-високите цени на петрола и незначително надолу за 2020 г. поради допускания за по-стръмното му поевтиняване. хармонизираната инфлацията без компонентите енергоносителите и храни е ревизирана леко надолу в краткосрочен план, отразявайки по-слабите постъпващи данни.

Централна банка на Англия

Доклад за финансовата стабилност на Английската централна банка, юли 2019 г. Възприеманата вероятност от Брекзит без сделка се е увеличила от началото на годината. Банковата система на Обединеното кралство остава достатъчно силна, за да продължи да кредитира при условията на широкия спектър от икономически и финансови сътресения във Великобритания, които биха могли да бъдат свързани с Брекзит. Повечето рискове за финансовата стабилност във Великобритания от прекъсване на трансграничните финансови услуги бяха смекчени. При отсъствието на по-нататъшни действия от страна на органите на ЕС е възможно известно прекъсване на трансграничните финансови услуги. Комитетът за финансова политика преценява, че основните вътрешни уязвимости, с изключение на свързаните с Брекзит, остават на стандартно ниво като цяло и глобалните уязвимости остават съществени. Той продължава да преценява, че както е посочено в доклада от ноември 2018 г., икономическият сценарий на Обединеното кралство в теста е достатъчно тежък, за да обхване широкия спектър от икономически и финансови сътресения във Великобритания, които биха могли да бъдат свързани с Брекзит. Комитетът по финансова политика също така преценява, че тестът за глобалните експозиции е от сериозен характер, който обхваща най-лошия сценарий за напрежение в световната търговия.

Доклад за финансовата стабилност на Английската централна банка, юли 2019 г. Комитетът за финансова политика на Английската централна банка продължава да преценява, че ядрото на финансовата система на Обединеното кралство, включително банките, дилърите и застрахователните компании, е устойчиво и подготвено за широк спектър от рискове, с които може да се сблъска, включително най-лошия случай на Брекзит. Възприеманата вероятност от Брекзит без сделка се е увеличила от началото на годината. Банковата система на Обединеното кралство остава достатъчно силна, за да продължи да кредитира при условията на широкия спектър от икономически и финансови сътресения във Великобритания, които биха могли да бъдат свързани с Брекзит. Действията на бизнеса и властите от ноември доведоха до известно

подобряване на готовността на британската икономика за Брекзит без сделка. Въпреки това остават съществени рискове от икономически смущения. Комитетът по финансова политика продължава да преценява, че неговият стрес-тест за 2018 г. на големите банки в Обединеното кралство е достатъчно тежък, за да обхване най-лошия случай на безредие. Повечето рискове за финансовата стабилност във Великобритания от прекъсване на трансграничните финансови услуги бяха смекчени. Предприетите от фирмите и властите мерки преди март ще се прилагат в края на октомври. Фирмите са предприели по-нататъшни смекчаващи действия през последните месеци. Важно е те да продължат да правят това по време на продължаването на членството на Обединеното кралство в ЕС с цел допълнително намаляване на риска от прекъсване. При отсъствието на по-нататъшни действия от страна на органите на ЕС е възможно известно прекъсване на трансграничните финансови услуги. Въпреки че такова прекъсване би засегнало главно домакинствата и предприятията в ЕС, то би могло да засили нестабилността и да се върне в Обединеното кралство по начини, които не могат да бъдат напълно предвидени или смекчени.

Независимо от конкретната форма на бъдещите отношения на Обединеното кралство с ЕС и в съответствие със законите му отговорности, Комитетът по финансова политика ще продължи да се ангажира с прилагането на стабилни пруденциални стандарти в Обединеното кралство. Това ще изисква поддържане на ниво на устойчивост, което е поне толкова голямо, колкото планираното понастоящем, което надвишава изискванията на международните базови стандарти, както и способността на органите на Великобритания да управляват рисковете за финансовата стабилност във Великобритания. Комитетът по финансова политика (ФПК) има за цел да гарантира, че финансовата система на Обединеното кралство е устойчива и подготвена за широкия спектър от рискове, с които може да се сблъска - така че системата да може да обслужва домакинствата и бизнеса в Обединеното кралство както в лоши, така и в добри времена. Оценката на Комитета по финансова политика за рисковете за финансовата стабилност отразява:

- Нивото на основните уязвимости в националните и глобалните икономики. Те определят мащаба на бъдещите предизвикателства, пред които може да бъде изправена финансовата система в случай на неблагоприятен шок, и следователно задвижват тежестта на стрес тестовете, с които Комитетът за финансова политика проверява финансовата системата.

- Способността на финансовата система на Обединеното кралство да устои на тези потенциални предизвикателства.

Комитетът за финансова политика преценява, че основните вътрешни уязвимости, с изключение на свързаните с Брекзит, остават на стандартно ниво като цяло и глобалните уязвимости остават съществени. Тези уязвимости бяха отразени в неговия стрес-тест от 2018 г. на големите британски банки. Когато идентифицира специфични шокове, които могат да създадат предизвикателства за финансовата система, Комитетът за финансова политика оценява дали тези предизвикателства са обхванати от сценариите на стрес, които големите британски банки вече са показали своята устойчивост. Той продължава да преценява, че както е посочено в доклада от ноември 2018 г., икономическият сценарий на Обединеното кралство в теста е достатъчно тежък, за да обхване широкия спектър от икономически и финансови сътресения във Великобритания, които биха могли да бъдат свързани с Брекзит. Комитетът по финансова политика също така преценява, че тестът за глобалните експозиции е от сериозен характер, който обхваща най-лошия сценарий за напрежение в световната търговия. В светлината на тази оценка Комитетът по финансова политика поддържа процент на антицикличния капиталов буфер (CCyB) на Обединеното кралство на 1%. Той е готов да премести процентът на антицикличния капиталов буфер на Обединеното кралство в двете посоки, тъй като икономическите условия и общата рискова среда се развиват.

Федерален резерв

Парична политика в посткризисната ера Реч на Управителя на Федералния Резерв Джером Х. Пауъл. От времето на Голямата рецесия 2008 г. средната инфлация и ръстът на производството са с около 1% по-ниски, а лихвения процент на 10-годишните държавни ценни книжа е 2.4%. Тези понижения не са уникални за САЩ. Средните темпове на инфлация за другите големи развити икономики са намалели с почти наполовина, докато инфлацията в основните развиващи се пазарни икономики е по-малко от една пета от това, което е била. Наистина, с малки изключения, Федералният резерв е изправен пред по-ниски лихвени проценти, растеж и инфлация. В редица страни, включително в Съединените щати, тези спадове са съпроводени от силни пазари на труда и много по-ниско равнище на безработи-

ца. Стандартните оценки на естествения процент на безработица - u^* - и неутралната лихва - r^* - намаляват в продължение на 2 десетилетия, и особено след кризата. Втората важна характеристика на този нов свят е инструментите, с които централните банки сега трябва да се борят с рецесията. Наследството от кризата е, че провеждащите икономическата политика вече разполагат с по-широк спектър от тествани инструменти, подходящи за използване тогава, когато се достигне ефективната долна граница на лихвените проценти. И накрая, кризата и голямата рецесия доведоха до рязко засилване на необходимостта от прозрачност и отчетност за централните банки.

Парична политика в посткризисната ера Реч на Управителя на Федералния Резерв Джером Х. Пауъл в "Бретън Уудс: 75 години по-късно - Мислейки за следващата 75 години", конференция, организирана от Banque de France и френското министерство на икономиката и финансите, Париж, Франция. Сега американската икономика е в 11-та поредна година на растеж. Безработицата непрекъснато намалява от своя 10% след кризисен пик и сега остава на или под 4% за повече от година, най-ниската стойност от половин век насам. Силният пазар на труда с многобройни работни места подкрепи участието на работната сила. След като се издигнаха с малко в началото на възстановяването, заплатите се покачиха силно през последните няколко години. Много хора, които се борят да останат в работната сила, сега получават възможност да добавят нови и по-добри глави към своите житейски истории. Силният растеж поддържа този силен пазар на труда. Неотдавна, брутният вътрешен продукт на САЩ (БВП) нараства с годишен темп от малко над 3% през първото тримесечие, подобно на силния темп от миналата година. Но растежът през първото тримесечие се дължеше главно на нетния износ и запасите - две променливи категории разходи, които обикновено не са надеждни показатели за текущата динамика. Всъщност изглежда, че общият растеж през второто тримесечие се е забавил. Ръстът на потребителските разходи, който беше мек през първото тримесечие, изглежда се е върнал обратно, но растежът на инвестициите в основен бизнес изглежда забави значително. Освен това производственият сектор е слаб от началото на годината, отчасти тежест от по-слабите разходи на бизнеса, по-слабия растеж в световната икономика и, както ни казват нашите бизнес контакти, опасения за напрежението в търговията.

Въпреки ниската безработица и солидният общ растеж, инфлационният натиск остава умерен. След стойности близо до симетричната цел на Федералния комитет за открит пазар (FOMC) (2%) през по-голямата част от миналата година, общата инфлация на потребителските цени и основната инфлация се понижиха по-рано тази година. Федералният резерв понастоящем оценява, че промяната в индекса на цените на личните потребителски разходи (PCE) е 1,7% за 12-те месеца до края на юни. В нашата основна прогноза Федералният резерв очаква растежът в САЩ да остане стабилен, пазарите на труда да останат силни, а инфлацията да се върне нагоре и да достигне близо 2%. Несигурността по отношение на тази перспектива обаче се увеличи, особено по отношение на развитието на търговията и глобалния растеж. Освен това остават нерешени въпроси като федералния таван на САЩ и Брекзит. Участниците в FOMC също изразиха загриженост за по-продължителен спад на инфлацията под нашата цел от 2%. Пазарните мерки за компенсиране на инфлацията се изместват надолу, а някои инфлационни очаквания, измерени на базата на проучвания, са близо до дъното на историческите наблюдения. Много от участниците във Федералния Комитет за Открит Пазар прецениха по време на последната ни среща през юни, че комбинацията от тези фактори засилва политиката на Комитета в малко по-благоприятна позиция. Федералният резерв внимателно наблюдава тези събития и оценява техните последици за икономическите перспективи и инфлацията в САЩ и ще действа по подходящ начин за поддържане на растежа, със силен пазар на труда и инфлация в близост до симетричната цел от 2%. Федералният резерв също ще оцени тези развития в контекста на по-широките структурни промени, пред които са изправени създателите на паричната политика от Великата рецесия. Ще се съсредоточа върху три тази вечер: променената макроикономическа среда, разширеният инструментариум и засиленият фокус върху комуникацията и прозрачността. В Съединените щати, от средата на 80-те години преди Великата рецесия, инфлацията е средно 2,6% годишно, ръстът на БВП е 3,4%, а лихвеният процент на 10-годишните държавни ценни книжа е 6,5%. От времето на Голямата рецесия средната инфлация и ръстът на производството са с около 1% по-ниски, а лихвеният процент на 10-годишните държавни ценни книжа е 2,4%. Тези понижения не са уникални за САЩ. Средните темпове на инфлация за другите големи развити икономики са намалели с почти наполовина, докато инфлацията в основните развиващи се пазарни икономики е по-малко от една пета от това, което е била. Наистина, с малки изключения, Федералният резерв е изправен пред по-ниски лихвени проценти, растеж и инфлация. В редица страни, включително в Съединените щати, тези спадове са съпроводени от силни пазари на труда и много по-ниско равнище на безработица. Такива промени в макроикономическата среда са значителни, тъй като дългосрочните нормални нива на инфлация, продукция, лихвени проценти и безработица са важни структурни характеристики, чрез които Федералният

Юли 2019 г.

резерв ръководи политиката. Стандартните оценки на естествения процент на безработица - u^* - и неутралната лихва - r^* - намаляват в продължение на 2 десетилетия, и особено след кризата. Много фактори допринасят за тези промени - добре закрепени инфлационни очаквания в контекста на подобрена парична политика, демография, глобализация, побавен растеж на производителността, по-голямо търсене на безопасни активи и по-слаби връзки между безработицата и инфлацията. И изглежда, че тези фактори продължават да съществуват. Ако това се случи, неутралната лихва ще остане ниска и политиките ще продължат да работят в среда, в която рискът от приближение на ефективната долна граница на лихвения процент е много по-висок, отколкото преди кризата. Тази близост до долната граница създава нови усложнения за централните банки и изисква нови идеи. Вярно е, че много от тези функции са били с нас от известно време. Инфлацията, производителността и лихвените проценти спаднаха много преди кризата. Но за създателите на паричната политика през онази епоха заплахата от висока инфлация изглеждаше непосредствена, а борбата за контрол на високата инфлация бе спечелена съвсем наскоро. Технологичният прогрес вероятно ще продължи да поддържа бързото нарастване на производителността - резултатът, който Федералният резерв продължава да очаква. Ефективната долна граница за лихвените проценти беше основно теоретична, освен в Япония. Промените в макроикономическата среда може да са били в движение по-рано, но кризата изглежда ускори процеса. Светът, в който сега действат провеждащите икономическа политика, е различен по съществени начини от този преди Голямата рецесия. Трябва също така да отбележа, както е подходящо предвид това събитие и тази аудитория, че тъй като провеждащите икономическа политика за борба с кризата са още по-наясно с значението на глобалните фактори за нашите политики. Глобалният характер на финансовата криза и каналите, чрез които тя се разпространява рязко, подчертават взаимосвързаността на икономическата, финансовата и политическата среда. Икономическото развитие на САЩ влияе върху останалата част от света и е вярно и обратното. Например напреженията, свързани с кризата с еврото и по-късно свързаните с Китай събития, свързани с колебливост през 2015 и 2016 г., доведоха до общо отдръпване на търсенето на рискови активи, което оказва натиск върху лихвените проценти в САЩ и претегли доверието в САЩ и растежа. Освен това Федералният резерв е видял как паричната политика в една страна може да повлияе на икономическите и финансовите условия в други чрез финансовите пазари, каналите за търговия и доверие. Провеждането на нашите вътрешни мандати в този нов свят изисква Федералният резерв да разбере очакваните ефекти от тези взаимовръзки и да ги включи в нашето вземане на решения за икономическата политика. Втората важна характеристика на този нов свят е инструментите, с които централните банки сега трябва да се борят с рецесиите. В лицето на драматичния икономически и финансов колапс по време на кризата, провеждащите икономическа политика бързо изчерпиха конвенционалните инструменти на паричната политика и използваха редица неконвенционални мерки в подкрепа на икономиките си. В Съединените щати тези мерки включват нови бъдещи насоки и набор от политики за баланса на Федералния Резерв. Най-общо в различните икономики т.нар. неконвенционални парични политики като цяло са били успешни при понижаване на лихвените проценти и подпомагане на икономическото възстановяване, въпреки че цикличните и структурните пречки са предизвикателство за постигането на инфлационната цел. Наследството от кризата е, че провеждащите икономическата политика вече разполагат с по-широк спектър от тествани инструменти, подходящи за използване тогава, когато се достигне ефективната долна граница на лихвените проценти. Федералният резерв трябва да продължи да оценява допълнителните стратегии и инструменти, за да укрепи икономиката и да отговори на своя мандат за контрол на инфлацията и безработицата. И накрая, кризата и голямата рецесия доведоха до рязко засилване на необходимостта от прозрачност и отчетност за централните банки. Комуникацията на централните банки става все по-важна и все по-голямо предизвикателство. Важно е, защото ясната и прозрачна комуникация за икономиката, рисковете и мерките за решаване на икономически проблеми е от решаващо значение за ефективността на нашите инструменти и за отчетността ни пред публиката в условията на едно демократично общество. Къде ни оставя това и как политиките трябва да се адаптират към тази нова среда? Като отчитат предизвикателствата, свързани с променящата се структура на икономиката, необходимостта от ефективни политически отговори и значението на ясната комуникация, централните банки разглеждат по-отблизо своите стратегии и набор от инструменти, с които разполагат. Например, Банката на Канада разглежда своята рамка на всеки пет години като част от подновяването на споразумението за контрол на инфлацията с федералното правителство. Канадските служители обявиха, че банката ще "направи оценка на широка гама от рамки на паричната политика преди подновяването през 2021 г." на това споразумение. Английската централна банка поръча преглед на бъдещето на финансовата система на Обединеното кралство през последната година и какво това може да означава за дневния ред, инструментариума и възможностите на банката. От страна на Федералния резерв се провежда за първи път публичен преглед на стратегия-

та, инструментите и комуникациите, които Федералният резерв използва, за да популяризира целите си с максимална стойност, заетостта и стабилността на цените. Сърцето на този преглед е поредица от събития на изслушвания на Федералният резерв в цялата страна, във всеки район на резервните банки, за да се чуят директно от гражданите в районите, които обслужват банките на Федералният резерв. Тези събития се предават на живо по интернет. Миналия месец Федералният резерв бе домакин на изследователска конференция в Банката на Федералния резерв в Чикаго, за да проучи начините за по-ефективно и устойчиво постигане на нашите поставени цели. Започвайки скоро, Федералния Комитет за Открит Пазар ще посвети време на своите редовни срещи за оценка на уроците от тези събития. Федералният резерв ще публикува публично заключенията от тези дискусии, вероятно през първата половина на следващата година.

Японска централна банка

Резюме на становищата относно паричната политика на срещата на паричната политика на Банката на Япония на 19 и 20 юни 2019 г. Въпреки че ще е необходимо време за постигане на целта за ценова стабилност, е необходимо да се продължи упорито със сегашното мощно разхлабване на паричната политика, тъй като инерцията към инфлация от 2% се запазва. Въпреки, че рисковете за понижаване изискват внимание, е целесъобразно Банката на Япония да продължи с текущата позиция на паричната политика, като се има предвид, че основният сценарий по отношение на икономическата активност (че японската икономика вероятно ще продължи да се развива с умерено нарастваща тенденция) е непроменен, а инерцията към 2% инфлация е поддържана. Банката на Япония трябва постоянно да обмисля мерки, които повишават устойчивостта на паричното разхлабване. На фона на промените във външната среда, като нарастващите очаквания за облекчаване на паричната политика в Съединените щати и Европа, Банката на Япония също трябва да укрепи разхлабването на паричната политика. Освен това е необходимо допълнително да се разгледат задълбочено осъществимостта на широк спектър от допълнителни мерки за разхлабване, както и тяхното въздействие и странични ефекти.

Резюме на становищата относно паричната политика на срещата на паричната политика на Банката на Япония на 19 и 20 юни 2019 г. Въпреки че ще е необходимо време за постигане на целта за ценова стабилност, е необходимо да се продължи упорито със сегашното мощно разхлабване на паричната политика, тъй като инерцията към инфлация от 2% се запазва. Въпреки високата несигурност по отношение на задграничните икономики, Централната банка на Япония, която поддържа паричната и фискална политика, трябва да се стреми към постигане на целта за стабилност на цените чрез постоянното продължаване на настоящата политика на разхлабване на паричната политика, като се обръща внимание върху страничните ефекти върху функционирането на финансовото посредничество и функционирането на пазара. Японската централна банка се очаква да продължи със сегашната си позиция на паричната политика с цел непрекъснато да насърчава добър цикъл на икономиката и да постигне целта за ценова стабилност. Въпреки, че рисковете за понижаване изискват внимание, е целесъобразно Банката на Япония да продължи с текущата позиция на паричната политика, като се има предвид, че основният сценарий по отношение на икономическата активност (че японската икономика вероятно ще продължи да се развива с умерено нарастваща тенденция) е непроменен, а инерцията към 2% инфлация е поддържана. Банката на Япония трябва постоянно да обмисля мерки, които повишават устойчивостта на паричното разхлабване. Необходимо е внимателно да се проучат ефектите от такива фактори като влошаване на настроеността на фирмите и домакинствата върху темповете на инфлация. Ако има опасения, че такава инерция ще бъде загубена, Банката следва да обмисли подходящо прилагане на необходимите политически мерки. Докато централните банки са бдителни по отношение на забавянето на световната икономика и увеличаването на несигурността по отношение на нея, ключът към преодоляване на дефлацията е Банката да запази позицията си за предприемане на някакъв вид политически отговори, ако в изходния сценарий възникнат някои промени за цени. Всички мерки на политиката - включително корекции в краткосрочните и дългосрочните лихвени проценти, ускоряването на темповете на разширяване на паричната база и увеличаването на размера на активите, които трябва да бъдат закупени - следва да се обмислят, когато се решава допълнителното разхлабване. На фона на промените във външната среда, като нарастващите очаквания за облекчаване на паричната политика в Съединените щати и Европа, Банката на Япония също трябва да затвърди разхлабването на паричната политика. Освен това е необходимо допълнително да се разгледат задълбочено осъществимостта на широк спектър от допълнителни мерки за разхлабване, както и тяхното въздействие и странични ефекти. Докато печалбите на

банките се влошават, лихвените проценти по кредитите изглежда се доближават до нивата на така наречените проценти на обръщане, които променят ефектите от облекчаването на парите и намаляват размера на банковите заеми. Ако базовите лихвени проценти за банковите кредити продължат да намаляват, може да има спад в размера на банковите кредити, които представляват важен канал за пренос, чрез който ефектите от паричната политика се разпространяват върху реалната икономика. По отношение на предоставянето на финансови средства с отрицателни лихвени проценти от централните банки на финансови институции, съществува риск, че няма да доведе до увеличаване на размера на банковите заеми и опасения, че това ще доведе до натиск за понижаване на лихвените проценти в зависимост от развитието на икономическата активност и финансови условия.

Китайска централна банка

Китайската централна банка поднови 188,5 милиарда юана (около 27,4 милиарда щатски долара) от заеми за средносрочно кредитно улеснение (MLF), които са били дължими на 15.07.2019 г. и са инжектирали още 11,5 милиарда юана чрез средносрочно кредитно улеснение на малки и средни банки. Операциите на средносрочно кредитно улеснение възлизат на 200 млрд. юана и ще изтекат за една година при лихвен процент от 3,3%. Китайската централна банка обяви, че ще проведе третата фаза на намаляване на съотношението на задължителните резерви (RRR), за да освободи около 100 млрд. юана в дългосрочни фондове на 15.07.2019 г. На 25 юни Комитетът по паричната политика на Китайската централна банка проведе втората тримесечна среща през 2019 г. в Пекин. Устойчивата парична политика ще се поддържа подходяща по интензивност, паричното предлагане ще се управлява правилно и ще се избегне масово вливане на ликвидност, за да се гарантира, че растежът на М2 и съвкупното финансиране на реалната икономика са в съответствие с номиналния растеж на БВП. Китайската централна банка ще продължи да задълбочава реформата на финансовата система, да подобри регулаторната рамка от два стълба, подкрепена от паричната политика и макропруденциалната политика, и да подобри по-нататък трансмисионния механизъм на паричната политика. Китайската централна банка ще задълбочи реформата на либерализацията на лихвените проценти, ще запази стабилността на обменния курс на юана на адаптивно и равновесно равнище и ще насърчи стабилното развитие на икономиката. Ще бъдат предприети ефективни мерки за предотвратяване и овладяване на финансовите рискове, за да се постигне превенция на риска, като същевременно се улесни висококачественото развитие, правилно да се управлява интензивността и темпото на преодоляване на риска, да се стабилизират пазарните очаквания и да се задържи най-доброто равнище на предотвратяване на системни финансови рискове.

Китайската централна банка поднови 188,5 милиарда юана (около 27,4 милиарда щатски долара) от заеми за средносрочно кредитно улеснение (MLF), които са били дължими на 15.07.2019 г. и са инжектирали още 11,5 милиарда юана чрез средносрочно кредитно улеснение на малки и средни банки, заяви банката в изявление на своя уебсайт. Операциите на средносрочно кредитно улеснение възлизат на 200 млрд. юана и ще изтекат за една година при лихвен процент от 3,3%. Този ход има за цел да компенсира въздействието на фактори като плащането на данъци и да поддържа ликвидността в банковата система на достатъчно ниво, се казва в изявлението. Инструментът за средносрочно кредитно улеснение беше въведен през 2014 г., за да помогне на търговските и политическите банки да поддържат ликвидност, като им позволява да вземат заеми от централната банка, като използват ценни книжа като обезпечение.

Китайската централна банка обяви, че ще проведе третата фаза на намаляване на съотношението на задължителните резерви (RRR), за да освободи около 100 млрд. юана в дългосрочни фондове на 15.07.2019 г. От май, централната банка реши да приложи по-ниски задължителни резерви за някои малки и средни банки в три фази в подкрепа на частни предприятия, както и на микро и малки предприятия.

На 25 юни Комитетът по паричната политика на Китайската централна банка проведе втората тримесечна среща през 2019 г. (нейната 85-а среща) в Пекин. Участниците анализираха вътрешната и международната икономическа и финансова ситуация. Тяхното съгласие е, че китайската икономика е запазила стабилен темп на растеж със силна устойчивост, а преминаването към нови двигатели на растежа набира скорост. Обменният курс на юана остава стабилен и става по-устойчив срещу външни шокове. Практиката на здравата парична политика е в отговор на изискванията за антициклична корекция, бързото нарастване на коефициента на макроикономически ливъридж бе първоначално ограничено, пре-

венцията и контролът на финансовите рискове са непрекъснато и решително продължавани и бяха направени постоянни подобрения в качеството и ефективността на финансовия сектор, обслужващ реалната икономика. Реалната икономика и финансовият сектор постигнаха добър напредък в структурните промени, но все още съществуват дълбоки проблеми и изразени противоречия. Международната икономическа и финансова ситуация стана по-сложна, а външната несигурност и дестабилизиращите фактори се увеличават. По време на срещата е прието, че Китайската централна банка ще продължи да следи отблизо дълбоките промени в икономическото и финансово положение както в страната, така и в чужбина, да се съобразява по-добре с предстоящите трудности, да поддържа стратегическата си решимост, да прави нововъведения и да подобрява подходите за макроконтрол, своевременни и подходящи антициклични корекции и засилване на координацията на макроикономическата политика. Устойчивата парична политика ще се поддържа подходяща по интензивност, паричното предлагане ще се управлява правилно и ще се избегне масово вливане на ликвидност, за да се гарантира, че растежът на М2 и съвкупното финансиране на реалната икономика са в съответствие с номиналния растеж на БВП. Китайската централна банка ще продължи да задълбочава реформата на финансовата система, да подобри регулаторната рамка от два стълба, подкрепена от паричната политика и макропруденциалната политика, и да подобри по-нататък трансмисионния механизъм на паричната политика. Междувременно, въз основа на изискванията за задълбочаване на структурната реформа в предлагането, във финансовия сектор, ще бъдат положени усилия за оптимизиране на финансирането и кредитните структури, за осигуряване на по-силна подкрепа за висококачествено развитие и за повишаване на съвместимостта между финансовата система и системи за търсене и предлагане. Китайската централна банка ще подобри финансовите услуги, предлагани на малките и микропредприятия, както и на селското стопанство, селските райони и земеделските стопани, за да даде възможност на частните предприятия да получат финансова подкрепа, която съответства на техния принос за икономическото и социалното развитие, за улесняване на формирането на триъгълна рамка, в която системата на предлагане, системата на търсене и финансовата система се подкрепят взаимно и задвижват цялостния устойчив кръг на националното икономическо развитие. Освен това ще бъдат предприети мерки за по-нататъшно разширяване на двустранното отваряне на финансовия сектор на високо равнище, за консолидиране на способността за управление на икономическата и финансовата ситуация и за предотвратяване на рисковете на отворен пазар и за укрепване на капацитета за участие в международно финансово управление. Ще се използва комбинация от инструменти на паричната политика за поддържане на ликвидността на достатъчно адекватно ниво. Китайската централна банка ще задълбочи реформата на либерализацията на лихвените проценти, ще запази стабилността на обменния курс на юана на адаптивно и равновесно равнище и ще насърчи стабилното развитие на икономиката. Ще бъдат предприети ефективни мерки за предотвратяване и овладяване на финансовите рискове, за да се постигне превенция на риска, като същевременно се улесни висококачественото развитие, правилно да се управлява интензивността и темпото на преодоляване на риска, да се стабилизируют пазарните очаквания и да се задържи най-доброто равнище на предотвратяване на системни финансови рискове.

Турска централна банка

В отговор на тежката валутна криза в средата на 2018 г. Централната банка на Република Турция (ТСМВ) повиши лихвените проценти до 24,00% през септември 2018 г. Резултатът е намаление на инфлацията - тя намалява до 15.72% т през юни 2019 г. от 18.71% през предходния месец. Това е най-ниската инфлация от юни 2018 г. Обаче решението на турския президент Реджеп Тайип Ердоган на 06.07.2019 г. да уволни управителя на централната банка ликвидира нейната независимост. Тези противоречиви стъпки подкопават доверието към централната банка. Очакваме Централната банка на Турция да започне цикъла на намаление на основния лихва процент на срещата на Комитета по паричната политика през 25.06.2019 г. Очакваме турската лира да се обезцени значително след намаляването на лихвените проценти и последиците ще бъдат рязкото нарастване на инфлацията, влошаването на финансовото състояние на турските банки, спад на БВП и увеличаването на безработицата през следващите месеци.

В отговор на тежката валутна криза в средата на 2018 г. Централната банка на Република Турция (ТСМВ) повиши лихвените проценти до 24,00% през септември 2018 г. Централната банка на Турция допълнително косвено затегна монетарните условия преди местните избори през март 2019 г., за да подкрепи отслабващата лира (повишаване на ефективния процент на финансиране до 25,5%). В допълнение, Централната банка на Турция принуди местните банки да намалят

Юли 2019 г.

Цените на петрола отбелязват понижения за втори пореден ден на фона на продължаващите притеснения за глобалния икономически растеж, като пораженията от подновеното напрежение в Близкия изток след атаката срещу петролен танкер в Оманския залив от миналата седмица бяха ограничени, съобщава Ройтерс. Цените на петрола спаднаха с около 20% спрямо ръстовете си от април 2019 г., което отчасти се дължи на тревогите за американо-китайската търговска война. Друга причина за спада е неопределеността около дата на следващото заседание на ОПЕК. Суровият петрол се понижи с -0,18 долара за барел или с -0,355% до 51,85 във вторник 18 юни от 52,03 през предишната търговска сесия. Цената на петрола сорт Brent се понижи с -0,26 долара за барел или с -0,43% до 60,61 във вторник 18 юни от 60,87 през предишната търговска сесия. Настроенията на бизнеса в САЩ като цяло се влошават с ескалирането на напрежението между Китай и САЩ. Допълнителен натиск върху цената на „черното злато“ оказва и съобщението на американските енергийни власти, според което шистовият добив в страната се очаква да достигне рекорд през юли. Петролният пазар изпитва напрежение заради неспособността на ОПЕК ясно да заяви намерението си да продължи срока на действие на споразумението за ограничаване на добива.

МЕЖДУНАРОДНИ ЦЕНИ НА СТОКИ

Петрол

Цените на петрола се стабилизират на 18.07.2019 г., след като регистрираха спадове в предходната сесия. Официалните данни на 17.07.2019 г. показаха, че запасите в САЩ от продукти като бензин рязко са нараснали през миналата седмица, което предполага слабо търсене по време на пиковия сезон за пътувания. Суровият петрол се повиши с 0,31 долара за барел или с 0,55% до 51,85 във четвъртък 18 юли от 56,66 през предишната търговска сесия. Цените на петрола сорт Brent се повиши с 0,45 долара за барел или с 0,71% до 60,61 във четвъртък 18 юли от 63,78 през предишната търговска сесия. Цените на петрола като цяло се понижават през тази седмица, тъй като притесненията за конфликт в Близкия изток намаляха, производството на петрол в Мексиканския залив беше възстановено, а налице продължават да бъдат и тревогите около растежа в Китай. Седмично суровият петрол се понижи с -5.36%, а сортът Brent спадна с -3.44%.

Цените на петрола се стабилизират на 18.07.2019 г., след като регистрираха спадове в предходната сесия. Официалните данни на 17.07.2019 г. показаха, че запасите в САЩ от продукти като бензин рязко са нараснали през миналата седмица, което предполага слабо търсене по време на пиковия сезон за пътувания. Запасите от бензин са нараснали с 3,6 млн. барела в сравнение с очакванията на анализаторите за намаляване с 925 хил. барела. Суровият петрол се повиши с 0,31 долара за барел или с 0,55% до 51,85 във четвъртък 18 юли от 56,66 през предишната търговска сесия. Цените на петрола сорт Brent се повиши с 0,45 долара за барел или с 0,71% до 60,61 във четвъртък 18 юли от 63,78 през предишната търговска сесия. Цените на петрола като цяло се понижават през тази седмица, тъй като притесненията за конфликт в Близкия изток намаляха, производството на петрол в Мексиканския залив беше възстановено, а налице продължават да бъдат и тревогите около растежа в Китай. Седмично суровият петрол се понижи с -5.36%, а сортът Brent спадна с -3.44%. Президентът на САЩ Доналд Тръмп и държавният секретар Майк Помпео смекчиха тона спрямо Иран. Новинарското издание Newsweek цитира Помпео, който заяви, че „за първи път иранските власти са готови да преговарят за тяхната ракетна програма“. Коментарите на Майк Помпео дойдоха след като президентът на САЩ Доналд Тръмп е заявил на своята администрация, че има прогрес в разговорите с Техеран и че не желае война или промяна на режима в Иран. Китай отбеляза най-бавния си тримесечен ръст на икономиката за последните 27 години, засилвайки опасенията за търсенето от страна на най-големия вносител на суров петрол в света. Търсенето на вътрешния пазар и в чужбина е намаляло под натиска на търговската война между САЩ и Китай.

Селскостопански стоки

В началото на месеца Министерството на земеделието на САЩ (USDA) шокира участниците в зърнената търговия с изненадващо високи данни за площите засети с царевица в САЩ, които драстично се разминаваха с пазарните нагласи. Докладът на американското земеделско ведомство прекъсна стремителното покачване на цените на царевицата в Щатите. Очакванията за редуцирането на засетите площи вдигнаха цените на царевицата в Чикаго през втората половина на юни до най-високите стойности от юни 2014 г. насам.

Преди доклада на USDA юлският контракт фуражно зърно се търгуваше в Чикаго по 179 долара/т, но след оповестяването на шоково високите числа цената се срива до около 162 долара/т. Това е най-голямото дневно ценово отклонение в Чикаго от четири години насам. Повишението на житните котировки на американския пазар през последните седмици се дължеше на стремителното покачване на царевичата, като в същото време фундаменталните фактори при пшеницата предимно бяха с негативен за ценовото развитие знак. Този 02-05.2019 г. в Чикаго цената падна с 16.00 долара за седмица до 224.00 долара/тон, в Украйна с 10.01 долара до 199.99 долара/тон, във Франция, 14.00 евро до 177.00 евро/тон. Цената на царевичата в Чикаго естествено падна с 10.00 долар до 192.00 долара/тон. Във Франция и Украйна царевичата запази нивата си от миналата седмица на 182.00 евро/тон и 190.00 долара/тон. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД продължава да има котировки при всички контракти, цените са леко нагоре. Хлебна пшеница от място се предлага на 340.00 лева/тон, търсенето е на 290.00-320.00 лева/тон. При тази с високи показатели цените варираха от 330.00-360.00 лева/т „купува“ до 370.00-390.00 „продава“.

Международните зърнени пазари през изминалия период 02-05.2019 г. се характеризираха с ценови обрати, обусловени от климатичния фактор, несигурността свързана с тарифната политика на САЩ и най-вече с търговската война между Щатите и Китай. В началото на месеца Министерството на земеделието на САЩ (USDA) шокира участниците в зърнената търговия с изненадващо високи данни за площите засети с царевича в САЩ, които драстично се разминаваха с пазарните нагласи. Докладът на американското земеделско ведомство прекъсна стремителното покачване на цените на царевичата в Щатите. Очакванията за редуцирането на засетите площи вдигнаха цените на царевичата в Чикаго през втората половина на юни до най-високите стойности от юни 2014 г. насам. Преди доклада на USDA юлският контракт фуражно зърно се търгуваше в Чикаго по 179 долара/тон, но след оповестяването на шоково високите числа цената се срива до около 162 долара/тон. Това е най-голямото дневно ценово отклонение в Чикаго от четири години насам. Фючърсите на пшеницата в последния работен ден на юни също слязоха надолу. Повишението на житните котировки на американския пазар през последните седмици се дължеше на стремителното покачване на царевичата, като в същото време фундаменталните фактори при пшеницата предимно бяха с негативен за ценовото развитие знак. Тази седмица в Чикаго цената падна с 16,00 долара за седмица до 224,00 долара/тон, в Украйна с 10,01 долара до 199,99 долара/тон, във Франция, 14,00 евро до 177,00 евро/тон. Цената на царевичата в Чикаго естествено падна с 10,00 долар до 192,00 долара/тон. Във Франция и Украйна царевичата запази нивата си от миналата седмица на 182.00 евро/тон и 190,00 долара/тон. При ечемикът цените паднаха с 4 долара/тон в Украйна до 175,00 долара/тон и с 17 евро/тон във Франция до 158,00 евро/тон. Рапицата в Европейския съюз /Euronext/ поевтиня с 1,50 евро до 364,75 евро/тон. Цената на нерафинираното слънчогледово олио на борсата в Ротердам се увеличи с 8,00 долара до 750,00 долара/тон, а рафинираната захар поевтиня с 8,40 долара до 320,30 долара/тон на борсата в Лондон, като доставният месец е август. В подкръг „Зърно“ на Софийска стокова борса АД продължава да има котировки при всички контракти, цените са леко нагоре. Хлебна пшеница от място се предлага на 340,00 лева/тон, търсенето е на 290,00-320,00 лева/тон. При тази с високи показатели цените варираха от 330,00-360,00 лева/т „купува“ до 370,00-390,00 „продава“. Фуражната пшеница варира между 280,00 и 320,00 лева/т съответно за купува и продава, а фуражен ечемик се търси на 240,00-260,00 лева/тон. При царевичата и маслодайния слънчоглед също има заявки за покупки съответно на 280,00-300,00 лева/т и за 580,00-600,00 лева/тон. Всички цени са без ДДС.

БЪЛГАРИЯ

ВЪНШЕН СЕКТОР

Платежен баланс

За януари – май 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 1432,9 млн. евро (2,4% от БВП) при 26,9 млн. евро (0,05% от БВП) за януари – май 2018 г.

По данни на БНБ текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 424,1 млн. евро при 31,7 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. текущата и капиталовата сметка е положителна и възлиза на 1432,9 млн. евро (2,4% от БВП) при 26,9 млн. евро (0,05% от БВП) за януари – май 2018 г. За май 2019 г. салдото по текущата сметка е положително и възлиза на 328,6 млн. евро при дефицит от 2,9 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. текущата сметка е положителна и възлиза на 1040,1 млн. евро (1,8% от БВП) при дефицит от 75,6 млн. евро (0,1% от БВП) за януари – май 2018 г. Търговското салдо за май 2019 г. е отрицателно в размер на 115,8 млн. евро при дефицит от 273,4 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 558,6 млн. евро (0,9% от БВП) при дефицит от 1131,6 млн. евро (2,1% от БВП) за същия период на 2018 г. Износът на стоки е 2389,9 млн. евро за май 2019 г., като се повишава с 239 млн. евро (11,1%) в сравнение с този за май 2018 г. (2150,8 млн. евро). За януари – май 2019 г. износът е 11623,2 млн. евро (19,6% от БВП), като нараства с 1082,2 млн. евро (10,3%) в сравнение с този за същия период на 2018 г. (10541 млн. евро, 19,1% от БВП). Износът за януари – май 2018 г. нараства на годишна база с 0,01%. Вносът на стоки за май 2019 г. е 2505,7 млн. евро, като нараства с 81,5 млн. евро (3,4%) спрямо май 2018 г. (2424,2 млн. евро). За януари – май 2019 г. вносът е 12181,8 млн. евро (20,6% от БВП), като се увеличава с 509,2 млн. евро (4,4%) спрямо същия период на 2018 г. (11672,6 млн. евро, 21,2% от БВП). Вносът за януари – май 2018 г. нараства на годишна база с 5,9%. Салдото по услугите е положително в размер на 203,3 млн. евро при положително салдо от 181,6 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. салдото е положително в размер на 734 млн. евро (1,2% от БВП) при положително салдо от 563,8 млн. евро (1% от БВП) за януари – май 2018 г. Салдото по статия Първичен доход (която включва доход, свързан с факторите на производството (работна сила, капитал или земя), данъци върху производството и вноса и субсидии) е положително в размер на 63,8 млн. евро при отрицателно салдо от 72,4 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. салдото е положително в размер на 28,9 млн. евро (0,05% от БВП) при отрицателно салдо от 321,9 млн. евро (0,6% от БВП) за януари – май 2018 г. Салдото по статия Вторичен доход (която отразява преразпределението на доход) е положително в размер на 177,3 млн. евро при положително салдо от 161,3 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. салдото е положително в размер на 835,7 млн. евро (1,4% от БВП) при положително салдо от 814,1 млн. евро (1,5% от БВП) за същия период на 2018 г. Капиталовата сметка е положителна в размер на 95,5 млн. евро при положителна стойност от 34,6 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. капиталовата сметка е положителна – 392,8 млн. евро (0,7% от БВП), при положителна стойност от 102,5 млн. евро (0,2% от БВП) за януари – май 2018 г. Финансовата сметка за май 2019 г. е положителна в размер на 101 млн. евро при положителна стойност от 432 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. финансовата сметка е положителна – 599,4 млн. евро (1% от БВП), при положителна стойност от 982,2 млн. евро (1,8% от БВП) за същия период на 2018 г. Салдото по статия Преки инвестиции, представена съгласно изискванията на шестото издание на Ръководство по платежен баланс и международна инвестиционна позиция, е положително в размер на 13 млн. евро при отрицателно салдо от 46,5 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. салдото е положително в размер на 220,2 млн. евро (0,4% от БВП) при положително салдо от 4,7 млн. евро (0,01% от БВП) за същия период на 2018 г. Преките инвестиции – активи се увеличават с 11,4 млн. евро при увеличение с 89,7 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. те нарастват с 218,2 млн. евро (0,4% от БВП) при увеличение с 289,3 млн. евро (0,5% от БВП) за същия период на 2018 г. Преките инвестиции – пасиви намаляват с 1,7 млн. евро при увеличение със 136,3 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. те намаляват с 2 млн. евро при увеличение с 284,6 млн. евро (0,5% от БВП) за януари – май 2018 г. Салдото по статия Портфейлни инвестиции е отрицателно в размер на 23,9 млн. евро при отрицателна стойност от 58,5 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. салдото е положително в размер на 316,3 млн. евро (0,5% от БВП) при положително салдо от 808 млн. евро (1,5% от БВП) за същия период на 2018 г. Портфейлните инвестиции – активи за май 2019 г. се повишават с 44 млн. евро при понижение с 28,4 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. те нарастват с 283 млн. евро (0,5% от БВП) при увеличение с 492,8 млн. евро. (0,9% от БВП) за същия период на 2018 г. Портфейлните инвестиции – пасиви за май 2019 г. нарастват с 67,8 млн. евро при увеличение с 30,1 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. портфейлните инвестиции – пасиви намаляват с 33,3 млн. евро (0,1% от БВП) при намаление с 315,2 млн. евро (0,6% от БВП) за същия период на 2018 г. Салдото по статия Други инвестиции е положително в размер на 139,4 млн. евро при положително салдо от 263,7 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. салдото е положително в размер на 438,4 млн. евро (0,7% от БВП) при положително салдо от 957 млн. евро (1,7% от БВП) за януари – май 2018 г. Други инвестиции – активи се понижават със 78,6 млн. евро при намаление с 32,5 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. те се повишават с

Юли 2019 г.

684 млн. евро (1,2% от БВП) при увеличение с 1114,4 млн. евро (2% от БВП) за същия период на 2018 г. Други инвестиции – пасиви за май 2019 г. се понижават с 218 млн. евро при намаление с 296,2 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. те нарастват с 245,7 млн. евро (0,4% от БВП) при нарастване със 157,3 млн. евро (0,3% от БВП) за същия период на 2018 г. Резервните активи на БНБ се понижават с 13,5 млн. евро през отчетния месец при увеличение с 260,4 млн. евро за май 2018 г. За януари – май 2019 г. те намаляват с 339 млн. евро (0,6% от БВП) при намаление с 876,5 млн. евро (1,6% от БВП) за същия период на 2018 г. Статия Грешки и пропуски, нето е отрицателна в размер на 323,1 млн. евро при положителна стойност от 400,3 млн. евро за май 2018 г. По предварителни данни за януари – май 2019 г. статията е отрицателна в размер на 833,5 млн. евро (1,4% от БВП) при положителна стойност от 955,4 млн. евро (1,7% от БВП) за същия период на 2018 г.

България: Платежен баланс	Май 2018	Май 2019	Промяна млн. евро	Януари- Май 2018	Януари-Май 2019	Промяна млн. евро
Текуща и капиталова сметка	31.7	424.1	392.4	26.9	1432.9	1406.0
Текуща сметка	-2.9	328.6	331.5	-75.6	1040.1	1115.7
Търговски баланс	-273.4	-115.8	157.6	-1131.8	-558.6	573.2
Услуги, нето	181.5	208.3	26.8	563.8	734.0	170.2
Първичен доход, нето	-72.4	83.6	156.0	-321.8	28.9	350.7
Вторичен доход, нето	161.3	177.3	16.0	814.1	835.7	21.6
Капиталова сметка	34.6	95.5	60.9	102.5	392.8	290.3
Капиталови трансфери, нето	11.2	58.5	47.3	92.4	260.8	168.4
Финансова сметка	432.0	101.0	-331.0	982.2	590.4	-391.8

Източник: БНБ

Преки чуждестранни инвестиции

През януари - май 2019 нетният поток на преките инвестиции в страната за януари – май 2019 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е отрицателен в размер на 55,9 млн. евро (0,1% от БВП), като е по-малък със 147,1 млн. евро от този за януари – май 2018 г. (положителен в размер на 91,2 млн. евро, 0,2% от БВП).

По предварителни данни на БНБ нетният поток на преките инвестиции в страната за януари – май 2019 г., отчетени съгласно принципа на първоначалната посока на инвестицията, е отрицателен в размер на 55,9 млн. евро (0,1% от БВП), като е по-малък със 147,1 млн. евро от този за януари – май 2018 г. (положителен в размер на 91,2 млн. евро, 0,2% от БВП). През май 2019 г. потокът е отрицателен и възлиза на 2,8 млн. евро, при положителен поток от 80,5 млн. евро за май 2018 г. (Дяловият капитал (преведени/изтеглени парични и апортни вноски на нерезиденти в/от капитала и резервите на български дружества, както и постъпления/плащания по сделки с недвижими имоти в страната) е отрицателен и възлиза на 539,2 млн. евро за януари – май 2019 г. Той е по-нисък с 293,1 млн. евро от дяловия капитал за януари – май 2018 г., който е отрицателен в размер на 246,1 млн. евро. Нетният поток от инвестиции на чуждестранни лица в недвижими имоти е положителен в размер на 2,5 млн. евро, при положителен нетен поток от 10,3 млн. евро за януари – май 2018 г. По страни, най-голям дял в инвестициите в недвижими имоти имат Русия (0,6 млн. евро), Холандия (0,4 млн. евро), Казахстан (0,5 млн. евро), Латвия (0,4 млн. евро) и Германия (0,4 млн. евро). По предварителни данни, статия Реинвестиране на печалба (показваща дела на чуждестранните инвеститори в текущата печалба или загуба на дружеството на база на счетоводни данни за финансовия резултат) е отрицателна и възлиза на 173,3 млн. евро, при положителна стойност от 81,5 млн. евро за януари – май 2018 г. За януари – май 2019 г. нетният поток по подстатия Дългови инструменти (промяната в нетните задължения между дружествата с чуждестранно участие и преките чуждестранни инвеститори по финансови, облигационни и търговски кредити) възлиза на 656,6 млн. евро, при 255,8 млн. евро за януари – май 2018 г. Най-големите нетни потоци по преки инвестиции в страната за януари – май 2019 г. са от Холандия (206,3 млн. евро), Германия (92,3 млн. евро) и Унгария (43 млн. евро). По предварителни данни нетният поток на преките инвестиции в чужбина за януари – май 2019 г. е положителен и възлиза на 164,4 млн. евро (0,3% от БВП), при положителна стойност от 96 млн. евро (0,2% от БВП) за януари – май 2018 г. През май 2019 г. той възлиза на 10,2 млн. евро, при 34 млн. евро за май 2018 г.

Международни резерви

През юни 2019 г. международните резерви на България са в размер на 49,3 млрд. лева (25,2 млрд. евро) и нарастат с 1,4% на месечна база и с 1,7% на годишна база

По данни на БНБ към края на юни 2019г. международните резерви на България са в размер на 49,3 млрд. лева (25,2 млрд. евро) и нарастват с 1,4% на месечна база и с 1,7% на годишна база. Паричните сраства и предоставени депозити в чужда валута са в размер на 18,9 млрд. лева и нарастват с 2,8% на месечна база и с 1,7% на годишна база. Вложенията в монетарно злато възлизат на 3,1 млрд. лева и нарастват с 6,6% на месечна база и с 6,8% на годишна база. Инвестициите в ценни книжа са в размер на 27,1 млрд. лева и нарастват с 1,1 % на годишна база като отчитат незначителна спад от 0,1% на месечна база. От страна на пасивите, парите в обръщение са в размер на 17,4 млрд. лева и нарастват с 1,3% на месечна база и с3,5% на годишна база. Задълженията към банки са в размер на 12,9 млрд. лева и намаляват с 5,1% на месечна база и с 9,7% на годишна база. Задълженията към бюджета са в размер на 10,8 млрд. лева и нарастват с 10% на месечна база и с 12,8% на годишна база. Задълженията към други депозанти са в размер на 2,3 млрд. лева и нарастат с 8,3% на годишна база при спад от 1,3% на месечна база. Депозитът на управление „Банково“ надхвърля 5,7 млрд. лева и нараства с 3,5% на месечна база и с 3,7% на годишна база. Международната ликвидна позиция на България, изчислена като съотношение на чуждестранните резерви към краткосрочния външен дълг е висока, на ниво от 288,8% в края на април 2019 г. спрямо 306,9% в края на 2018 г. и 284,5% в края на април 2018г.

Коефициент на покритие:	Apr	May	June	July	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec	Jan	Feb	March	Apr
Международни резерви/Краткосрочен външен дълг (%)	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2018	2019	2019	2019	2019
Краткосрочен външен дълг (EUR млн.)	7 916	7 715	7 794	7 903	8 105	8 052	8 161	8 365	8168.7	8 206	8293.26	8427.23	8573.0
Чуждестранни резерви (EUR млн)	22 518	22 825	23 510	23 731	23 960	24 540	24 137	24 161	25 072	24 398	24 767	25 026	24 760
Коефициент на покритие ЧР/КВД(%)	284.5	295.9	301.6	300.3	295.6	304.8	295.8	288.8	306.9	297.3	298.6	297.5	288.8
Източник: БНБ, изчисления ОББ													

РЕАЛЕН СЕКТОР

Бизнес климат

През юни 2019 г. общият показател на бизнес климата намалява с 1,3 пункта до 29,1 индексни пункта в сравнение с май в резултат на по-неблагоприятния бизнес климат в промишлеността, строителството и сектора на услугите.

По данни на НСИ през юни 2019 г. общият показател на бизнес климата намалява с 1,3 пункта до 29,9 индексни пункта в сравнение с май в резултат на по-неблагоприятния бизнес климат в промишлеността, строителството и сектора на услугите.

Промишленост. Съставният показател „бизнес климат в промишлеността“ се понижава с 1,1 пункта, което се дължи на изместване на очакванията на промишлените предприемачи за бизнес състоянието на предприятията през следващите шест месеца от „по-добро“ към запазване на „същото“. Същевременно анкетата регистрира известно подобрение на осигуреността на производството с поръчки, което обаче не е съпроводено с повишени очаквания за производствената активност през следващите три месеца. През последния месец се засилва неблагоприятното влияние на фактора „недостиг на работна сила“, който измества на второ място затрудненията на предприятията, свързани с несигурната икономическа среда.

Строителство. През юни съставният показател „бизнес климат в строителството“ намалява с 1,8 пункта в резултат на леко влошените оценки и очаквания на строителните предприемачи за бизнес състоянието на предприятията. Прогнозите им за строителната активност през следващите три месеца също са по-резервирани. Недостигът на работна сила, конкуренцията в бранша и несигурната икономическа среда продължават да са най-сериозните проблеми, ограничаващи бизнеса.

Търговия на дребно. Съставният показател „бизнес климат в търговията на дребно“ остава приблизително на нивото си от май. Мненията на търговците на дребно относно обема на продажбите и поръчките към доставчиците (както от вътрешния, така и от външния пазар) през следващите три месеца са оптимистични. Факторът, затрудняващ в най-голяма степен дейността на предприятията, остава конкуренцията в бранша, като през последния месец се наблюдава засилване на негативното му.следващите три месеца.

Индекс на промишлено производство

През май 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство остава на равнището от април 2019 година. Календарно изгладеният индекс на промишленото производство нараства с 0,6% спрямо съответния месец на 2018 година.

По предварителни данни на НСИ през май 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство остава на равнището от април 2019 година. През май 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство нараства с 0,6% спрямо съответния месец на 2018 година. През май 2019 г. увеличение спрямо предходния месец е регистрирано в добивната промишленост - с 9,5%, а намаление - в преработващата промишленост - с 0,4%, и в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,1%. По-значителен спад в преработващата промишленост се наблюдава при: ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 8,4%, производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти - с 4,4%, производството на основни метали - с 3,9%. По-съществено увеличение е регистрирано при: производството на тютюневи изделия - с 15,4%, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм - с 11,3%, производството на мебели - със 7,1%, производството на химични продукти - с 6,0%. На годишна база ръст на индекса на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в добивната промишленост - с 9,7%, и в преработващата промишленост - с 0,9%, а спад - в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 5,4%. По-значително увеличение в преработващата промишленост спрямо съответния месец на предходната година се наблюдава при: печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - с 22,8%, производството на превозни средства, без автомобили - с 20,4%, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм - с 11,6%, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 10,0%. Най-голямо намаление е отчетено при: производството на основни метали - с 16,0%, производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 14,1%, производството на мебели - с 8,2%, производството на облекло - със 7,3%.

Търговия на дребно

През май 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство остава на равнището от април 2019 година. Календарно изгладеният индекс на промишленото производство нараства с 0,6% спрямо съответния месец на 2018 година.

По предварителни данни на НСИ през май 2019 г. сезонно изгладеният индекс на промишленото производство остава на равнището от април 2019 година. През май 2019 г. календарно изгладеният индекс на промишленото производство нараства с 0,6% спрямо съответния месец на 2018 година. През май 2019 г. увеличение спрямо предходния месец е регистрирано в добивната промишленост - с 9,5%, а намаление - в преработващата промишленост - с 0,4%, и в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 0,1%. По-значителен спад в преработващата промишленост се наблюдава при: ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 8,4%, производството на компютърна и комуникационна техника, електронни и оптични продукти - с 4,4%, производството на основни метали - с 3,9%. По-съществено увеличение е регистрирано при: производството на тютюневи изделия - с 15,4%, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм - с 11,3%, производството на мебели - със 7,1%, производството на химични продукти - с 6,0%. На годишна база ръст на индекса на промишленото производство, изчислен от календарно изгладените данни, е отчетен в добивната промишленост - с 9,7%, и в преработващата промишленост - с 0,9%, а спад - в производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 5,4%. По-значително увеличение в преработващата промишленост спрямо съответния месец на предходната година се наблюдава при: печатната дейност и възпроизвеждането на записани носители - с 22,8%, производството на превозни средства, без автомобили - с 20,4%, обработката на кожи; производството на обувки и други изделия от обработени кожи без косъм - с 11,6%, производството на автомобили, ремаркета и полуремаркета - с 10,0%. Най-голямо намаление е отчетено при: производството на основни метали - с 16,0%, производството на метални изделия, без машини и оборудване - с 14,1%, производството на мебели - с 8,2%, производството на облекло - със 7,3%.

Строителство

По предварителни данни през май 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,4% под равнището от предходния месец. През май 2019 г. в сравнение със същия ме-

Юли 2019 г.

сец на 2018 г. календарно изгладеният индекс на строителната продукция се увеличава с 2,6%.

По предварителни данни през май 2019 г. индексът на продукцията в сектор „Строителство“, изчислен въз основа на сезонно изгладени данни, е с 0,4% под равнището от предходния месец. Календарно изгладените данни показват увеличение с 2,6% на строителната продукция през май 2019 г. в сравнение със същия месец на 2018 година. През май 2019 г. индексът на произведената строителна продукция, изчислен от сезонно изгладени данни, е под равнището от предходния месец, като се наблюдава еднакво намаление на продукцията от сградното строителство и от гражданско-инженерното строителство - по 0,4%. На годишна база нарастването на строителната продукция през май 2019 г., изчислено от календарно изгладени данни, се определя от положителния темп при сградното строителство, където ръстът е с 6,4%, докато при гражданското/инженерното строителство е регистрирано намаление с 2,3%.

Инфлация

Индексът на потребителските цени за юни 2019 г. спрямо май 2019 г. е 99,4%, т.е. месечната инфлация е минус 0,6%. Инфлацията от началото на годината е 1.2%, а годишната инфлация е 2,8%. Средногодишната инфлация за периода юли 2018 - юни 2019 г. спрямо периода юли 2017 - юни 2018 г. е 3,3%. През второто полугодие на 2019 г. предвиденото повишение на регулираните цени на топлоенергията с 3,5% и на електроенергията с 2,9% ще ускори инфлацията. Нашата прогноза е инфлацията да достигне 2,5% през 2019г., 2,3% през 2020г. и 2,1 % през 2021 г.

По данни на НСИ индексът на потребителските цени за юни 2019 г. спрямо май 2019 г. е 99,4%, т.е. месечната инфлация е минус 0,6%. Инфлацията от началото на годината е 1.2%, а годишната инфлация е 2,8%. Средногодишната инфлация за периода юли 2018 - юни 2019 г. спрямо периода юли 2017 - юни 2018 г. е 3,3%. През юни 2019 г. цените на хранителни стоки спадат от 5,6% до 4,6% спрямо предходния месец, като основният фактор са цените на зеленчуци. От началото на годината поскъпването на тази група беше двущифрено, а през юни намалява осезаемо до 6.9%. На месечна база цените на зеленчуците намаляват с 14,5%, т.е. има дефлация. Друг фактор за по-слабия темп на инфлацията през юни са горивата. Течните горива за битови нужди например са по-евтини с 0,6% на годишна база, а горивата и смазочните материали за автомобили - с 1,9%. Същевременно по-високите цени на топлоенергията и природния газ тази година продължават да теглят общия показател за инфлацията нагоре, тъй като нивото им е с между 12% и 15% над миналогодишното. Поскъпването на хотелските услуги също продължава, като на годишна база увеличението на цените е със 7,5% през юни, а на месечна база е с 10,1% спрямо май. Хармонизираният индекс на потребителските цени за юни 2019 г. спрямо май 2019 г. е 100,0%, т.е. месечната инфлация е 0,0%. Инфлацията от началото на годината е 1,5%, а годишната инфлация е 2,3%. Средногодишната инфлация за периода юли 2018 - юни 2019 г. спрямо периода юли 2017 - юни 2018 г. е 3,0%.

България: Индекси на потребителските цени	Тегла 2018 г. (%)	Юни 2019 г. Изменение на месечна база (%)	Юни 2019 г. Изменение спрямо края на 2018 г. (%)	Юни 2019 г. Изменение на годишна база (%)
Общ ИПЦ	100.00	-0.6	1.2	2.8
Хранителни стоки	31.55	-1.6	3	4.6
Нехранителни стоки	35.206	-0.3	1	0.7
Обществено хранене	5.363	0.6	2.5	5.1
Услуги	27.881	0	-0.7	3

Източник: НСИ

Прогноза: През второто полугодие на 2019 г. предвиденото повишение на регулираните цени на топлоенергията с 3,5% и на електроенергията с 2,9% ще ускори инфлацията. Нашата прогноза е инфлацията да достигне 2,5% през 2019г., 2,3% през 2020г. и 2,1 % през 2021 г. За сравнение, според ЕК инфлацията в България ще се забави до 2,4% през 2019 г. и до 1,7% през 2020 г.

Общ индекс на цените на производител в промишлеността

Общият индекс на цените на производител през май 2019 г. остава непроменен в сравнение с предходния месец и нараства с 2,8% спрямо май 2018 година. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през май 2019 г. намалява с 0,1% спрямо предходния месец, а спрямо съответния месец на предходната година е регистриран ръст от 3,4%.

Общият индекс на цените на производител през май 2019 г. остава непроменен спрямо предходния месец. По-високи цени са регистрирани при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ с 0,5%, а по-ниски цени са отчетени в добивната промишленост - с 1,8%, и в преработващата промишленост - с 0,1%. Намаление на цените в преработващата промишленост е отчетено при производството на основни метали - с 1,2%. По-значително увеличение е има при: производството на изделия от каучук и пластмаси - с 0,9%, производството на облекло - с 0,6%, производството на химични продукти и производството на лекарствени вещества и продукти - по 0,5%. Общият индекс на цените на производител през май 2019 г. нараства с 2,8% в сравнение със същия месец на 2018 година. Увеличение на цените е регистрирано при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - със 7,6%, в преработващата промишленост - с 1,6%, а в добивната промишленост се наблюдава намаление - с 1,1%. В преработващата промишленост най-съществен ръст на цените се наблюдава при: обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 4,5%, ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 4,4%, производството на облекло - с 3,5%, и производството на хранителни продукти - с 3,3%, а спад се наблюдава при производството на основни метали - с 1,8%.

Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през май 2019 г. намалява с 0,1% спрямо предходния месец. Понижение на цените се наблюдава в добивната промишленост - с 3,8%, при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ се наблюдава повишение - с 0,3%, а в преработващата промишленост не е отчетена промяна. В преработващата промишленост най-значително е намалението на цените спрямо предходния месец при производството на основни метали - с 2,7%, и при производството на тютюневи изделия - с 0,6%. По-съществено покачване на цените е отчетено при: производството на химични продукти - с 1,0%, производството на превозни средства, без автомобили - с 0,9%, и производството на облекло - с 0,8%. Индексът на цените на производител на вътрешния пазар през май 2019 г. нараства с 3,4% в сравнение със същия месец на 2018 година. Увеличение на цените има при производството и разпределението на електрическа и топлоенергия и газ - с 6,6%, и в преработващата промишленост - с 2,1%, а в добивната промишленост е отчетено намаление - с 2,7%. През май 2019 г. най-значителен ръст на цените в преработващата промишленост спрямо май 2018 г. е отчетен при: ремонта и инсталирането на машини и оборудване - с 6,7%, производството на химични продукти - с 4,7%, и производството на превозни средства, без автомобили - с 4,4%. Намаление е регистрирано при производството на основни метали - с 0,8%. Индексът на цените на производител на международния пазар през май 2019 г. остава непроменен в сравнение с предходния месец. В преработващата промишленост цените намаляват с 0,2%. По-съществен спад е регистриран при производството на основни метали - с 0,9%, и при производството на хранителни продукти - с 0,5%, а повишение се наблюдава при: производството на изделия от каучук и пластмаси - с 1,3%, производството на лекарствени вещества и продукти - с 1,0%, и производството на тютюневи изделия - с 0,9%.

Индексът на цените на производител на международния пазар през май 2019 г. остава непроменен в сравнение с предходния месец. В преработващата промишленост цените намаляват с 0,2%. По-съществен спад е регистриран при производството на основни метали - с 0,9%, и при производството на хранителни продукти - с 0,5%, а повишение се наблюдава при: производството на изделия от каучук и пластмаси - с 1,3%, производството на лекарствени вещества и продукти - с 1,0%, и производството на тютюневи изделия - с 0,9%. Индексът на цените на производител на международния пазар през май 2019 г. нараства с 1,9% в сравнение със същия месец на 2018 година. В преработващата промишленост цените се покачват с 1,2%. Най-голямо увеличение на цените се наблюдава при: обработката на кожи и производството на изделия от обработени кожи без косъм - с 5,4%, производството на изделия от каучук и пластмаси - с 4,4%, и производството на изделия от други неметални минерални суровини - с 3,9%. Намаление е отчетено при производството на основни метали - с 1,9%, и при производството на химични продукти - с 0,6%.

България: Индекси на цени на производител в промишлеността 2015=100	5.2018	6.2018	7.2018	8.2018	9.2018	10.2018	11.2018	12.2018	1.2019	2.2019
Общ индекс на цени на производител	106.0	106.8	106.0	105.8	106.2	107.6	107.2	106.4	106.0	107.8
Общ индекс на цени на проиводител на вътрешния пазар	104.9	105.4	105.5	105.7	106.0	106.8	106.9	106.4	106.6	108.2
Общ индекс на цени на проиводител на международния пазар	107.7	109	106.7	106.1	106.5	108.8	107.7	106.4	105	107.3

Източник: НСИ

ПАЗАР НА ТРУДА

През юни 2019 г. тенденцията за понижаване на регистрираната безработица в България се запазва, като в средата на годината равнището се установява на 5,2 %. Отчита се спад от 0.1 процентни пункта спрямо предходния месец и от 0.5 процентни пункта на годишна база.

По данни на Агенцията по заетостта тенденцията за понижаване на регистрираната безработица в страната се запазва и през юни 2019 г., като в средата на годината равнището се установява на 5,2 %. Отчита се спад от 0.1 процентни пункта спрямо предходния месец и от 0.5 процентни пункта на годишна база.

Над 123 410 безработни, регистрирани в бюрата по труда, са започнали работа през първите шест месеца на 2019 г. За този период броят на реализираните на пазара на труда спрямо броя на регистрираните безработни е нараснал с 1.1 процентни пункта в сравнение с първото полугодие на предходната 2018 г. Постъпилите на работа през юни са 19 898 безработни, като 82,2% от тях са устроени в реалната икономика. Други 689 от групата на пенсионерите, учащите и заетите също са намерили своето ново работно място. В края на месеца регистрираните безработни в бюрата по труда са 169 659 души като снижението спрямо май е с 5 740 лица. В сравнение с юни 2018 г. те са с 18 917 по-малко. Новорегистрираните безработни през юни са 21 404, като от тях 1708 са били неактивни. От началото на годината служителите от бюрата по труда са активирали 9019 лица чрез организиране на информационни събития, срещи със завършващите образование в кариерните центрове, както и чрез работата на младежки, ромски, трудови медиатори и др. В резултат от изпълнението на активните мерки за насърчаване на заетостта сред безработните от рисковите групи

ФИСКАЛЕН СЕКТОР

За януари – май 2019 г. салдото по КФП на касова основа е положително в размер на 3 025,8 млн. лв. или 2,6 % от прогнозния БВП. Размерът на фискалния резерв към 31.05.2019 г. е 11,3 млрд. лв. На база на предварителни данни и оценки салдото по консолидираната фискална програма (КФП) на касова основа към юни 2019 г. се очаква да бъде положително в размер 3 198,3 млн. лв. (2,8% от прогнозния БВП).

По данни на МФ салдото по КФП на касова основа към месец май 2019 г. е положително в размер на 3 025,8 млн. лв. (2,6 % от прогнозния БВП) и се формира от излишък по националния бюджет в размер на 2 832,8 млн. лв. и излишък по европейските средства в размер на 193,0 млн. лева. Постъпилите приходи и помощи по КФП към май 2019 г. са в размер на 18 719,6 млн. лв. или 42,7 % от годишните разчети. Съпоставени със същия период на предходната година, данъчните и неданъчните приходи нарастват с 2 239,8 млн. лв. (14,5%), а постъпленията от помощи (основно грантове по програмите и фондовете на ЕС) нарастват с 501,4 млн. лева. Общата сума на данъчните постъпления, вкл. приходите от осигурителни вноски, възлиза на 14 777,3 млн. лв., което представлява 42,8% от планираните за годината данъчни приходи. Приходите от преки данъци са в размер на 2 931,9 млн. лв. или 44,7% от предвидените в разчетите за годината. Приходите от косвени данъци са в размер на 6 971,1 млн. лв., което е 42,4% от разчетите за годината. Постъпленията от ДДС са в размер на 4 647,8 млн. лв. или 42,9% от планираните. Размерът на невъзстановения ДДС към 31.05.2019 г. е 131,7 млн. лева. Приходите от акцизи възлизат на 2 205,5 млн. лв. (41,4% от разчетените за годината). Постъпленията от мита са 96,7 млн. лв. или 40,8% от годишните разчети. Постъпленията от други данъци (вкл. имуществени данъци и др. данъци по ЗКПО) са в размер на 636,5 млн. лв. или 54,4% изпълнение на годишните разчети. Приходите от социални и здравноосигурителни вноски са 4 237,8 млн. лв., което представлява 40,8% от разчетените за годината. Съпоставено със същия период на предходната година, приходите от осигурителни вноски нарастват номинално с 11,6%. Неданъчните приходи са в размер на 2 952,7 млн. лв., което представлява 44,6% от годишните разчети. Следва да се отбележи, че при неданъчните приходи се проявява базов ефект в частта на приходите по бюджета на Фонд „Сигурност на електроенергийната система“, поради влезлите в сила промени в Закона за енергетиката от 01.07.2018 г., с които бе променен механизма за събиране на приходи по бюджета на фонда. Поради тази причина приходите по бюджета на фонда за първите пет месеца на 2019 г. са по-високи от постъпленията за същия период на 2018 г. Приходите от помощи са в размер на 989,5 млн. лева. Разходите по КФП (вкл. вноската на Република България в бюджета на ЕС) към май 2019 г. възлизат на 15 693,8 млн. лв., което е 35,3% от годишните разчети. За сравнение разходите за същия период на предходната година са в размер на 14 556,8 млн. лева. Номиналното нарастване, съпоставено с май 2018 г., е основно поради по-високия размер на разходите за персонал (увеличение с 10% на средствата за заплати, възнаграждения и осигурителни вноски на заетите в бюджетния сектор и поредната стъпка на увеличение на възнагражденията в сектор „Образование“), по-високи социални и здравноосигурителни плащания (базов ефект от увеличението на пенсиите от юли 2018 г. и увеличение на здравноосигурителните плащания, заложено в ЗБНЗОК за 2019 г.) и други. Нелихвените разходи са в размер на 14 691,4 млн. лв., което представлява 34,7% от годишните разчети. Текущите нелихвени разходи към май 2019 г. са в размер на 13 630,4 млн. лв., капиталовите разходи (вкл. нетния прираст на държавния резерв) възлизат на 1 049,8 млн. лева. Предоставените текущи и капиталови трансфери за чужбина са в размер на 11,2 млн. лева. Лихвените плащания са в размер на 403,2 млн. лв. или 60,2 % от планираните за 2019 година. Частта от вноската на Република България в бюджета на ЕС, изплатена към 31.05.2019 г. от централния бюджет, възлиза на 599,2 млн. лв. Размерът на фискалния резерв към 31.05.2019 г. е 11,3 млрд. лв., в т.ч. 10,3 млрд. лв. депозити на фискалния резерв в БНБ и банки и 1,0 млрд. лв. вземания от фондовете на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и други.

България: Фискален резерв (млн. лева)	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019	31.05.2019
Общ фискален резерв, в т.ч.	10518.8	10 417.5	10 333.4	10 617.6	11 307.6
I. Средства на фискалния резерв по депозити	9333.3	9 993.3	9 974.0	10 065.6	10 293.2
Средства на ФР по депозити в Българска народна банка	8920.8	9 591.8	9 578.5	9 669.6	9 839.0
II. Вземания от фондове на Европейския съюз за сертифицирани разходи, аванси и др.	1184.7	424.2	359.5	552.0	1 014.4
Национален фонд към МФ	153.1	140.9	177.9	151.9	137.0
Разплащателна агенция към ДФЗ	1031.6	283.3	181.6	400.2	877.4

Източник: Министерство на финансите

Прогноза: Превишението на приходите над разходите по КФП за първото полугодие на 2019 г. се очаква да бъде в размер на 3 198,3 млн. лв. (2,8% от прогнозния БВП). На база на предварителни данни и оценки приходите и помощите по консолидираната фискална програма (КФП) към юни 2019 г. се очаква да бъдат в размер на 50,8% от годишния разчет. Изпълнението на приходите към полугодие е в съответствие с плана за периода и спецификата на данъчния календар, въз основа на който се концентрира значителна част от годишните постъпления по някои данъци (корпоративен данък, ДДФЛ и др.) в първата половина на годината. Това е и причината приходите за периода традиционно да надвишават с 50% годишния план. Изпълнението на годишния план в частта на разходите по КФП за първото полугодие се очаква да бъде в размер на 42,9%. Видно е, че усвояването на разходите изостава спрямо изпълнението на приходите, което е и причината за формирането на превишение на приходите над разходите за периода. През втората половина на годината ще се приложи планираното индексирание на пенсиите, което е заложено в годишния разчет. Освен това голяма част от планираните за годината капиталови разходи се извършват през втората половина на годината, поради строителния сезон и други фактори. Предвид посочените причини, традиционно бюджетното изпълнение през първото полугодие на годината се характеризира с превишение на приходите над разходите, докато през второто полугодие, и по-специално през последното тримесечие, се отчита отрицателно бюджетно салдо. Поради това бюджетното салдо за полугодие не може да бъде съотнесено към заложената годишна фискална цел с разчетите към ЗДБРБ за 2019 г.

За януари – май 2019 г. дългът на подсектор „Централно управление“ възлиза на 11 565,1 млн. евро. и заема 19,6% от прогнозния БВП. На 19 юни 2019 г. Министерството на финансите проведе два аукциона за продажба на 10,5-годишни и 20-годишни държавни ценни книжа (ДЦК), деноминирани в лева, с падеж съответно на 21.12.2029 г. и 21.06.2039 година. На проведените аукциони бяха пласирани успешно ДЦК в общ обем от 300,6 млн. лв., в т.ч. 200 млн. лв. за 10,5-годишни книжа и 100,6 млн. лв. за 20-годишните книжа. Постигната среднопретеглена доходност на аукционите възлезе на 0,41 % за 10,5-годишни книжа и 1,60 % за 20-годишните книжа. МФ предвижда намаляването на държавния дълг до 16,5% от БВП към края на 2021.

По данни на МФ дългът на подсектор „Централно управление“ към края на май 2019 г. възлиза на 11 565,1 млн. евро. Вътрешните задължения са 2 509,2 млн. евро, а външните 9 056,0 млн. евро. В края на отчетния период съотношението на дълга на подсектор „Централно управление“ към БВП възлиза на 19,6 %, като делът на вътрешния дълг е 4,3 %, а на външния дълг – 15,3 %. В структурата на дълга на подсектор „Централно управление“ в края на периода вътрешните задължения заемат дял от 21,7%, а външните – от 78,3 %. Гарантираният дълг на подсектор „Централно управление“ към 31 май 2019 г. е в размер на 78,2 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,5 млн. евро, а външните – 43,7 млн. евро. Съотношението гарантиран дълг на подсектор „Централно управление“/БВП е в размер на 0,1 %. Съгласно водения от МФ, на основание на чл. 38, ал. 1 от Закона за държавния дълг (ЗДД), официален регистър на държавния и държавногарантирания дълг, държавният дълг към края на май 2019 г. достига до 10 761,3 млн. евро или 18,2 % от БВП. Вътрешните задължения са в размер на 2 305,8 млн. евро, а външните – в размер на 8 455,6 млн. евро. Държавногарантираният дълг през май 2019 г. възлиза на 937,9 млн. евро. Вътрешните гаранции са 34,5 млн. евро, а съотношението държавногарантиран дълг/БВП - 1,6 %.

България: Дълг на подсектор "Централно управление" (млн. евро)	31.12.2018	31.01.2019	28.02.2019	31.03.2019	30.04.2019	31.05.2019
Вътрешен дълг	3 121.40	2745.4	2595.6	2574.8	2532	2 509.2
Външен дълг	9093.9	9094.3	9093.6	9093.6	9080.1	9 056.0
Общо дълг на подсектор ЦУ	12 215.30	11 839.70	11689.2	11668.4	11612.1	11 565.1
Общо дълг на подсектор ЦУ /БВП (в %)	22.1	20.1	19.8	19.8	19.7	19.6
Вътрешен дълг на подсектор ЦУ /БВП (в %)	5.7	4.7	4.4	4.4	4.3	4.3
Външен дълг на подсектор ЦУ /БВП (в %)	16.5	15.4	15.4	15.4	15.4	15.3

Източник: МФ

Юли 2019 г.

На 19 юни 2019 г. Министерството на финансите проведе два аукцион за продажба на 10,5-годишни и 20-годишни държавни ценни книжа (ДЦК), деноминирани в лева, с падеж съответно на 21.12.2029 г. и 21.06.2039 година. На проведените аукционни бяха пласирани успешно ДЦК в общ обем от 300,6 млн. лв., в т.ч. 200 млн. лв. за 10,5-годишни книжа и 100,6 млн. лв. за 20-годишните книжа. Постигната среднопретеглена доходност на аукционите възлезе на 0,41 % за 10,5-годишни книжа и 1,60 % за 20-годишните книжа. Общият размер на подадените поръчки за книжата с падеж през 2029 г. достигна 472 млн. лв., което съответства на коефициент на покритие от 2,36. Постъпилите поръчки за 20-годишните ДЦК възлязоха на 248 млн. лв. или коефициент на покритие 1,24. Отчетеният спред спрямо аналогичните германски федерални облигации е в размер на 73 базисни пункта за 10,5-годишните ДЦК и 151 базисни пункта за 20-годишните ДЦК. Постигнатата доходност при 10,5-годишните ДЦК е рекордно ниска за този матуритетен сегмент. Новата емисия 20-годишни ДЦК представлява най-дългосрочната емисия държавни облигации, емитирана на аукционен принцип на вътрешния пазар.

Прогноза: По отношение на дълговото правило България продължава да осъществява трайна политика при управлението на дълга за поддържане на нива значително под горната граница, установена чрез Маастрихтския критерий за държавна задлъжнялост. Според „Стратегията за управление на държавния дълг за периода 2019 - 2021 г.“ на МФ съотношението държавен дълг/БВП ще намалее до 19,1% през 2019 г., 17,7% през 2020 г. и 16,6% през 2021 г.

ПАРИЧЕН СЕКТОР

В края на май 2019 г. широките пари са 95,445 млрд. лв. (82,5% от БВП) и нарастват с 9,1% на годишна база. Вътрешният кредит, възлиза на 58,420 млрд. лв. и нараства с 5% на годишна база.

По данни на БНБ през май 2019 г. *широките пари* (паричния агрегат М3) се увеличават на годишна база с 9,1% при 11,1% годишното нарастване през април 2019 година. В края на май 2019 г. *широките пари* са 95,445 млрд. лв. (82,5% от БВП) при 95,784 млрд. лв. към април 2019 г. (82,8% от БВП). Най-бързоликвидният им компонент – паричният агрегат М1, се увеличава през май 2019 г. с 13,5% на годишна база (15,6% годишен ръст през април 2019 година). В края на май 2019 г. депозитите на неправителствения сектор са 79,483 млрд. лв. (68,7% от БВП), като годишното им увеличение е 8,6% (10% годишно повишение през април 2019 година). Депозитите на Нефинансови предприятия са 23,179 млрд. лв. (20% от БВП) в края на май 2019 година. В сравнение със същия месец на 2018 г. те се увеличават с 6% (9,4% годишно повишение през април 2019 година). Депозитите на финансовите предприятия нарастват с 29,5% на годишна база през май 2019 година (32,4% годишно повишение през април 2019 г.) и в края на месеца достигат 3,521 млрд. лв. (3% от БВП). Депозитите на Домакинства и НТООД са 52,784 млрд. лв. (45,6% от БВП) в края на май 2019 година. Те се увеличават с 8,5% спрямо същия месец на 2018 г. (9% годишно нарастване през април 2019 година). Нетните вътрешни активи са 58,988 млрд. лв. в края на май 2019 година. Те се увеличават със 7,6% спрямо същия месец на 2018 г. (9,5% годишно повишение през април 2019 година). В края на месеца основният им компонент – вътрешният кредит, възлиза на 58,420 млрд. лв. и нараства спрямо май 2018 г. с 5% (6,9% годишно увеличение през април 2019 година). През май 2019 г. вземанията от неправителствения сектор се увеличават със 7,9%, като достигат 60,574 млрд. лв. (7,7% годишно увеличение през април 2019 година). В края на май 2019 г. кредитите за неправителствения сектор са 58,931 млрд. лв. (51% от БВП) при 58,633 млрд. лв. към април 2019 г. (50,7% от БВП). През май 2019 г. те се увеличават на годишна база със 7,1% (6,9% годишно повишение през април 2019 година). Изменението в размера на кредитите за неправителствения сектор е повлияно и от нетните продажби на кредити от Други парично-финансови институции (Други ПФИ), чиито обем за последните дванадесет месеца е 382 млн. лева. На годишна база продадените кредити от Други ПФИ са 382,1 млн. лв. (в т.ч. 7,7 млн. лв. през май 2019 година), а обратно изкупените кредити – 0,1 млн. лв. (през май 2019 г. няма обратно изкупени кредити). Кредитите за Нефинансови предприятия нарастват с 4,8% на годишна база през май 2019 г. при същото годишно повишение през април 2019 г. и в края на месеца достигат 33,418 млрд. лв. (28,9% от БВП). Кредитите за Домакинства и НТООД са 22,491 млрд. лв. (19,4% от БВП) в края на май 2019 година. Спрямо същия месец на 2018 г. те се увеличават с 8% (7,9% годишно повишение през април 2019 година). В края на май 2019 г. жилищните кредити са 10,984 млрд. лв. и нарастват на годишна база с 11,7% (11,8% годишно увеличение през април 2019 година). Потребителските кредити възлизат на 9,559 млрд. лв. и се увеличават с 10,8% спрямо май 2018 г. (10,9% годишно повишение през април 2019 година). На годишна база другите кредити намаляват с 39,5% (39,1% годишно понижение през април 2019 г.), като достигат 620,5 млн. лева. Кредитите, предоставени на финансови предприятия, са 3,022 млрд. лв. (2,6% от БВП) в края на май 2019 година. В сравнение с май 2018 г. те се увеличават с 29,7% (26,8% годишно повишение през април 2019 година).

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Към края на юни 2019 и четирите водещи индекса на БФБ – София са се повишили: SOFIX до 587.81 пункта, BGTR30 до 116.33 пункта, BGBX40 до 512.30 пункта и BGREI до 512.30 пункта.

По данни на БФБ-София към края на юни 2019 г. SOFIX се повиши с 5.3% до 587.81 пункта на месечна база. Индексът на най-ликвидните компании BGBX 40 се повиши с 0.6% до 116.33 пункта през юни. За период от един месец равнопретегленият BG TR30 се повиши с 6.4% до 512.30 пункта през юни. Измерителят на имотните компании BGREIT се повиши с 4.3% до 125.83 пункта през юни. Оборотът през юни 2019 г. на БФБ – София е спаднал значително до 3 702 621 лв. или с 2 222 041 лв. по-малко спрямо петия месец на годината, когато бяха отчетени 5 924 662 лв. През юни 2019 г. сделки над за сума над 1 млн. лева са реализирани само с акции на Доверие Обединен холдинг (1 152 745 лева). Първата петица по оборот се допълва от Еврохолд България (518 970 лв.), Софарма (319 784 лв.), Фонд за недвижими имоти България АДСИЦ През юни Софарма запазва лидерската си позиция по пазарна капитализация (459 660 836 лв.), следвана от: Градус (419 984 505 лв.), Химимпрот (416 984 505 лв.), Еврохолд България (410 853 248 лв.) и ТБ Първа инвестиционна банка (360 800 000 лв.). В SOFIX след 18 март вече са шест холдинга, между които през юни четири са на печалба: Еврохолд България (+12.43%), Доверие обединен холдинг (+9.09%), Индустириален холдинг България (+2.56%) и Стара планина холд (+1.77%). На загуба са два: Сирма Груп Холдинг (-3.60%) и Холдинг Варна (-0.48%). Компанията с най-голям оборот за месец юни 2019 г. е 235 Холдингс АД, с реализиран обем от 2 001 510 лева. На второ място се нарежда Фючърс Кепитал АД с реализиран обем от 1 400 000 лева. В класацията има два представителя на дружествата със специална инвестиционна цел - Софарма имоти АДСИЦ и Фонд за недвижими имоти България АДСИЦ. С най-малък брой сключени сделки в класацията са 235 Холдингс АД, Фючърс Кепитал АД и Синтетика АД, а с най-голям Доверие Обединен Холдинг АД, ЧЕЗ Разпределение България АД, Софарма АД и Фонд за недвижими имоти България АДСИЦ. Най-печеливша компания през месец юни 2019 г. е Ексклузив Пропърти АДСИЦ, което постига двуцифрен ръст от 30.00%. На второ място се нарежда Адванс Екуити Холдинг АД, следвано от Българска фондова борса АД с ръст от 16.67%. Последните две компании в класацията отбелязват също двуцифрени ръстове, съответно Химснаб България АД с ръст от 15.05% и Доверие Обединен Холдинг АД с ръст от 13.04%. Най-губещи компании през месец юни 2019 г. са Софарма Трейдинг АД със спад от 5.63%. На второ място е Стара планина Холд АД със спад от 4.17%, следвано М+С хидравлик АД, което отбелязва спад през юни от 3.85%. На предпоследна позиция в класацията е Сирма Груп Холдинг АД със спад от 3.60%.

Индексите на БФБ на месечна база				
Дата	Sofix	BGBX40	BGREIT	BGTR30
05.2018	636.6	126.3	115.5	528.3
06.2018	634.3	124.9	116.2	525.4
07.2018	634.0	122.7	115.9	525.5
08.2018	631.8	122.3	117.1	521.6
09.2018	624.4	121.9	117.8	520.3
10.2018	596.8	117.0	117.2	499.3
11.2018	592.1	115.1	117.5	489.6
12.2018	594.5	115.9	121.1	496.1
01.2019	585.8	115.0	120.8	492.0
02.2019	585.4	116.1	120.9	506.0
03.2019	583.9	116.3	120.6	506.0
04.2019	575.1	114.8	120.8	504.0
05.2019	582.5	115.7	121.5	505.9
06.2019	582.5	115.7	121.5	505.9

Източник: Българска фондова борса-София

БАНКОВ СЕКТОР

През май 2019 г. агрегираната нетна печалба на банковата система възлиза на 762 млн. лв., и нараства с 48% на годишна база под влияние и на еднократни ефекти

По данни на БНБ към края на май 2019 г. агрегираната нетна печалба на банковата система възлиза на 762 млн. лв., и нараства с 48% на годишна база под влияние и на еднократни ефекти (основно от приходи от дивиденди). Разходите за обезценка на финансови активи, които не се отчитат по справедлива стойност в печалбата или загубата, към края на май са 130 млн. лв. (при 183 млн. лв. година по-рано).

Показател (BGN '000)	30.05. 2018	30.05. 2019	Годишно изменение (%)
Приход от лихви	1 243 864	1 266 521	1.8
Разход от лихви	126 349	119 281	-5.6
Нетен лихвен доход	1 117 515	1 147 240	2.7
Обезценки	183 429	129 711	-29.3
Приходи от дивиденди	15 143	130 810	763.8
Приходи от такси и комисиони	495 455	536 479	8.3
Разходи за такси и комисиони	68 166	82 727	21.4
Нетен доход от такси	427 289	453 752	6.2
Административни разходи	685 290	682 246	-0.4
Разходи за персонал	347 652	367 132	5.6
Нетен оперативен приход	1 514 470	1 750 937	15.6
Нетна печалба	515 217	762 297	48.0

Източник: БНБ, Изчисления ОББ

Общите активи на банковата система на месечна база намаляват с 0,3% до 108.2 млрд. лв. и заемат 94% от прогнозния БВП. На годишна база активите на банковата система нарастват с 9,8%. Увеличават се кредитите и авансите, инвестициите в дъщерни, съвместни и асоциирани предприятия и материалните активи. През отчетния месец намаляват портфейлите с ценни книжа, нетекущите активи и групи за освобождаване, класифицирани като държани за продажба и другите активи. Позицията пари, парични салда при централни банки и други депозити на виждане спрямо края на април намалява с 2.3% (439 млн. лв.) и в края на май заема 17.4% дял от общите активи. Портфейлите с ценни книжа запазват дела си от 12.4%. Брутният кредитен портфейл от клиенти на банковия сектор през май 2019 г. нараства с 0.5% на месечна база и с 9,5% на годишна база до 63,8 млрд. лв. Относителният им дял в БВП е 55%. Увеличават се кредитите за домакинства с 1,1% на месечна база и с 13,2% на годишна база до 23,9 млрд. лева. Кредитите за други финансови предприятия нарастват с 4,5% на месечна база и 36,3% на годишна база до 3,4 млрд. лева. Кредитите за нефинансови предприятия намаляват с 0,2 % на месечна база при ръст от 4,8% на годишна база до 35,7 млрд. лева. В края на май депозитите от клиенти в банковата система възлизат на 86,3 млрд. лв., като отчетат месечно намаление от 0.1%, а на годишна база ръст от 8,5%. Относителният им дял в БВП е 74,8%. Увеличават се депозитите на други финансови предприятия с 5,1% на месечна база и с 26,5% на годишна база до 3,8 млрд. лева. Депозитите на домакинства нарастват с 0,2% на месечна база и с 8,5% на годишна база до 54,7 млрд. лева. Депозитите на сектор държавно управление нарастват с 0,3% на месечна база и с 15,3% на годишна база до 2,7 млрд. лева. Спад е отчетен при депозитите на нефинансови предприятия с 1,3% на месечна база до 25,1 млрд. лева.

България	31.05.2018	31.12.2018	30.04.2019	31.05.2019	Изменение m/m (%)	Изменение y/y (%)	Изменение yend (%)	Дял в БВП (%)
Показатели за посредничество	BGN '000	BGN '000	BGN '000	BGN '000				
АКТИВИ НА БАНКОВАТА СИСТЕМА (BGN '000)	98 525 059	105 556 619	108 533 835	108 200 141	-0.3	9.8	2.5	94.0
Кредити за държавно управление	590 912	741 199	774 047	774 218	0.0	31.0	4.5	0.7
Кредити за нефинансови предприятия	34 048 065	34 871 435	35 749 818	35 678 653	-0.2	4.8	2.3	31.0
Кредити на финансови предприятия	2 523 237	3 220 084	3 290 723	3 439 274	4.5	36.3	6.8	2.9
Кредити на домакинствата общо, в т.ч.	21 115 850	22 075 378	23 631 880	23 899 947	1.1	13.2	8.3	20.5
Жилищни	10 106 507	10 906 245	11 359 046	11 472 311	1.0	13.5	5.2	9.8
Потребителски	9 925 098	10 332 669	11 723 171	11 850 918	1.1	19.4	14.7	10.2
Микро и други кредити	1 084 245	836 464	549 663	576 718	4.9	-46.8	-31.1	0.5
ОБЩО КРЕДИТИ	58 278 064	60 908 096	63 446 468	63 792 092	0.5	9.5	4.7	55.0
ПРИВЛЕЧЕНИ СРЕДСТВА ОТ КЛИЕНТИ в т.ч.	79 524 742	84 571 339	86 363 081	86 298 474	-0.1	8.5	2.0	74.8
Депозити на Държавно управление	2 374 422	2 696 635	2 730 447	2 737 408	0.3	15.3	1.5	2.4
Депозити на Нефинансови предприятия	23 752 353	25 277 991	25 396 989	25 054 794	-1.3	5.5	-0.9	22.0
Депозити на Други финансови предприятия	3 028 938	3 213 474	3 644 227	3 831 262	5.1	26.5	19.2	3.2
Депозити на Домакинства	50 369 029	53 383 239	54 591 418	54 675 010	0.2	8.5	2.4	47.3
Собствен капитал	11 887 188	13 857 523	13 845 580	14 010 675	1.2	17.9	1.1	12.0
Нетна печалба	515 217	1 677 846	454 096	762 297		48.0		
Банкови показатели (%)								
ROE	10.4	12.1	9.8	13.1	-1.2	0.4	-1.2	
ROA	1.3	1.6	1.3	1.7	-0.1	0.1	-0.1	
Капиталова адекватност	n.a.	20.4	n.a.	n.a.				
Ликвидно покритие (%)	363.9	294.1	265.9	262.9	-3.0	-101.0	-31.2	
Проблемни кредити	n.a.	7.6	n.a.	n.a.	0	0.06	-0.13	
БВП	105 609 000	107 295 000	115 437 000	115 437 000				
EUR/BGN	1.95583	1.95583	1.95583	1.95583				

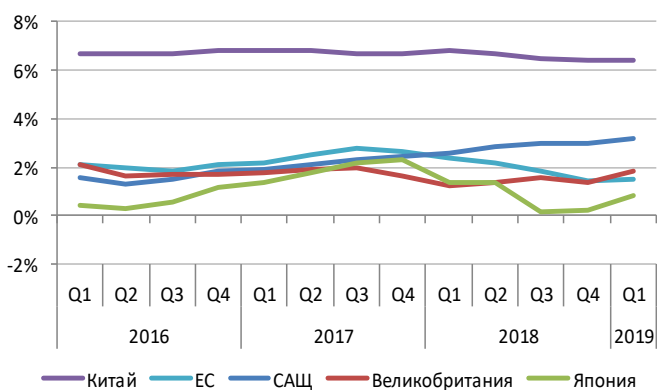
Източник: БНБ, МФ, Изчисления ОББ

Отношението на ликвидно покритие към края на май 2019 г. е 262.9% (при 265.9% в края на април). В края на отчетния месец ликвидният буфер възлиза на 27.7 млрд. лв., а нетните изходящи ликвидни потоци са 10.5 млрд. лв. През май 2019 г. собственият капитал в баланса на банковата система на месечна база нараства с 1,2% до 14,0 млрд. лв. в края на май. Растежът е обусловен от повишението на печалбата и на внесенния капитал.

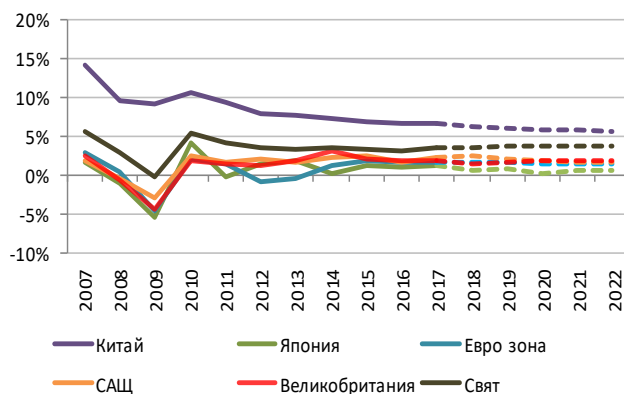
ПРИЛОЖЕНИЕ

НАПРЕДНАЛИ ИКОНОМИКИ: КЛЮЧОВИ ПОКАЗАТЕЛИ

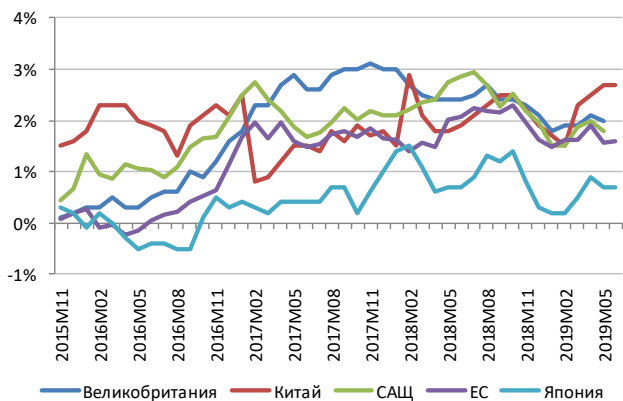
Напреднали икономики: Ръст на БВП спрямо съответното тримесечие на предходната година

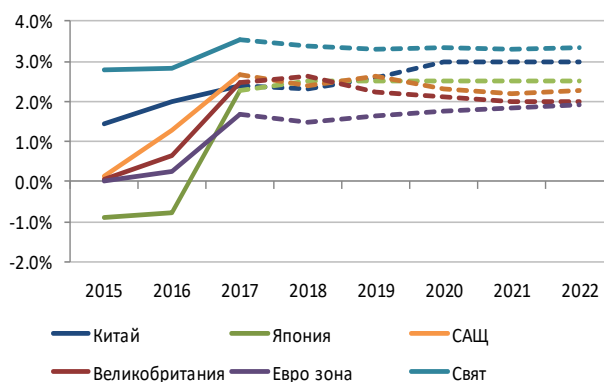
Напреднали икономики: Ръст на реалния БВП (% на изменение на годишна база)

Напреднали икономики: Инфлация по страни, към Юни 2019 г. месечно (% на годишна база)

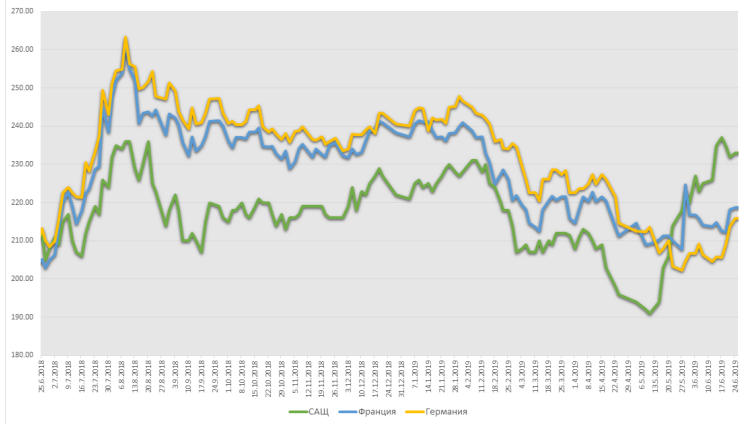

Напреднали икономики: Инфлация на годишна база

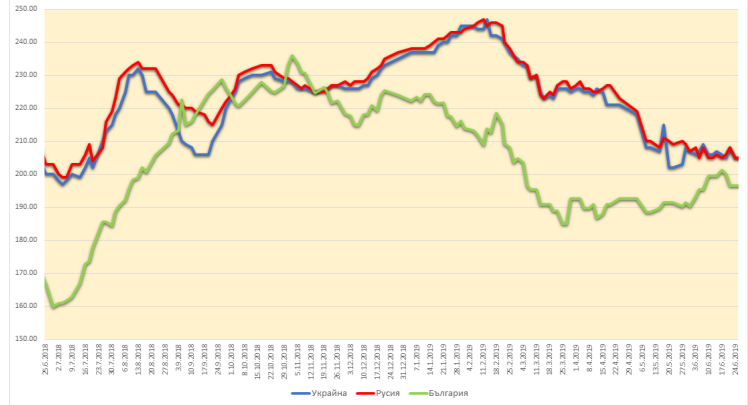

Международни цени на зърнени култури

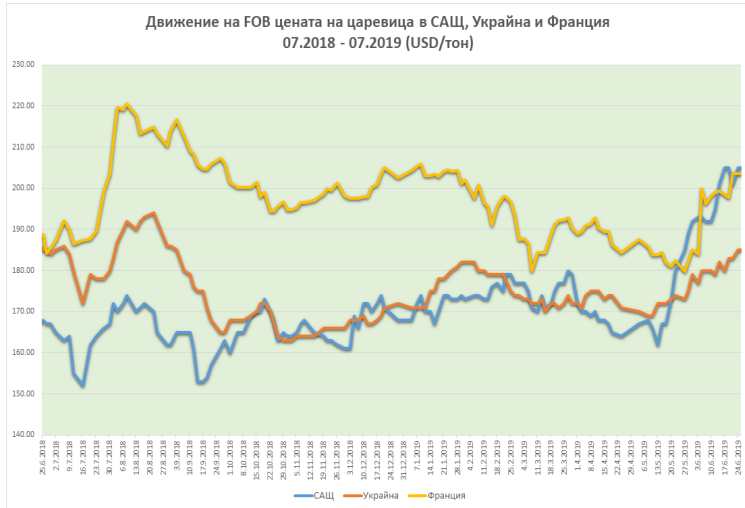
Движение на FOB цената на хлебна пшеница в САЩ, Франция и Германия
07.2018 - 07.2019 (USD/тон)

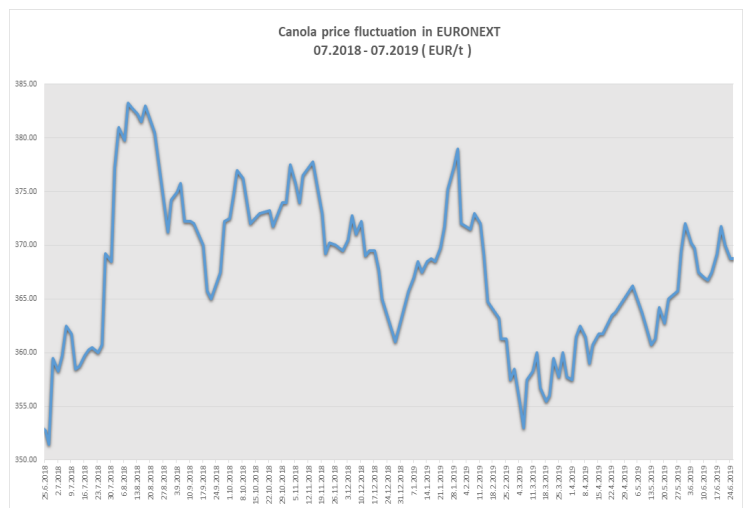
Движение на цената на хлебна пшеница - незабавна доставка
в България, Русия и Украйна 07.2018 - 07.2019 (USD/т)

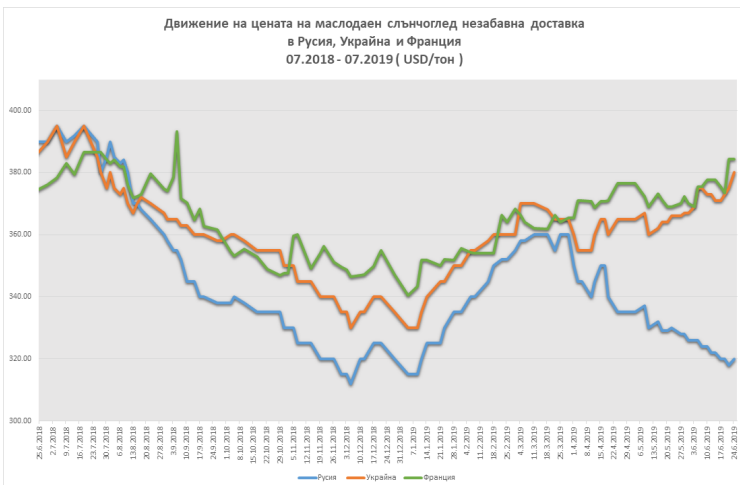
Движение на FOB цената на царевица в САЩ, Украйна и Франция
07.2018 - 07.2019 (USD/тон)

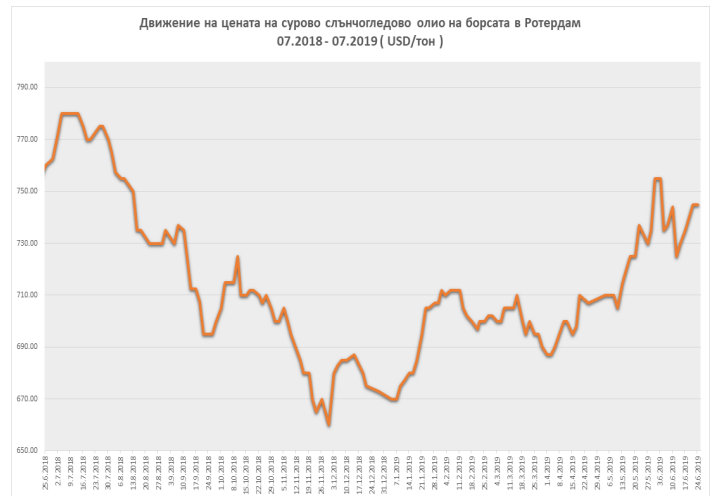
Canola price fluctuation in EURONEXT
07.2018 - 07.2019 (EUR/t)

Движение на цената на маслодаен слънчоглед незабавна доставка
в Русия, Украйна и Франция
07.2018 - 07.2019 (USD/тон)

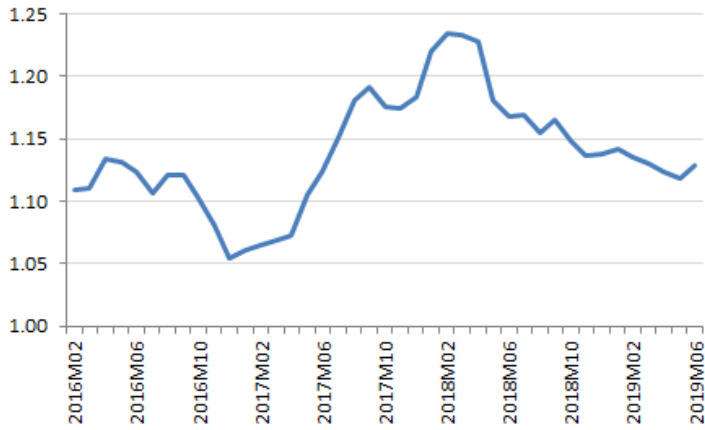

Движение на цената на сурово слънчогледово олио на борсата в Ротердам
07.2018 - 07.2019 (USD/тон)

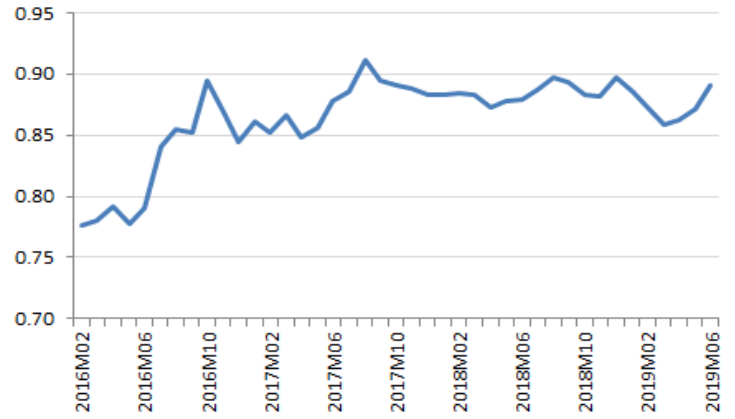

Международни валутни курсове

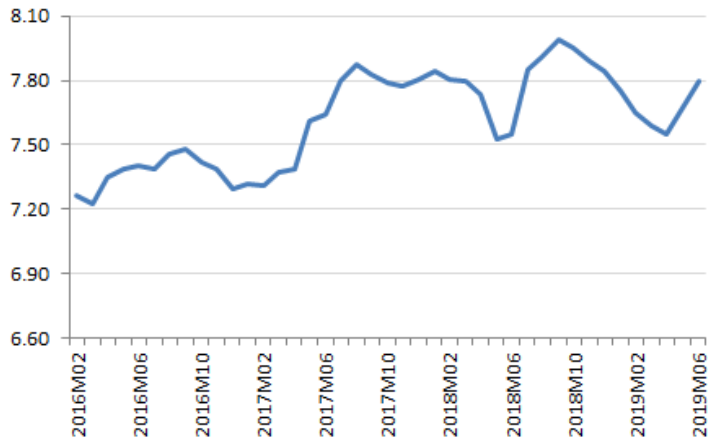
EUR/USD

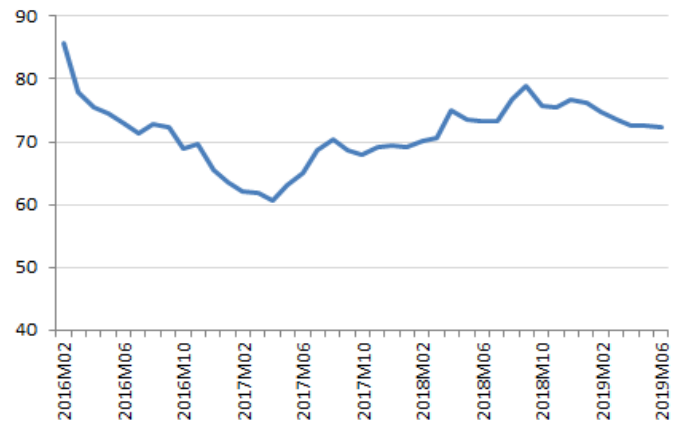
EUR/GBP

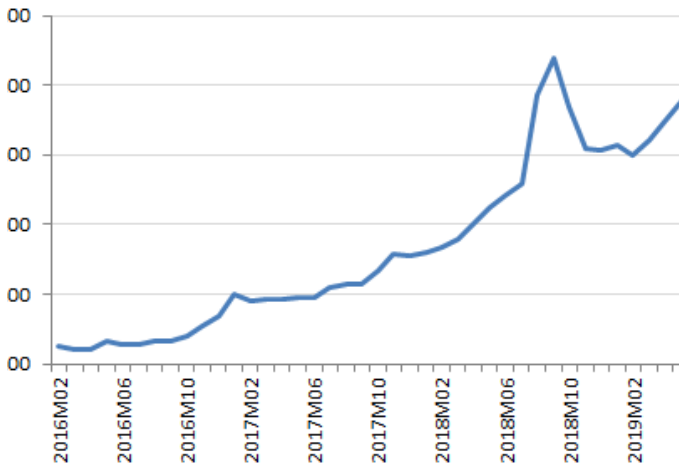
EUR/CNY

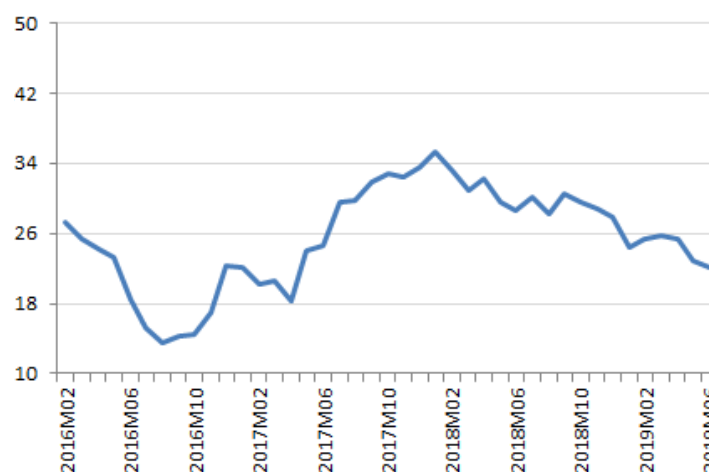
EUR/RUB

EUR/TRY

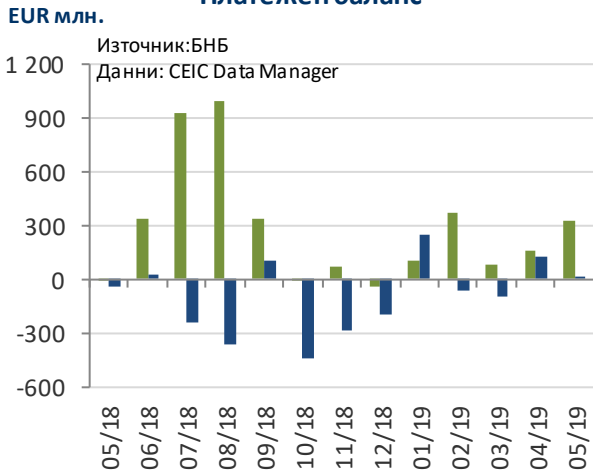

EUR/JPY

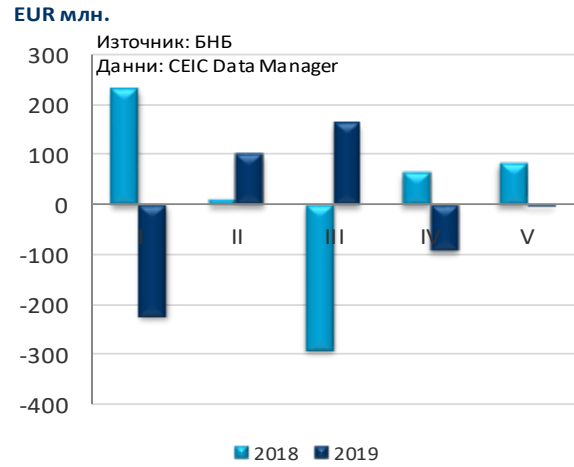

България: Външен сектор

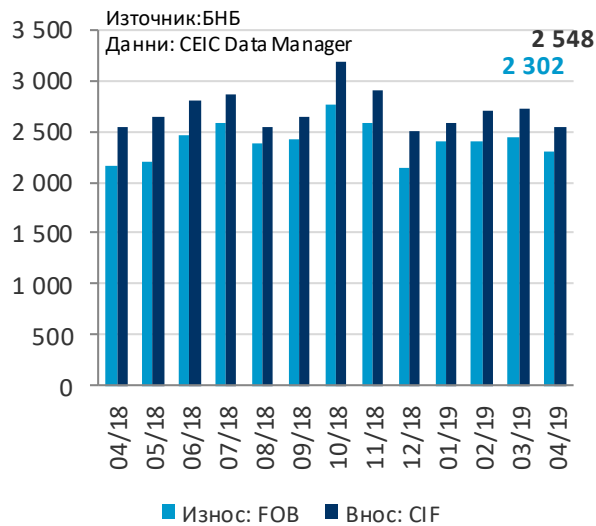
Платежен баланс

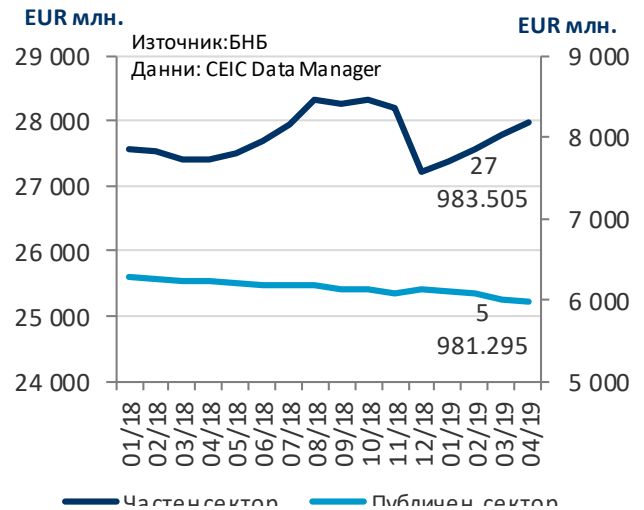
Преки инвестиции: Поток

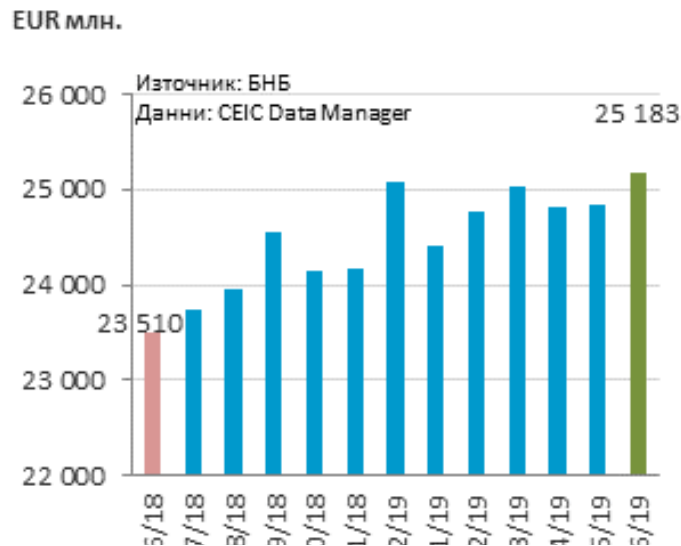
Външна търговия

Брутен външен дълг

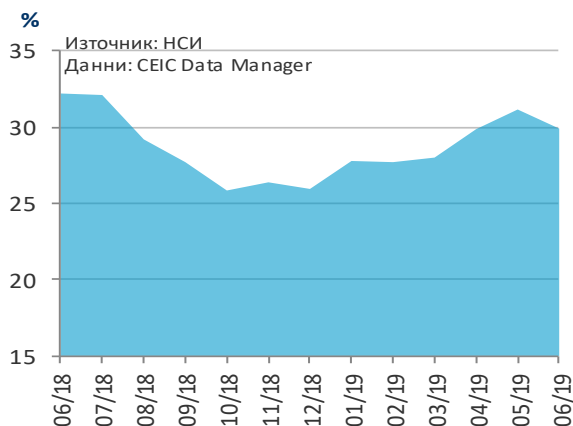

Чуждестранни резерви

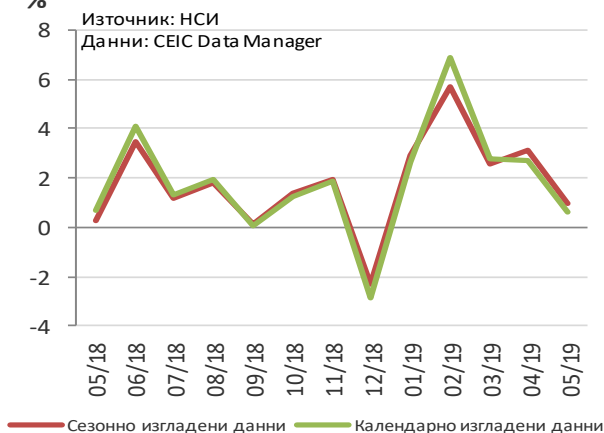

България: Реален сектор

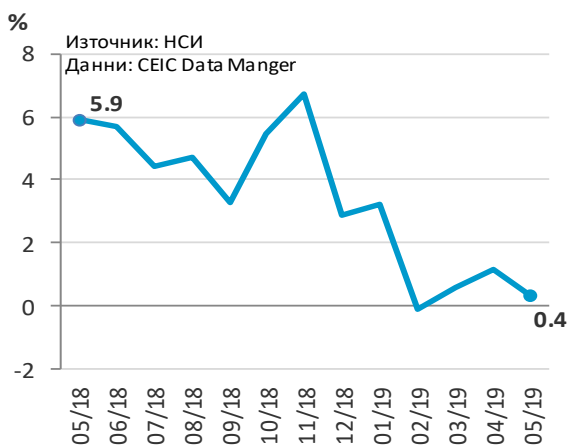
Общ показател на бизнес климата

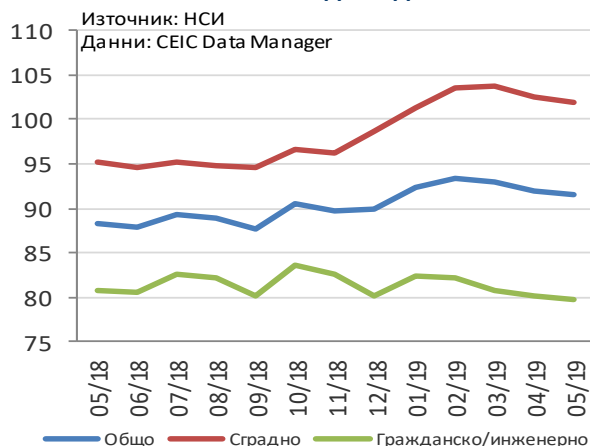
Индекс на промишленото производство, % изменение на годишна база

Индекс на оборота "Търговия на дребно", % изменение на годишна база

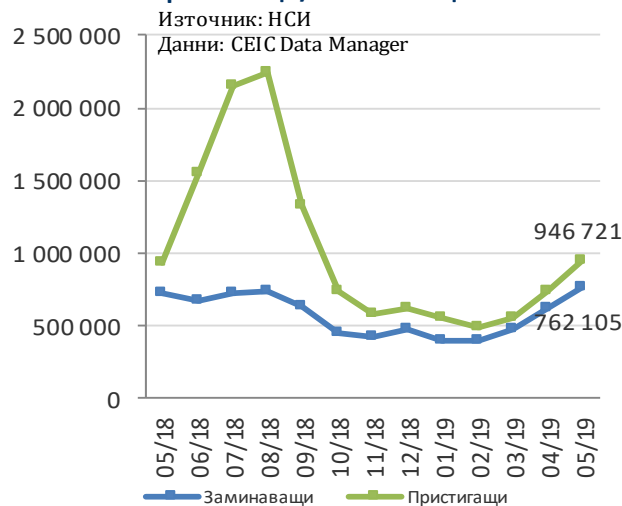
Индекс на строителната продукция, сезонно изгладени данни

Издадени разрешителни за строеж на нови сгради

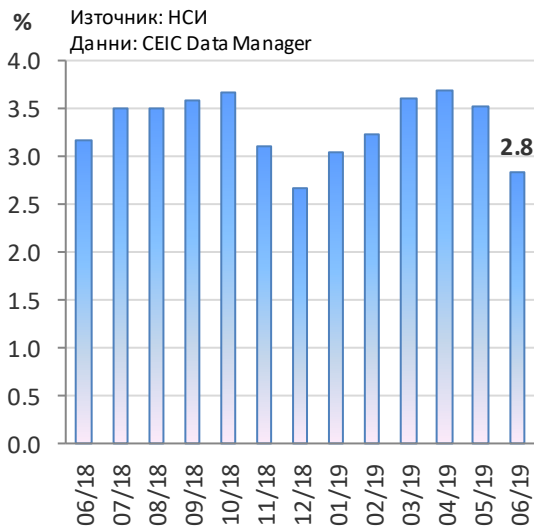

Туризм: Брой пристигащи/заминаващи

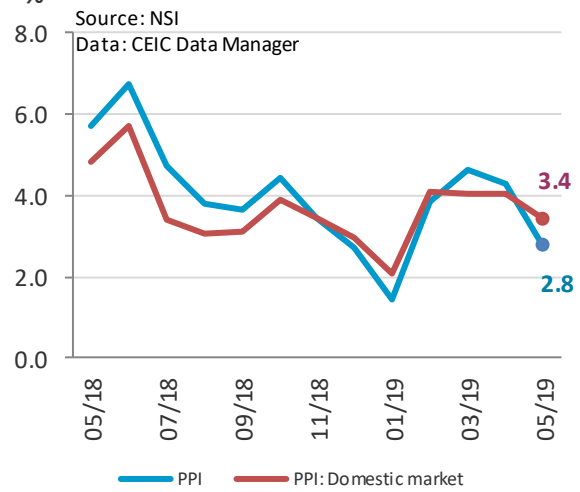

България: Цени в реалния сектор

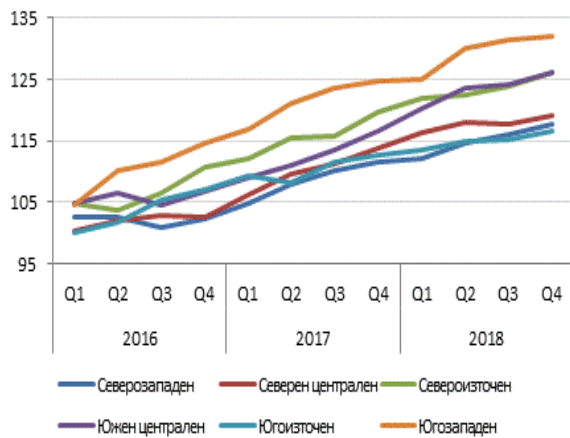
Инфлация на годишна база

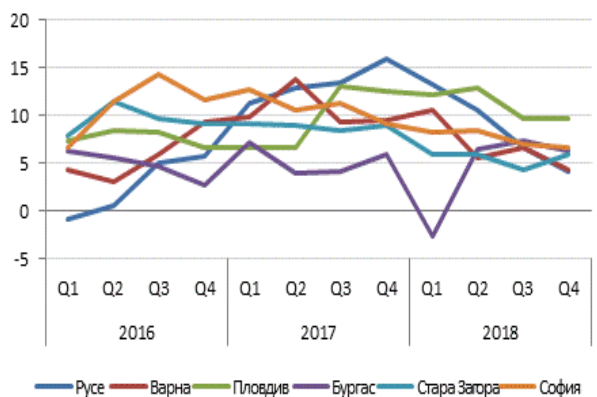
Producer Price Index in Industry, % change (YoY)

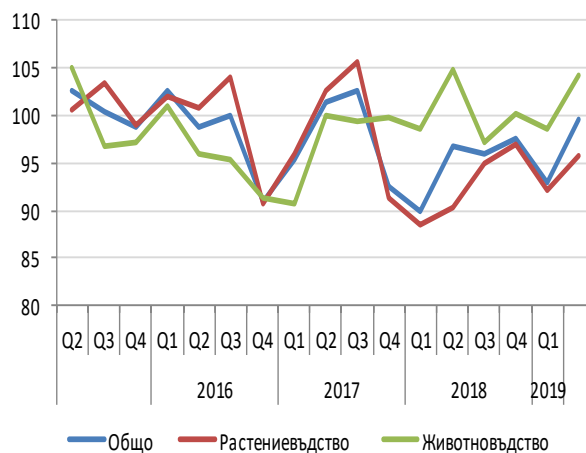
Индекс на цените на жилищата по региони

ИЦЖ за 6-те града в България с население над 120000 жители, % изменение на годишна база

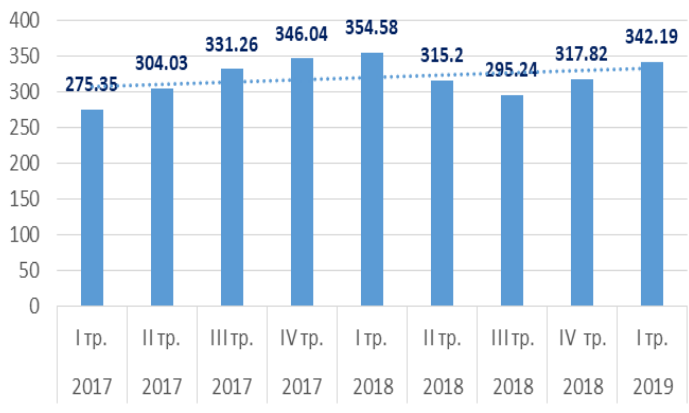

Индекси на цените на производител в селското стопанство: 2015=100

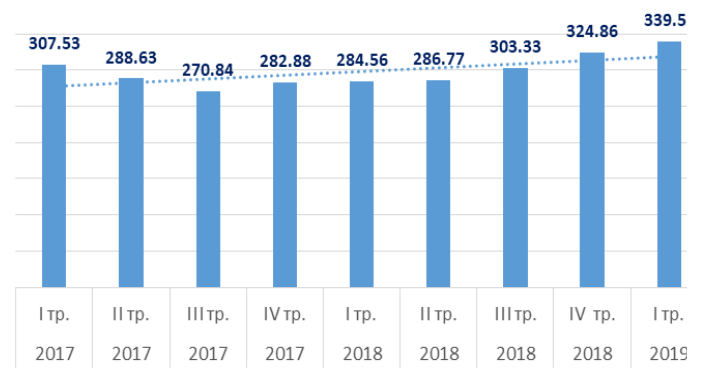

България: Цени на зърнени култури

България: Динамика на цените на твърда пшеница лева/тон

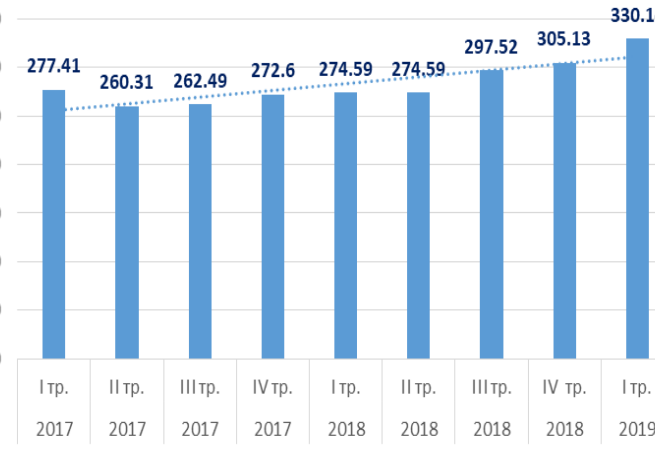
България: Динамика на цените на мека пшеница лева/тон

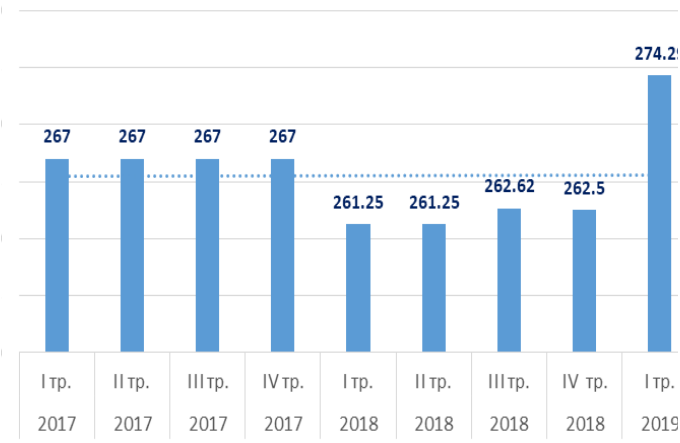
България: Динамика на цените на царевича лева/тон

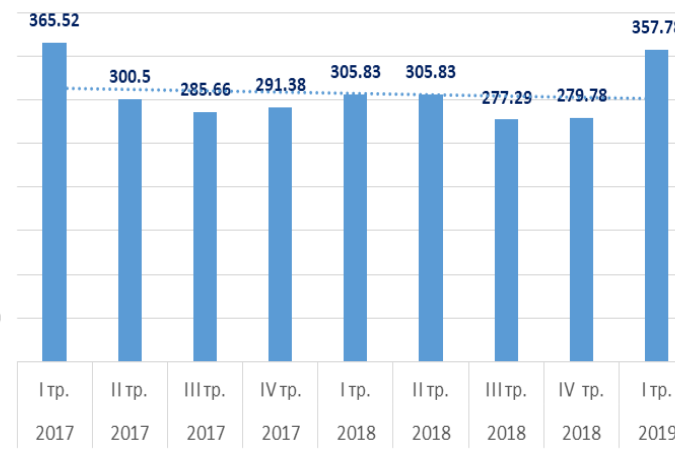
България: Динамика на цените на ечемик лева/тон

България: Динамика на цените на ръж лева/тон

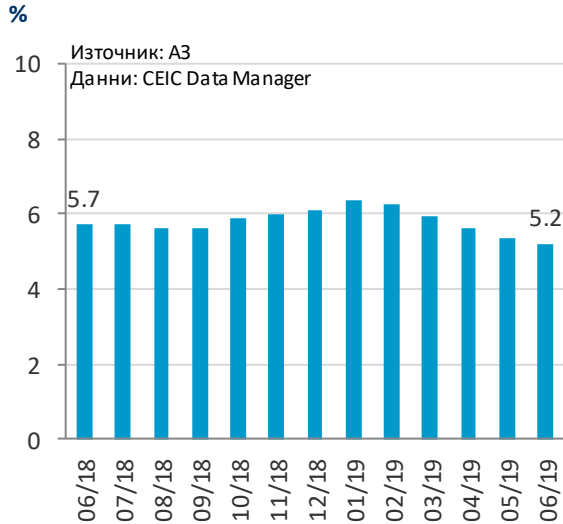

България: Динамика на цените на овес лева/тон

България: Пазар на труда

Равнище на безработица

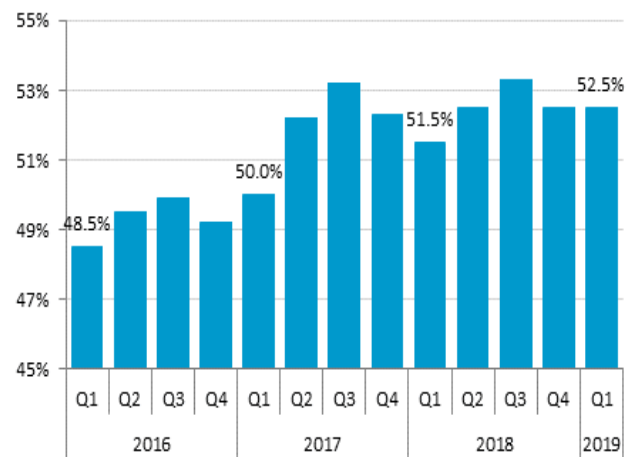
Равнище на безработица

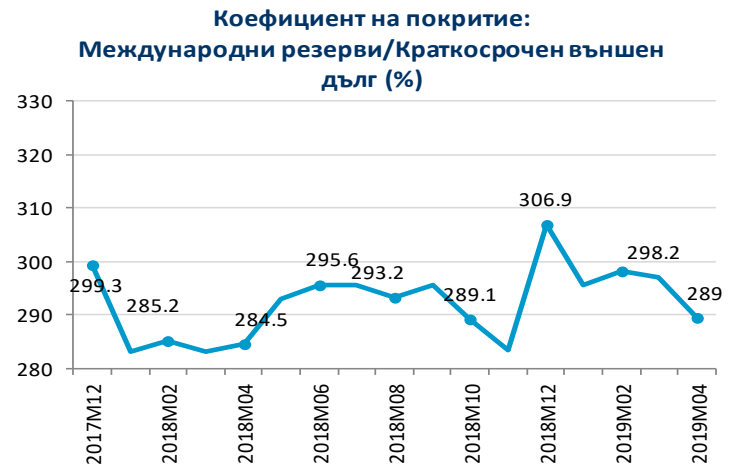
България: Наети лица

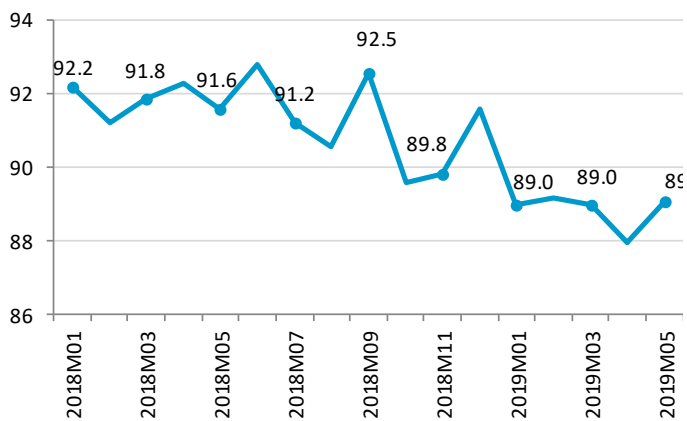
България: Коефициент на заетост

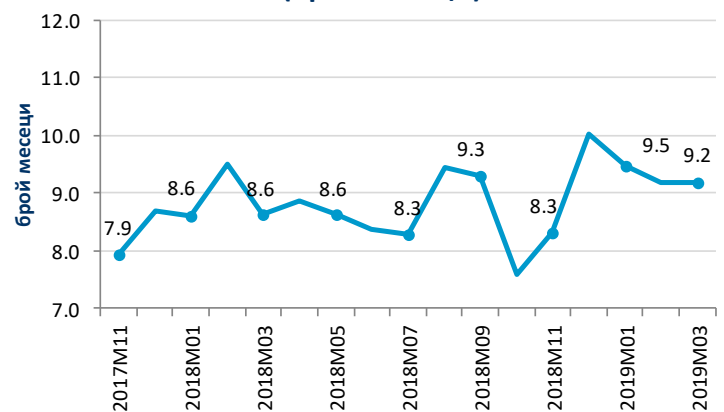
България: Паричен сектор

Международни резерви/Парична база (%)

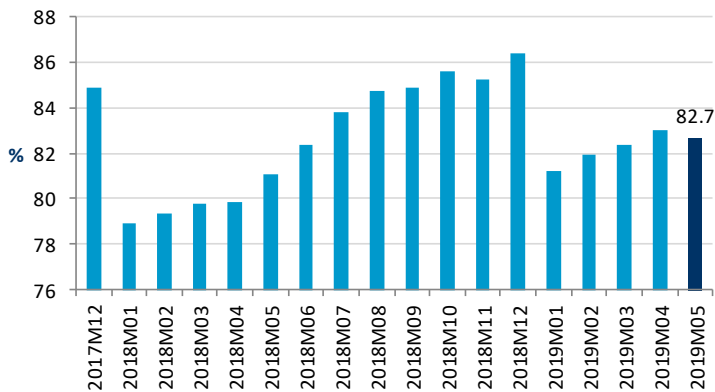

**Международни резерви/Месечен внос
(брой месеци)**

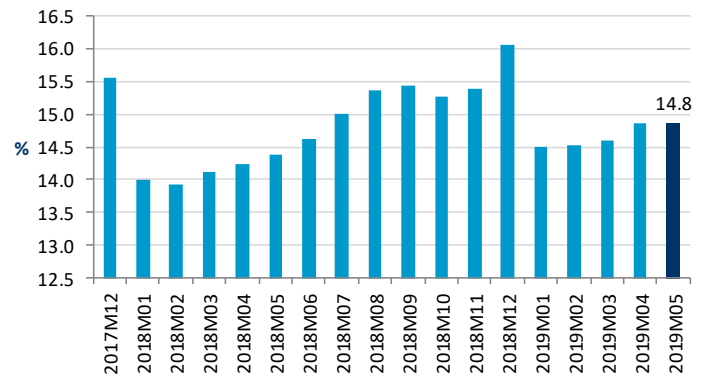

България: Паричен сектор

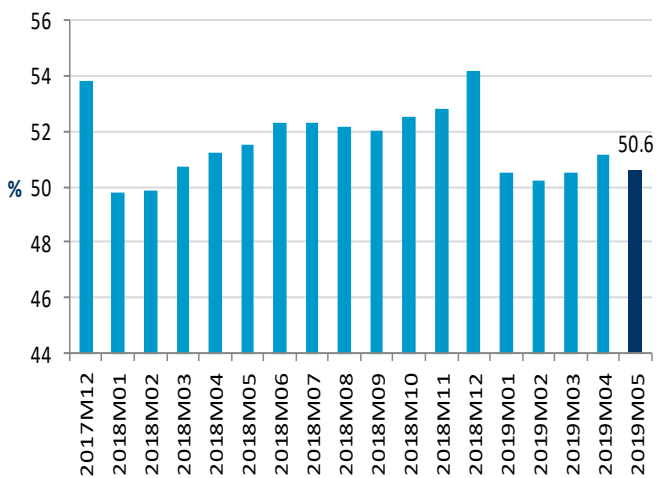
Широки пари (паричен агрегат М3)/БВП (%)

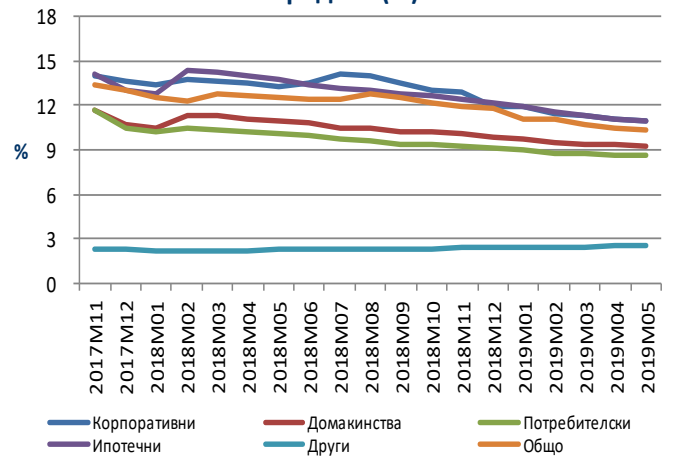
Пари в обращение/БВП (%)

Вътрешен кредит/БВП (%)

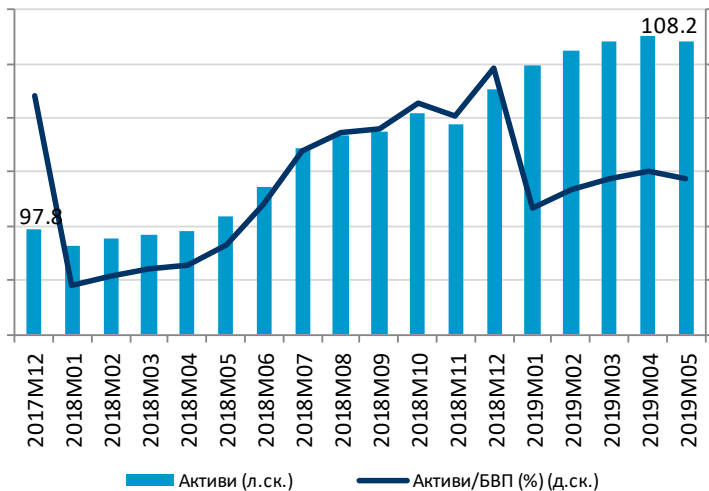

Банков сектор: Лоши и реструктурирани кредити (%)

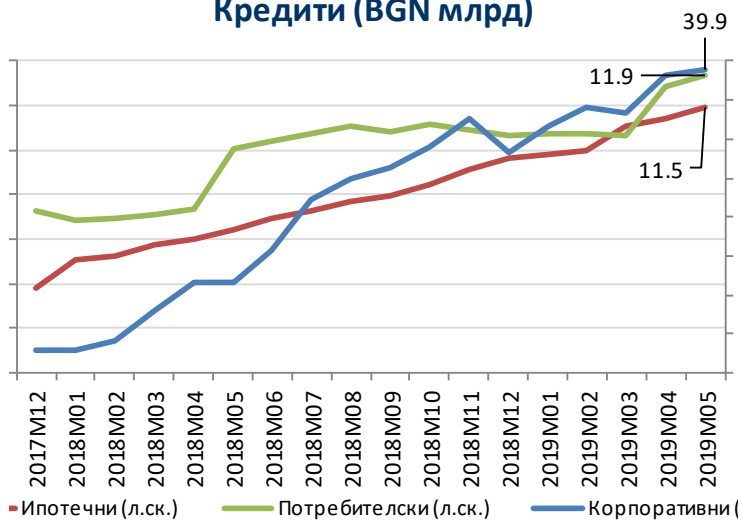

България: Банков сектор

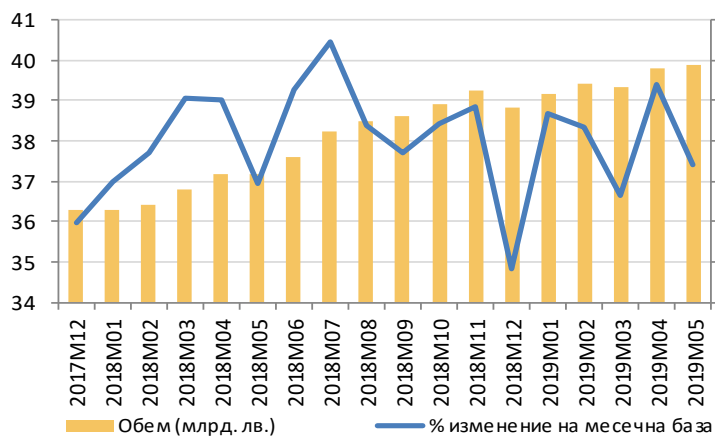
Активи

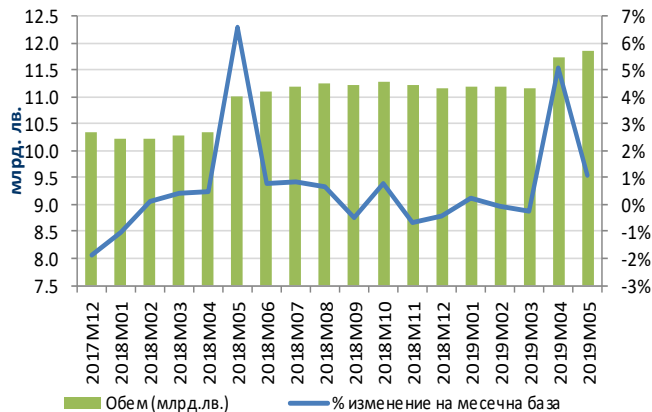
Кредити (BGN млрд)

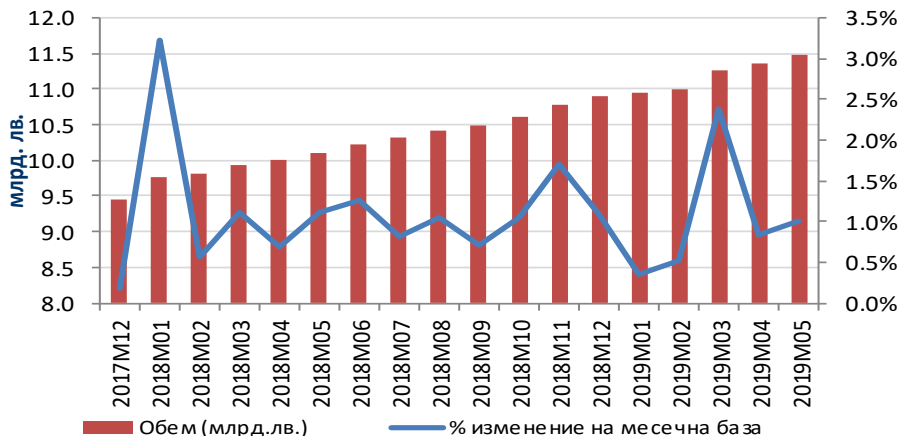
Корпоративни кредити

Потребителски кредити

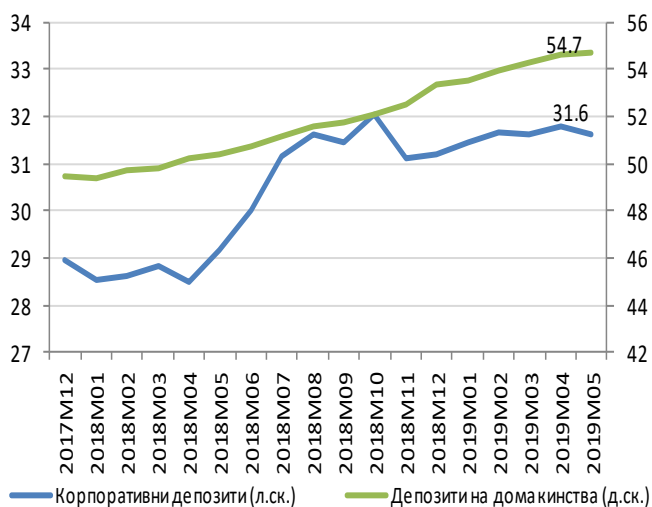

Ипотечни кредити

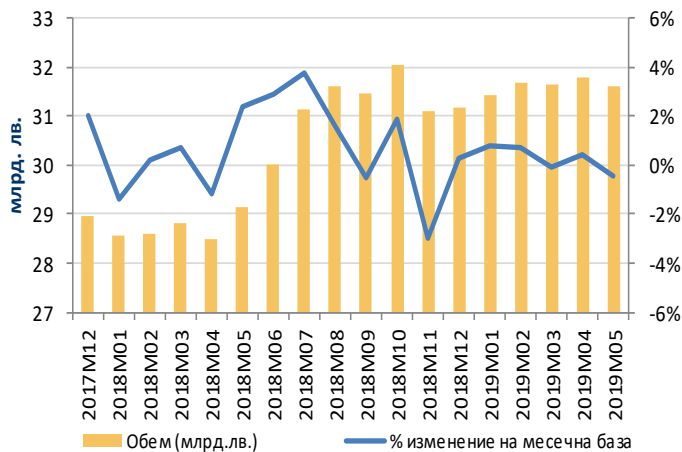

България: Банков сектор

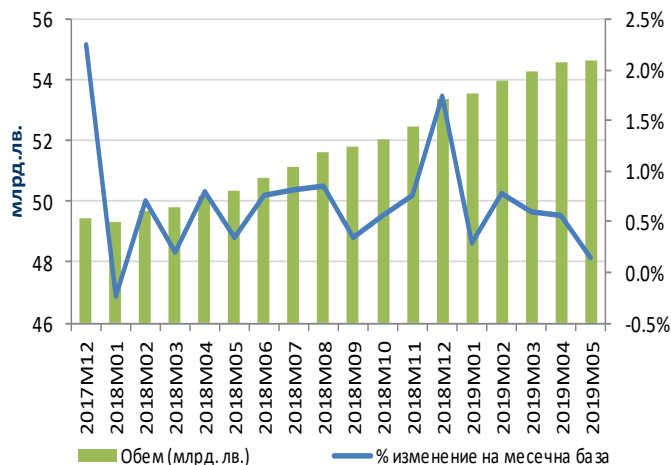
Депозити (BGN млрд)

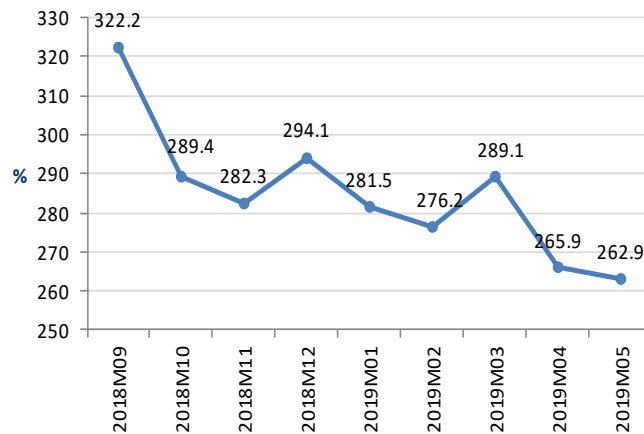
Корпоративни депозити

Депозити на домакинства

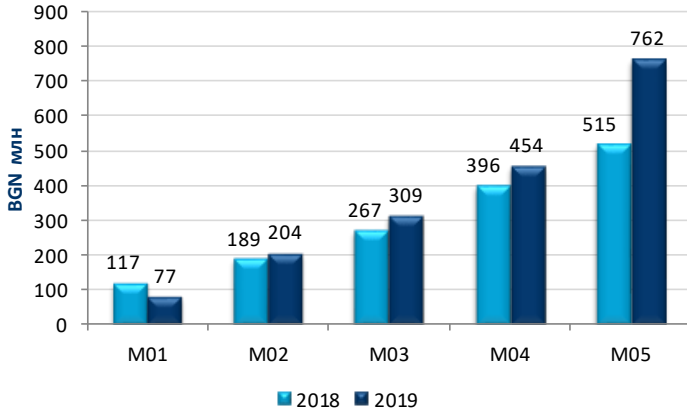

Коефициент на ликвидно покритие, %

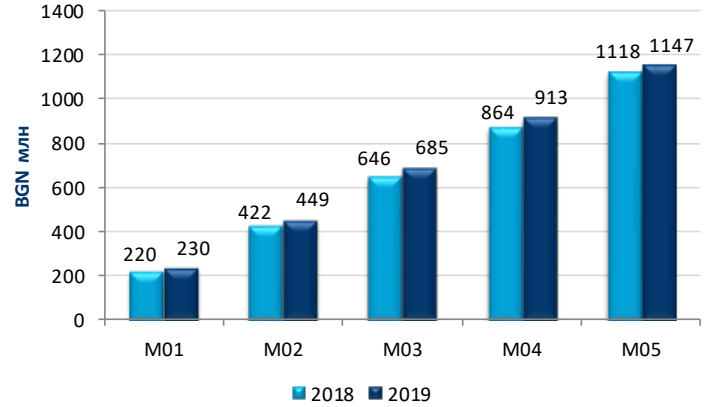

България: Банков сектор

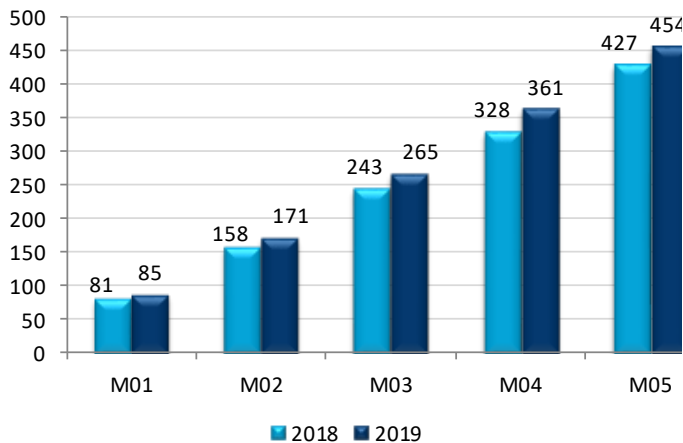
Нетна печалба

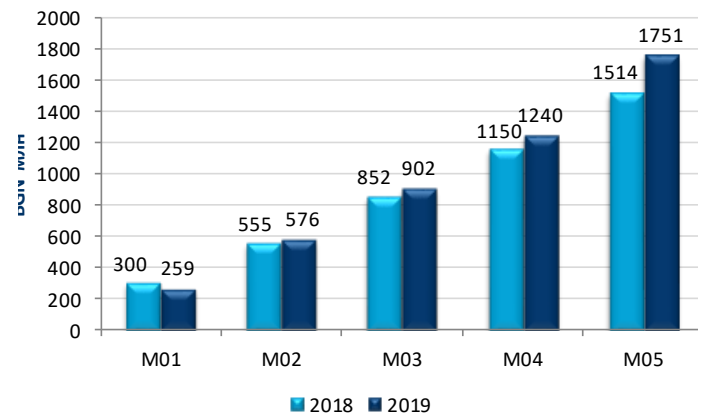
Нетен лихвен доход

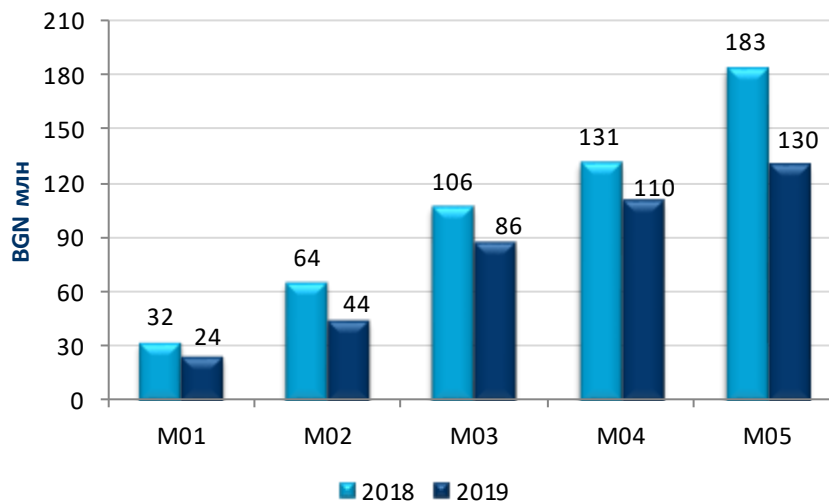
Нетен доход от такси

Нетен оперативен доход

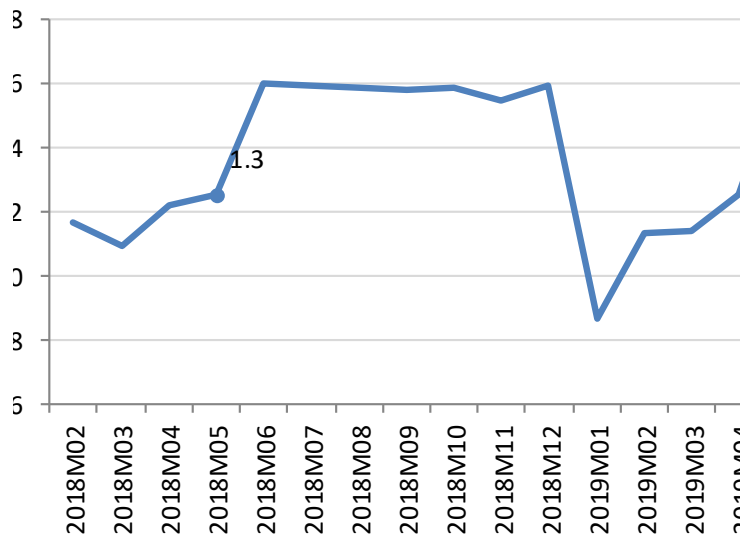

Обезценки

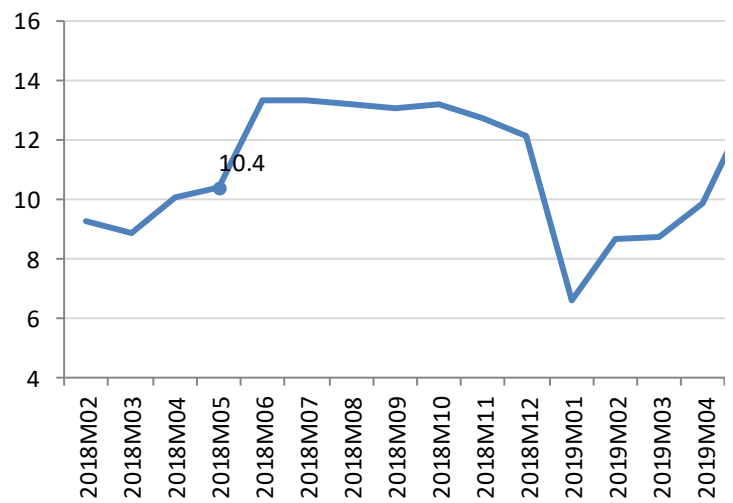

България: Банков сектор

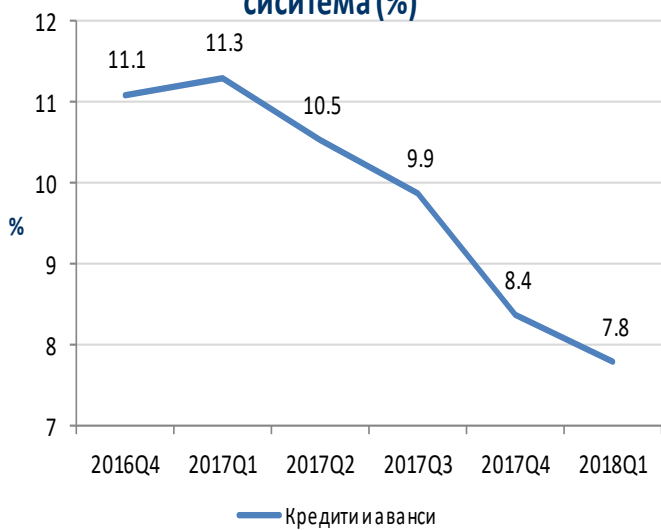
Възвръщаемост на активите (ROA)

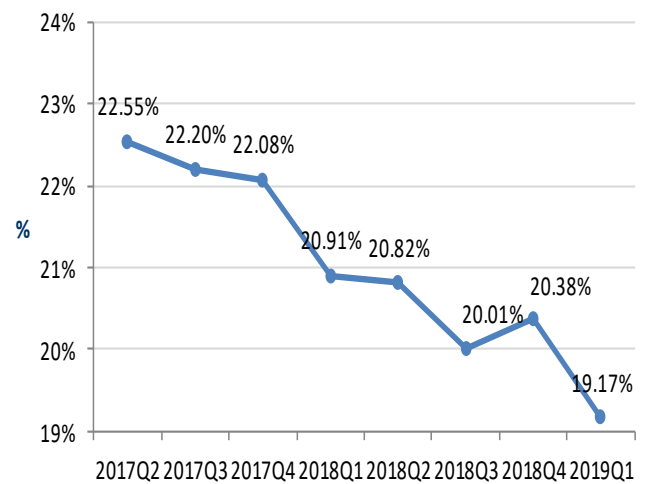
Възвръщаемост на капитала (ROE)

Необслужвани кредити в банковата система (%)

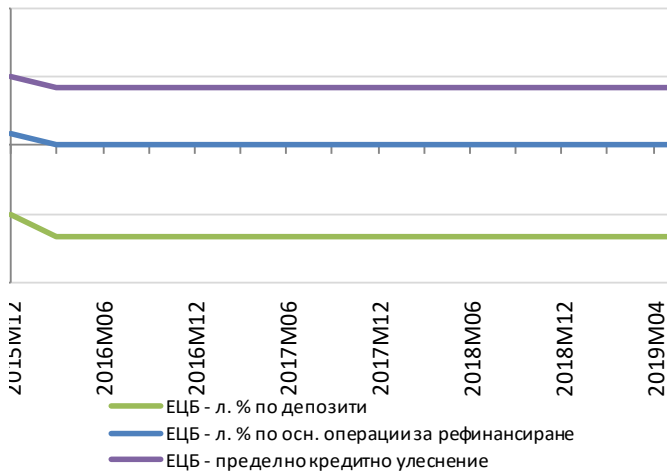

Съотношение на капиталова адекватност

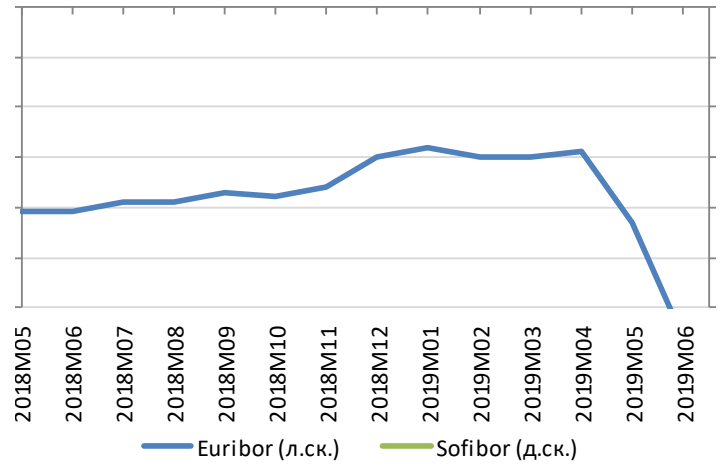
България: Индекси и лихвени проценти

Лихвени проценти (%)

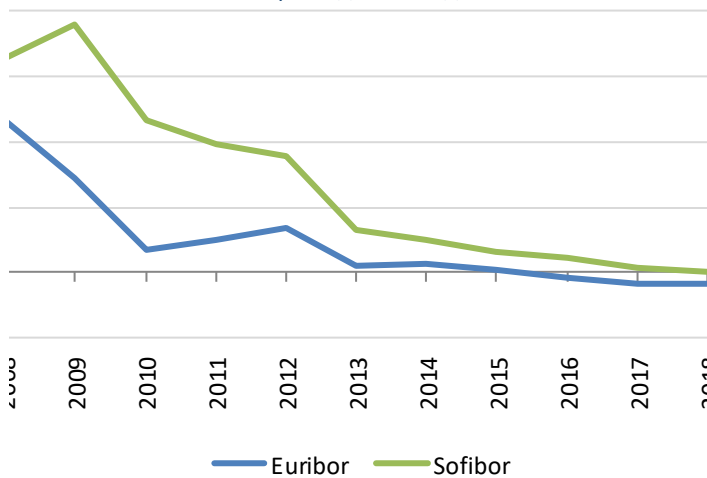
3-месечни индекси

към първия ден в месеца

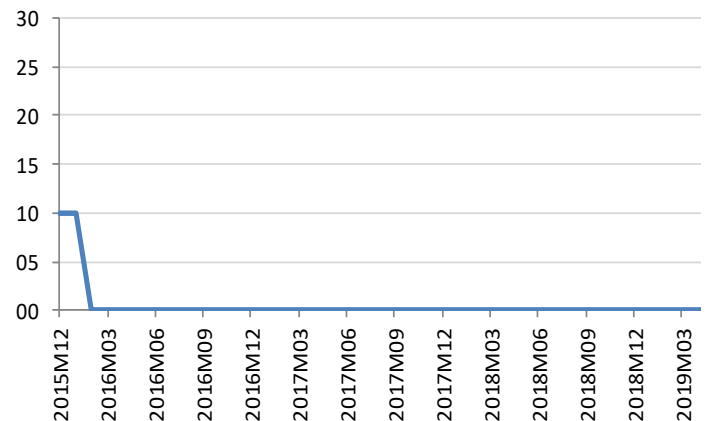

3-месечни индекси

към първия ден на годината

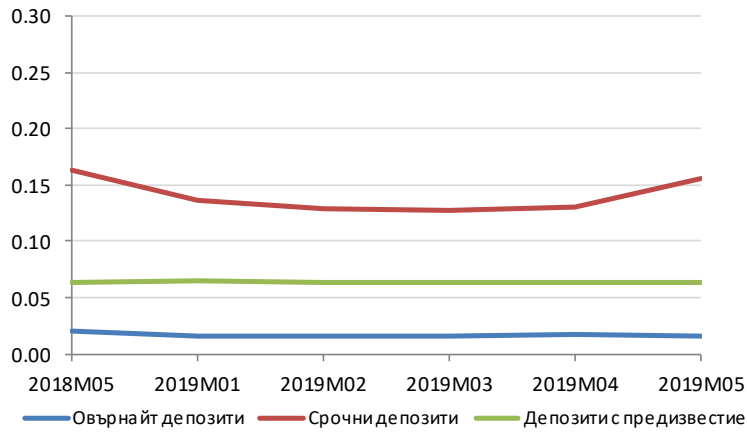

Основен лихвен процент на БНБ (%)

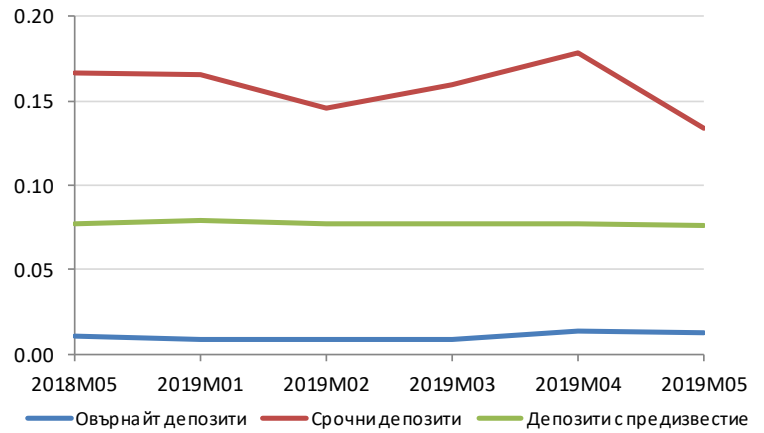

България: Лихвените проценти по нов бизнес по депозити и кредити

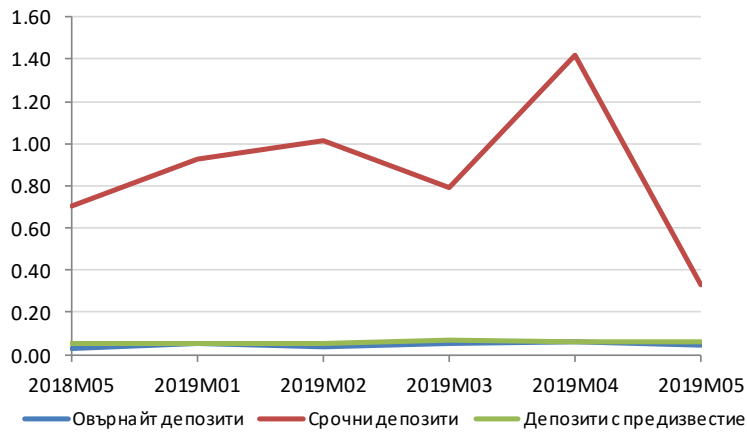
Лихвени проценти (%) в BGN

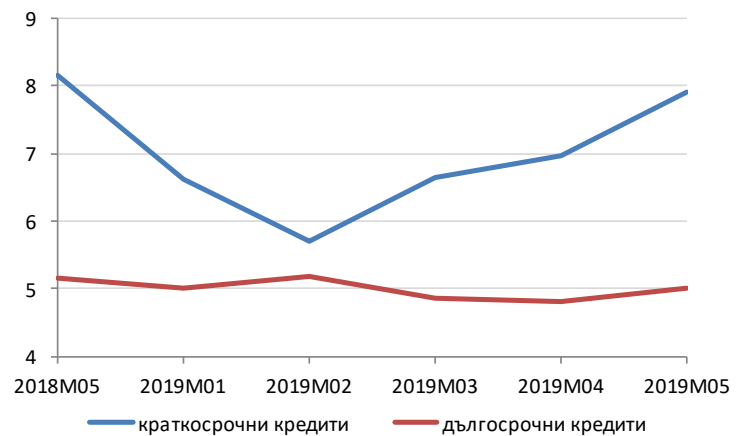
Лихвени проценти (%) в EUR

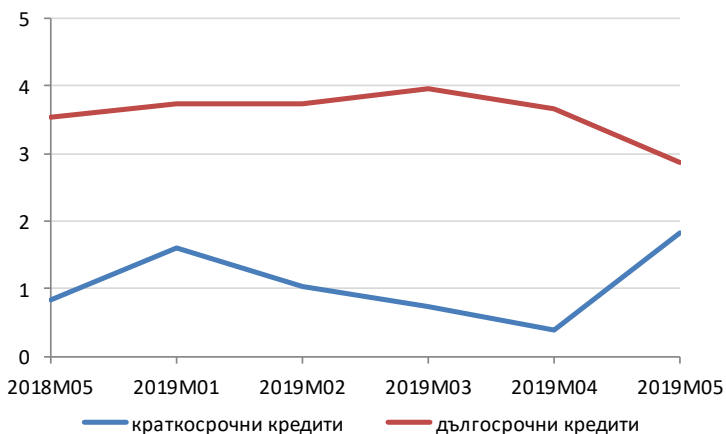
Лихвени проценти (%) в USD

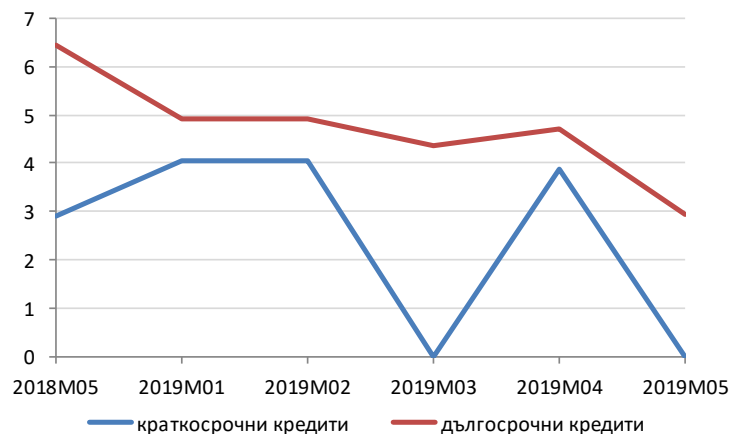
Лихвени проценти (%) в BGN

Лихвени проценти (%) в EUR

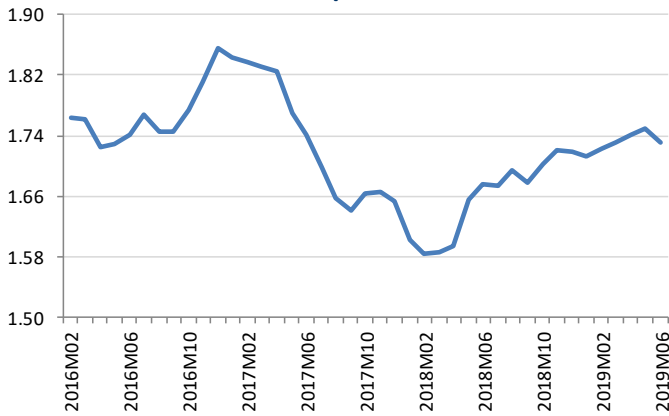

Лихвени проценти (%) в USD

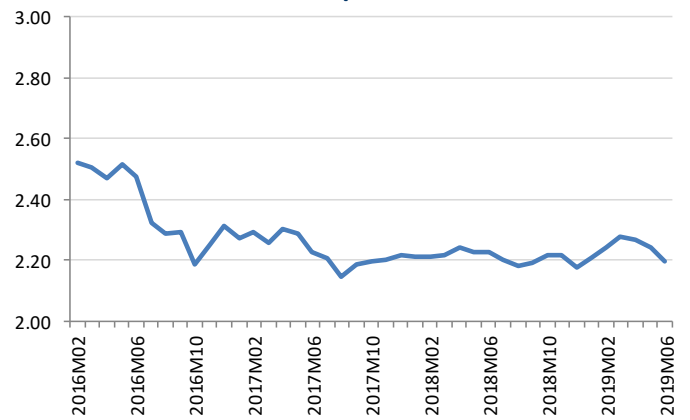

България: Валутни курсове

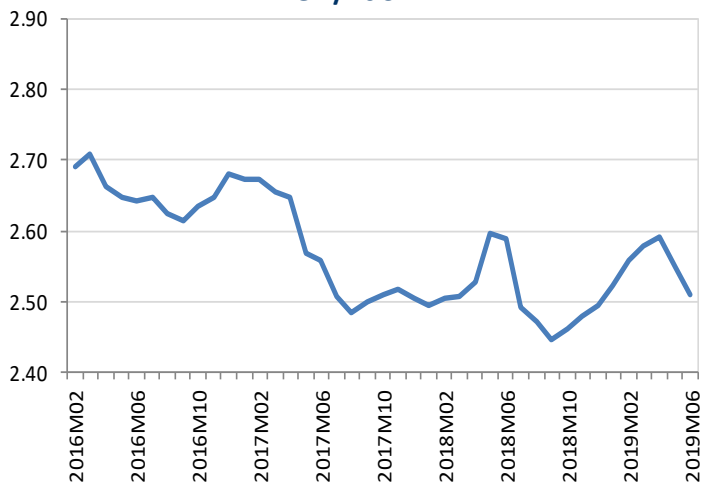
BGN/USD

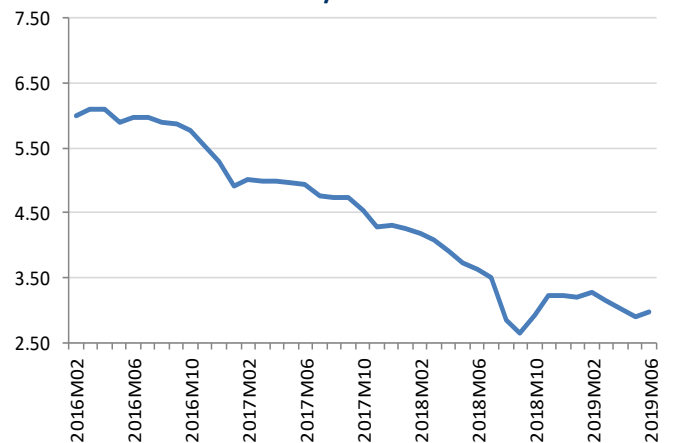
BGN/GBP

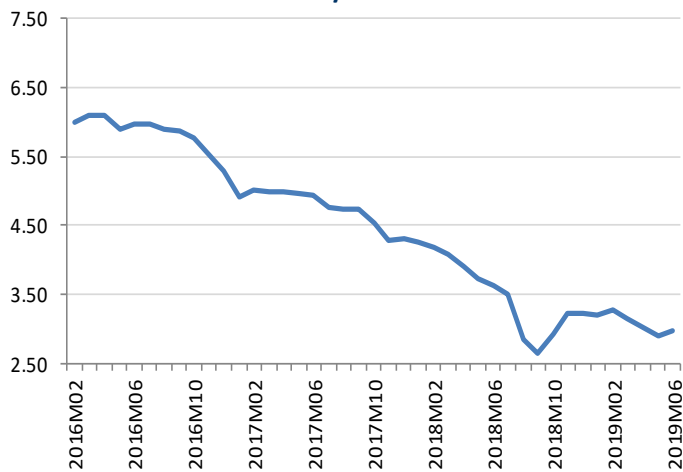
BGN/10CNY

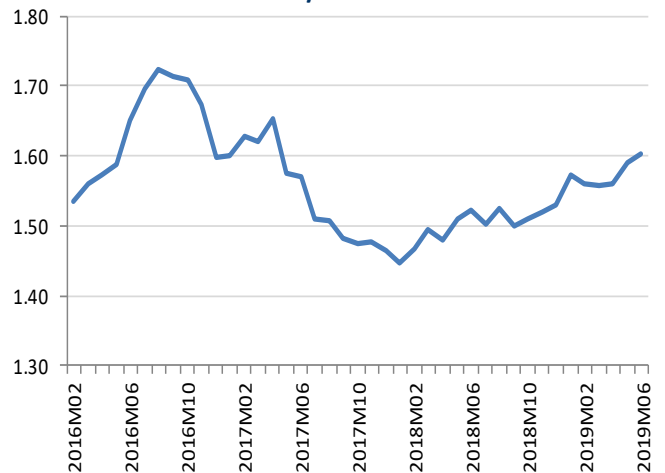
BGN/10TRY

BGN/10TRY

BGN/100JPY

ДЕФИНИЦИИ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Управителният съвет на ЕЦБ определя основните лихвени проценти за еврозоната, както следва: Лихвеният процент по основните операции по рефинансиране (MRO), който осигуряват основната ликвидност на банковата система. Процентът на MRO определя цената, при която банките могат да получат заем от централната банка за период от една седмица. Процентът на депозитното улеснение, който банките могат да използват за овърнайт депозити в Евросистемата. Лихвеният процент на депозитното улеснение е един от трите лихвени процента, който ЕЦБ определя на всеки шест седмици като част от своята парична политика. Ставката определя лихвата, която банките получават за внасяне на пари в централната банка за една нощ. От юни 2014 г. този процент е отрицателен. Ставката на пределното кредитно улеснение, която предлага овърнайт кредит на банките от Евросистемата. Ако банките имат нужда от пари през нощта, те могат да заемат от пределното кредитно улеснение срещу по-висок процент.

ВЪНШЕН СЕКТОР

ТЕКУЩА СМЕТКА

От 17 април 2015 г. в съответствие с Календара за разпространение на статистически данни БНБ започна регулярното публикуване на месечни данни за платежния баланс, съставени по шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция (МВФ, 2008). В европейския съюз преминаването към новите методологически изисквания на шестото издание на Ръководството бе координирано от европейската система на централните банки и европейската статистическа система. С шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция (МВФ, 2008) се въвеждат съществени методологически промени в отчитането на търговията със стоки и на търговията с услуги. На основата на тяхната икономическа същност отделни подстатии се прекласифицират от статия Стоки (внос и износ) в статия Услуги (внос и износ), и обратно. Тези методологически промени водят до различия между данните за износа и вноса на стоки, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс, и тези съставяни от НСИ за статистиката на външната търговия. Поради това няма равенство между данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от НСИ, и данните за износа, вноса и търговско салдо, съставяни от БНБ за статистиката на платежния баланс. Съгласно статистиката на външната търговия, износет на стоки за първите два месеца на 2015 г. е в размер на 3483,1 млн. EUR, като се увеличава с 249,1 млн. EUR (7,7 %) в сравнение със същия период на 2014 г. (3234 млн. EUR). Вносът на стоки за януари – февруари 2015 г. възлиза на 3856,9 млн. EUR, като се повишава с 58,9 млн. EUR (1,6 %) спрямо същия период на 2014 г. (3797,9 млн. EUR). За отчетния период на 2015 г. търговското салдо е отрицателно в размер на 373,8 млн. EUR (0,9 % от БВП), като дефицитът намалява със 190,2 млн. EUR спрямо януари – февруари 2014 г. (дефицит в размер на 564 млн. EUR, 1,3 % от БВП). Предвид аналитичното значение на данните за износа и вноса на стоки от статистиката на външната търговия БНБ ще продължи практиката да подготвя кратък текст за динамиката на външната търговия, както и поддържането на съответните серии от данни. Тези материали се съдържат в публикацията Платежен баланс и са публикувани на интернет страницата на БНБ. По-подробна информация за тези методологически промени има в материала Съставяне на статистиката на платежния баланс съгласно методологията на шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международната инвестиционна позиция. По отношение на преките инвестиции с шестото издание на Ръководството по платежен баланс и международна инвестиционна позиция се въвежда съществено различен принцип при представянето им в платежния баланс – принципът Актив/Пасив. Предвид аналитичното значение на досегашното представяне – на база на принципа на първоначалната посока на инвестицията, в приложението Преки инвестиции към публикацията Платежен баланс и в таблиците за преките инвестиции данните ще продължат да бъдат представяни и в съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията. В съответствие с принципа на първоначалната посока на инвестицията, преките чуждестранни инвестиции в страната за февруари възлизат на 53,9 млн. EUR (при 94,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките чуждестранни инвестиции в страната са в размер на 128,2 млн. EUR (при 137,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). Преките инвестиции в чужбина за февруари възлизат на 9,4 млн. EUR (при 5,7 млн. EUR за февруари 2014 г.). За януари – февруари 2015 г. преките инвестиции в чужбина са отрицателни в размер на 16,6 млн. EUR (при положителни в размер на 108,7 млн. EUR за януари – февруари 2014 г.). По-подробна информация за преките инвестиции има в приложението Преки инвестиции (януари – февруари 2015 г.) на публикацията Платежен баланс, а данни – в таблица 10 – Преки инвестиции на публика-

цията. Текущата сметка обхваща получаването и предоставянето на стоки и услуги, доход и текущи трансфери между страната и останалия свят. Потоците, записани в кредитната страна, представляват тази част на brutния вътрешен продукт, предоставени на останалия свят (износ на стоки и услуги), както и предоставянето на фактори на производство, изразени чрез получен (или който следва да бъде получен) доход – компенсация на наетите и инвестиционен доход (лихви, дивиденди и др.). Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно получени реални и финансови ресурси (трансфери). Потоците в дебитната страна представляват brutния продукт, създаден в останалата част на света и придобит от националната икономика (внос на стоки и услуги), както и придобиването на фактори на производство, изразени чрез платен (или който следва да се плати) доход. Включват се също така и компенсиращи записи за безвъзмездно предоставени реални и финансови ресурси. Статията Стоки в текущата сметка на платежния баланс обхваща преносими стоки, за които е налице смяна на собствеността между резиденти и нерезиденти. Данните за вноса и износа FOB (Free on board) са базирани на митнически декларации като кодовете, използвани в тях са по „Хармонизираната система за описание и кодиране на стоките“, на Световната митническа организация, въведена през 1988 и допълнена през 1992. Считано с данните за януари 2006 Българската народна банка и Националният статистически институт съвместно прилагат разработена от тях методология за оценка на вноса по цени fob и на приходите и разходите за товарен транспорт. Методологията се базира на анализ на съотношенията cif – fob при вноса на стоки в зависимост от различните видове доставки по вноса, както и от използвания транспорт и националност на превозвача. При представяне на географското разпределение на данните за износа и вноса в платежния баланс на страната се следват следните правила:

Съгласно EURпейските Регламенти, при търговия със страни членки на ЕС:

- при пристигания - страната партньор е страната членка, от която стоките се изпращат за България.
- при изпращания - страната партньор е страната членка, за която се изпращат стоките.

При данните за търговията със страни извън ЕС:

- при внос - страната партньор е тази, която е произвела стоката, наречена “страна на произход”.
- при износа - страната партньор е тази, която ще потребява стоките наречена “страна на потребление”.

Статията Услуги обхваща транспортни, туристически и други услуги.

Българската народна банка извлича данните за товарния транспорт от данните за външната търговия и за пътническият транспорт от данните за туризма на базата на оценки. Считано с данните за м. януари 2006 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за товарен транспорт. Приходите от товарен транспорт се формират от оценката на приходите на местни превозвачи свързани с износа на стоки на страната. Разходите се калкулират като оценка на разходите направени от местни лица в полза на чуждестранни превозвачи, свързани с вноса на стоки в страната. Приходите и разходите се оценяват по типове транспорт и националност на превозвача. С въвеждането на системата „ИНТРАСТАТ“, от януари 2007 настъпиха промени и в начина на оценяване на приходите и разходите от товарен транспорт на България с останалите страни – членки на ЕС. Поради по-големия срок за получаване от НСИ на подробни данни за търговията на България с останалите страни – членки на ЕС, към датата на публикуване на първоначалния отчет за платежния баланс за съответния месец (42 дни след края на отчетния период) предварителната оценка за приходите и разходите от товарен транспорт е изчислена на база на данните от предходни години. Тези оценки подлежат на ревизия след получаване на предварителните подробни данни (с детайли по страни и стоки) за търговията с останалите страни – членки на ЕС за отчетния месец.

Статия Пътувания обхваща стоки и услуги, включително тези, свързани със здравни и образователни услуги, предоставени на туристи, пътуващи служебно или лично. До края на 2006 данните за туризма се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на туристите, пресекли границата, както и на оценки на разходите, извършени от един турист на база на методология за оценяване на приходите и разходите от туристически услуги – „Методология за оценка на приходите и разходите от пътувания и туризъм в платежния баланс на България“ (Българска народна банка, Министерство на търговията и туризма, 18 ноември 1999). От началото на 2007 данните за броя на чуждестранните граждани, посетили страната се базират на информация от НСГП и дооценки на НСИ. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова методология за оценка на приходите и разходите за пътувания и пътнически транспорт. Най-общо моделът за оценка на статия Пътувания се базира на производението на броя на презграничните пътувания по размера на направените разходите за едно пътуване от съответния тип (за по-подробна информация виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, “Пътнически транспорт” и “Компенсация на наетите - кредит” на платежния баланс на България“ (Българска народна банка, март 2010)). Оценките за броя и структурата на презграничните пътувания се базират на данни от Министерството на вътрешните работи относно броя на пресичанията на държавната граница и дооценки на Национал-

ният статистически институт. Оценка на размера на разходите, направени по време на едно пътуване са построени в резултат на данните събрани от проведеното от БНБ Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (юли 2007 – август 2008). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

Статията Други услуги обхваща постъпленията и плащанията по всички останали категории услуги, различни от тези, свързани с транспорт или пътувания (съобщителни, строително-монтажни, финансови, застрахователни, лизингови, услуги в областта на науката, културата и спорта и др.). Източници на информация по тази статия до края на 2009 са отчетите на банките за извършения от тях и техните клиенти износ и внос на нефакторни услуги и на фирмите, които предоставят тримесечна информация за сметките си в чужбина. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на Европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От 1 януари 2010 влезе в сила Регламент (ЕО) № 924/2009 на европейския парламент и на Съвета от 16 септември 2009 относно презграничните плащания в рамките на Общността и за отмяна на Регламент (ЕО) № 2560/2001, с който се повиши до 100 000 BGN прага, под който са премахнати задълженията за отчитане въз основа на сетълмент, наложени на доставчиците на платежни услуги за целите на статистическото отчитане на платежния баланс, които са свързани с платежни операции на техни клиенти. Качеството и обхвата на събираната от банките информация зависи в голяма степен от размера на прага, над който банките докладват на БНБ информация за извършвани от тях операции между резиденти и нерезиденти. Въвеждането на праг от 50 000 EUR, считано от 1 януари 2010, при липса на алтернативен източник, би довело до силно влошаване качеството на данните за платежния баланс на страната и преди всичко на текущата сметка. Направеният анализ показва, че загубата на информация при някои видове услуги би достигнала до 90 %. Поради това БНБ промени методологията за събиране на данни за износа и вноса на услуги и някои други операции в текущата сметка на платежния баланс. От началото на 2010 БНБ провежда регулярно тримесечно проучване на постъпленията и плащанията между местни и чуждестранни лица във връзка с получаването и предоставянето на услуги, възнаграждения, осигуровки и безвъзмездните постъпления и плащания, които се включват в текущата сметка на платежния баланс. На база на данните събрани от това проучване, с данните за януари 2011 са публикувани ревизирани данни за месеците на 2010 За целите на месечното отчитане на платежния баланс се използват данните от банките за постъпленията и плащанията, свързани с износ и внос на услуги над прага от 100 000 BGN, както и дооценки на БНБ за постъпления и плащания под прага от 100 000 BGN След получаване на тримесечните данни от проучването сред предприятията извършващи внос и износ на други услуги данните подлежат на ревизия.

Статията Доход включва две категории: (1) компенсации на наетите и (2) инвестиционен доход. Компенсациите на наетите обхващат надници, заплати и други плащания към нерезиденти, работещи в страната, или получени от резидентите, работещи в чужбина. Компенсациите на наетите обхващат и доход реализиран в резултат на неофициална заетост. За периода от април 2001 до декември 2006 БНБ оценява този поток съгласно "Методология за оценка на потоците, дължащи се на неофициална заетост", 14 март 2006. С данните за януари 2010 бе въведена нова методология за оценка на кредитната страна на статия Компенсациите на наетите (виж „Методология за оценка на статии „Пътувания“, „Пътнически транспорт“ и „Компенсация на наетите - кредит“ на платежния баланс на България” (Българска народна банка, март 2010). С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009. Инвестиционният доход покрива постъпления и плащания на доход, свързан с външни финансови активи и пасиви – по директни инвестиции (дивиденди и реинвестирана печалба), портфейлни инвестиции, други инвестиции и по резервни активи.

Трансфери са всички реални ресурси и финансови средства, предоставени безвъзмездно от една икономика на друга. Текущите трансфери засягат пряко нивото на разполагаемия доход на една икономика и потреблението на стоки и услу-

ги. В този смисъл, текущите трансфери намаляват дохода и потребителските възможности на страната донор и увеличават дохода и потребителските възможности на страната получател. В Текущи трансфери се включват постъпилите средства по предприсъединителните и присъединителните фондове на европейския съюз, парични преводи от частни лица, както и дарения, помощи, наследство, печалби от лотарии, пенсии, данъци, вноски за социални осигуровки и др. С данните за м. януари 2010 БНБ въведе нова Методология за оценка на статия „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“.

Статията „Парични преводи от българи, живеещи постоянно в чужбина“ е подстатия на статията „Текущи трансфери, кредит“ в текущата сметка на платежния баланс и е балансираща статия за безвъзмездно получени ресурси в брой или в натура. Въвеждането на новата методология за отчитане на тези потоци се налага основно поради промяна в официалния праг на отчитане на търговските банки и поради необходимост от обхващане на трансферите, извършени не само по официален път, но и по неофициални канали. Оценка на емигрантските преводи се базира на умножението на броя български емигранти, превеждащи пари към техни близки, по сума на средния трансфер. Тези изчисления се правят съответно за официалния и неофициалния канал на трансфериране. Сумирането на средствата трансферирани по двата канала представлява общата сума на преводите от български емигранти. Данните за броя на българските емигранти се базира на информация от Държавната агенция за българите в чужбина, българските посолства в чужбина и данни на EURстат. Данните за процента на български емигранти, трансфериращи към техни близки в страната, за дела на трансфериращи по официален канал и неофициален канал и за средния трансфер за всеки от трансферните канали се базира на данни от Проучване на границата сред пътуващите български и чуждестранни граждани (август 2007– юли 2008), проведено от БНБ чрез външен изпълнител. С публикуването на данните за месец януари 2010 бяха ревизирани данните за периода 2007 - 2009.

КАПИТАЛОВА СМЕТКА

Капиталовата сметка включва две категории: (1) капиталови трансфери и (2) придобиване или предоставяне на нематериални, нефинансови активи. Когато са в натура, капиталовите трансфери включват (1) прехвърляне на собственост на основни средства, или (2) безвъзмездно опрощаване на пасив от страна на кредитора. Когато е налице плащане, един трансфер е капиталов, когато е свързан със или зависим от придобиване или предоставяне на основни средства (например инвестиционни субсидии).

ФИНАНСОВА СМЕТКА

Финансовата сметка обхваща всички транзакции (реално извършени и начислени) във външните финансови активи и пасиви на една икономика. Външните активи и пасиви са класифицирани основно според типа на инвестицията. Финансовата сметка включва (1) преки инвестиции, (2) портфейлни инвестиции и (3) други инвестиции. Преки инвестиции включва преки инвестиции в чужбина, преки инвестиции в страната и сливания и придобивания. Пряка инвестиция е категория в международните инвестиции, при която резидент на една икономика – директен инвеститор – придобива дълготраен интерес (поне 10 % от дяловия капитал или правото на глас) в предприятие, намиращо се в друга икономика – директно инвестиционно предприятие. Директната инвестиция включва както първоначалната транзакция, чрез която се установява отношението между директния инвеститор и директното инвестиционно предприятие, така и всички последващи транзакции между тях. Транзакциите могат да касаят промяна в участието на директния инвеститор в капитала на инвестиционното предприятие, промяна във вътрешнофирмената задлъжнялост, както и дела на директния инвеститор в неразпределената печалба/загуба на предприятието за отчетния период. Преките инвестиции в чужбина се отчитат като актив, преките инвестиции в страната – като пасив

В подстатията Сливания и придобивания се отразяват всички сделки по сливания и придобивания, с цел да се елиминира тяхното влияние върху отчитаните данни за преките инвестиции в страната. Международната практика показва, че извършването на такива транзакции като цяло не води до увеличаване на производствените мощности и на заетостта, както и че направените изводи от анализа на данните за преките инвестиции в които са включени данните за сделки по сливане и придобиване могат да бъдат неточни относно размера на инвестициите, тяхната динамика, отраслова и географска структура. (Виж “European Central Bank, Eurostat, Foreign Direct Investment Task Force Report”, March 2004, para.332).

Портфейлни инвестиции включва портфейлни инвестиции, активи и портфейлни инвестиции, пасиви. Портфейлните инвестиции са вложения в акции, когато техният размер не надвишава 10 % от дяловия/акционерен капитал на дружеството, вложения в облигации, бонове, инструменти на паричния пазар или други търгуеми ценни книжа.

Други инвестиции включва търговски кредити, заеми, валутни депозити и други активи и пасиви.

В платежния баланс под търговски кредит се разбират вземания между партньори по търговска сделка, които не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа.

Статия Заеми включва получени и изплатени главници по дългосрочни и краткосрочни заеми между резидент и нерезидент, които заеми не са секюритизирани с търгуеми ценни книжа. От статия Заеми, пасиви се изключват транзакциите, свързани с получаване или погасяване на главници по кредити, отпуснати от МВФ, както и получаването на главници по заеми, отпуснати в подкрепа на платежния баланс. Последните се записват в съответните статии на група Д. Резерви и друго финансиране.

Статията Валута и депозити представя в актива си измененията във валутните депозити на резиденти в чужбина, а в пасива си – измененията в задълженията на банките, опериращи на територията на България към нерезиденти в местна и чужда валута. Съгласно основните принципи, залегнали в „Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), при отчитане на промените във валутните депозити, Българската народна банка елиминира промените в тях, дължащи се на валутно-курсови разлики.

Статиите Други активи и Други пасиви включват осъществените транзакции по разни разчети, непокрити в останалите категории и натрупаните просрочия на дъл

Грешки и пропуски (нето) е компенсаторна статия. Тя съществува в представянето на платежния баланс, защото системата за набиране на данни, която Българската народна банка използва, не е затворена, а представлява комбинация от различни източници на информация. За разлика от други статистически отчети, като например паричната статистика, набирането на информацията, необходима за съставяне на платежния баланс, не може да се ограничи само до използването на счетоводните отчети на банките като единствен източник на данни. Колебанията в Грешки и пропуски (нето), както в знака, така и в размера, се дължат главно на: (1) ревизии на данните за вноса и износа (2) усъвършенстване на методологията за компилиране на отделните статии на платежния баланс и (3) съществуването на обективни ограничения при събиране на информацията по отделни статии на баланса.

РЕЗЕРВИ И ДРУГО ФИНАНСИРАНЕ

Резервните активи включват тези външни активи, които са на разположение и са контролирани от централната банка (правителството), и се използват за пряко финансиране на дефицити на платежния баланс. Резервните активи включват монетарно злато, специалните права на тираж, резервната позиция при МВФ, валутните активи (включващи валутни депозити и ценни книжа) и други вземания. Записванията в тази категория се отнасят до транзакциите по активите на управление „Емисионно“ на БНБ. Данните за промените в резервните активи се включват в платежния баланс, като се изчистват от промените, предизвикани от валутно-курсовите разлики и ценовата преоценка.

Тази група в аналитичното представяне на платежния баланс включва също и Ползвани кредити от МВФ и статията Извънредно финансиране. Извънредното финансиране обхваща кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс, както и отсрочени/преструктурирани плащания и плащания на просрочия, произтичащи от проблеми с платежния баланс. В съответствие с методологията за отчитане на операциите по извънредното финансиране („Ръководството по платежен баланс“ (МВФ, 1993), т. 454), платените главници по кредитите, получени в подкрепа на платежния баланс се отразяват във Финансовата сметка в позицията Други инвестиции – Пасиви – Заеми – Държавно управление.

РЕАЛЕН СЕКТОР

БВП – производствен метод - национално ниво

Брутният вътрешен продукт, изчислен по производствения метод, характеризира крайния резултат от икономическата дейност и се измерва с добавената стойност, създадена при производството на стоки и услуги от единиците, резиденти на икономическата територия на страната. По производствения метод БВП по пазарни цени се изчислява като сума от брутната добавена стойност по базисни цени общо за икономиката и корективите, които включват нето данъци върху

продуктите, неприпадаем данък върху добавената стойност и мита върху вноса.

БВП - Метод на доходите - национално ниво

Методът на доходите е съставна част от сметките за първично разпределение на доходите. Чрез метода се отразяват доходите като елементи на добавената стойност създадена в процеса на производство. Балансова позиция на метода на доходите е брутният опериращ излишък/брутен смесен доход.

БВП - Разходи за крайно потребление - национално ниво

БВП по метода на крайното използване се изчислява като сума от индивидуалното потребление (вкл. крайни потребителски разходи на домакинствата, крайни потребителски разходи на нетърговските организации, обслужващи домакинствата, крайни разходи на правителството за индивидуално потребление), колективното потребление (крайните разходи на правителството за колективно потребление, които задоволяват потребностите на обществото като цяло), бруто образуване на основен капитал (направените инвестиции за дълготрайни активи), изменението на запасите и външнотърговското салдо на стоки и услуги (разликата между износа и вноса на стоки и услуги).

Наблюдение на бизнес тенденциите в промишлеността, строителството, търговията и услугите

Бизнес наблюденията в промишлеността, строителството, търговията на дребно и сектора на услугите събират информация за мненията на предприемачите по отношение на състоянието и развитието на техния бизнес. Отговорите на въпросите, включени в отделните анкетни карти са представени в тристепенна категорийна скала. Резултати са под формата на баланси, които от своя страна се получават като разлика между позитивните и негативните варианти за отговор. Изчисляват се и така наречените съставни показатели, като: показател на доверието (средна аритметична от балансите на мненията на определени показатели), показател на бизнес климата (средна геометрична на балансите за настоящата и очаквана бизнес ситуация). Част от показателите представляват числова оценка, например осигуреност на производството с поръчки (брой месеци), натоварване на мощностите (%) и други.

Наблюдение на потребителите

Изследването е част от хармонизираната програма на Европейския съюз за наблюдения на бизнес тенденциите и наблюдение на потребителите и е представително за населението на 16 и повече години.

Обект на изследването са лицата на 16 и повече години, методът на подбор - случаен, гнездови и пропорционален на населението по райони, в т.ч. селско/градско население (154 гнезда с по 8 лица в гнездо). Методът на анкетиране е интервю - лице в лице. Анкетата съдържа стандартизирани въпроси, свързани с финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, инфлацията, безработицата, спестяванията, намеренията за извършване на основни разходи за предмети с дълготрайна употреба и покупка на жилище или кола. Предлаганите варианти на отговор създават възможност за степенуването им от оптимистични през неутрални към песимистични. Балансът на мненията се получава като разлика между относителните дялове на положителните и относителните дялове на негативните мнения със следната особеност: на силно положителното и силно негативното мнение се дава коефициент 1, а на по-умерено положителните и по-умерено негативните мнения - коефициент 0,5.

С резултатите от наблюденията се цели да се улови посоката на изменение на изследваните променливи, в т.ч. в „нивото на доверие“ на потребителите, което, от своя страна, дава възможност да се изследват тенденциите в развитието на общественото мнение по основни икономически процеси и явления.

Показателят на доверие на потребителите е средна аритметична на балансите на очакванията за развитието през следващите дванадесет месеца на: финансовото състояние на домакинствата, общата икономическа ситуация в страната, спестяванията на домакинствата и безработицата, като последният баланс се взема с обратен знак.

Инвестиционна активност в промишлеността

Наблюдението събира информация за извършените инвестиции и инвестиционните планове на предприятията. Анкетиранието на мениджърите се провежда два пъти в годината - през м. март и м. октомври, като въпросниците имат различно съдържание. На базата на резултатите от мартенското наблюдение се изчислява очакваното процентно изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната. Въз основа на данните, получени от октомвриското наблюдение, се изчислява процентното изменение на инвестициите през текущата спрямо инвестициите през предходната, както и прогнозните инвестиции през следващата спрямо инвестициите през текущата.

Индекси на промишленото производство, индекси на оборота в промишлеността

Индексът на промишленото производство е най-важният краткосрочен икономически бизнес показател, който има за цел да измери месечните изменения в промишленото производство в продължение на дълъг период от време. Месечното наблюдение позволява да се проследи икономическото развитие в най-ранния му стадий т.е. навременният индекс на промишленото производство е подходящ за краткосрочно наблюдение на развитието на икономиката. Индексът на оборота отразява развитието на пазара на стоки и услуги, като измерва изменението в приходите от продажби на предприятията, включително приходите от продажби на стоки (купени и препродадени без допълнителна обработка) и приходите от услуги, предоставени на трети страни. Месечните индекси на производството и оборота измерват измененията в произведената продукция и оборота на промишлените предприятия. Тази информация е подходяща за проследяване на текущото икономическо развитие и за краткосрочни прогнози. Индексите не измерват действителното равнище на производството, а оценяват средното изменение на производството между два времеви периода.

Туризм

При наблюдението и разработката на данните за туризма Националният статистически институт (НСИ) е възприел дефинициите, препоръчани от Световната организация по туризъм и Методологическото ръководство на Евростат. Съгласно тези дефиниции международен турист е всеки посетител, пристигащ в друга страна, която не е страната на неговото постоянно местоживее, поне за 24 часа, но за не повече от една година, и чиято основна цел не е извършване на дейност срещу заплащане.

Целите на посещение в дадена страна могат да бъдат:

- екскурзия, почивка или развлечения (посещения на културни или исторически забележителности, спортни мероприятия и др.);
- гостуване (при близки или познати);
- служебна цел (командировки, участие в конференции, конгреси и симпозиуми и др.);
- други (образование, лечение и др.).

Статистическите данни за пътуванията на българи в чужбина и посещенията на чужденци в България са получени на базата на месечна информация от Министерството на вътрешните работи (МВР) и извадково изследване на НСИ сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Данните за броя на пътуванията на граждани от Европейския съюз представляват оценки на базата на информация от МВР и летищните власти. Данните за влезлите в страната граждани на „трети страни“ са получени директно от МВР. Данните за целите на пътуванията са получени въз основа на регулярно провежданото от НСИ месечно извадково изследване сред преминаващите български и чужди граждани през граничните пунктове на страната.

Индекси на потребителските цени (ИПЦ)

Индексът на потребителските цени е официален измерител на инфлацията в Република България. Той оценява общото относително изменение на цените на стоките и услугите, използвани от домакинствата за лично (непроизводствено) потребление, и се изчислява, като се прилага структурата на крайните парични потребителски разходи на българските домакинства. Основен източник на информация за разходите е изследването на бюджетите на домакинствата в страната. ИПЦ в година t се изчислява при структура на разходите от година $t - 1$.

Хармонизирани индекси на потребителските цени (ХИПЦ)

Хармонизираният индекс на потребителските цени е сравнима мярка на инфлацията на държавите от ЕС. Той е един от критериите за ценовата стабилност и за присъединяването на България към еврозоната. ХИПЦ, както и ИПЦ, измерва общото относително изменение в равнището на цените на стоките и услугите. Двата индекса се изчисляват от една и съща кошница от стоки и услуги и от едни и същи цени, но се различават по използваните тегла. ХИПЦ се изчислява с тегла, представляващи относителните дялове по групи стоки на индивидуалното и колективното потребление на всички домакинства (включително институционалните и чуждестранните) на икономическата територия на страната. Основен източник на информация за теглата са данните от националните сметки. ХИПЦ в година t се изчислява с тегла от година $t - 2$.

В изпълнение на изискванията на Регламент (ЕС) № 2015/2010 от началото на 2016 беше сменена базисната година за ХИПЦ и всички индекси се изчисляват и публикуват при база 2015 година.

Индекси на цени на производител на вътрешния и на международния пазар в промишлеността

Индексите на цени на производител са един от основните краткосрочни икономически показатели, характеризиращи икономическата конюнктура в страната. Индексите измерват средното изменение на цените на промишлените продукти, произвеждани и продавани от българските предприятия на базата на постоянна извадка от групи продукти, произведени от дейността и продадени на вътрешния пазар или директно изнесени на международния пазар, която е представителна за цялото производство.

Нетни чуждестранни активи – получават се като разлика между brutните чуждестранни активи и пасиви на банковия сектор. Brutните чуждестранни активи са представени по инструменти и включват международните валутни резерви на страната и други чуждестранни активи на БНБ и търговските банки. Brutните чуждестранни пасиви отразяват задълженията на БНБ и търговските банки към външния сектор.

Индекси на цените на производител в селското стопанство

Изследванията за цените в селското стопанство се провеждат в съответствие с основните изисквания за Методологията на Евростат за индексите на селскостопанските цени (Handbook for Agricultural Price Indices). По този начин се постига хармонизация в областта на статистиката на цените и индексите в селското стопанство с практиката в ЕС по отношение на:

- използваните дефиниции;
- механизмите за регистрация на цените;
- типа на изчисляваните индекси;
- периодичността при провеждане на наблюденията;
- използваните номенклатури;
- дефинирането на подбраните продукти чрез качествени, количествени, видови и други ценообразуващи характеристики.

Обект на наблюдение са цените на производител на произведените от земеделските стопанства растителни и животински продукти и селскостопански животни и на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство.

Цената на производител в селското стопанство е цената, която земеделското стопанство получава за продадените от него селскостопански продукти/живи животни. Тя се отчита на първия пазарен етап от движението на стоките - „цена от производителя за пазара”. Цената на производител не включва получените от стопанството субсидии върху селскостопанските продукти/животни, транспортните разходи и данъците. ДДС също се изключва при формирането на цената.

Изследването за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство (Input I), се осъществява чрез провеждането на пет наблюдения, в рамките на които се наблюдават цените на:

- минералните торове;
- фуражите;
- продуктите за растителна защита;
- ветеринарномедицинските продукти;

- посевния и посадъчния материал.

Наблюдаваната цена е цената, която купувачът действително е платил за средствата за закупуването на стоките и услугите за текущо потребление. Тя включва данъците и таксите и изключва субсидиите (ако има такива) и приспадаемия ДДС.

Единици на наблюдение

Единиците за наблюдение в рамките на изследванията на селскостопанските цени са земеделските стопанства - юридически и физически лица, и селскостопанските и ветеринарните аптеки. За всяко от наблюденията се формира списък от респонденти, като през годините се поддържа стабилен брой регистрации на цени по продукти/категории животни и средства за производство.

Наблюденията са изчерпателни и включват всички единици над определен стойностен праг. Критерий за подбора е стойността на продажбите на селскостопански продукти/животни - за цените на производител в селското стопанство, и стойността на разходите за покупки на стоки и услуги за междинно потребление - за цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство. За осигуряване на представителност на цените освен поддържането на определен брой регистрации в отчетния период се осигурява обхват на поне 50 % от стойността на продажбите за всеки отделен продукт/категория животни или от стойността на покупките на стоки и услуги за междинно потребление за съответната година.

Източници на информация

Източник на информация са еднократни статистически формуляри за събиране на данни за качествените и количествените характеристики на селскостопанските продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление и тримесечни въпросници за цените на производител на селскостопанските продукти/живите животни и за цените на стоките и услугите за текущо потребление в селското стопанство.

С еднократните въпросници се осигурява информация за изграждането на номенклатура на наблюденията. Актуализация на номенклатурите се извършва периодично - обикновено в годините, завършващи на 0 и на 5, при смяна на базата на Евростат.

С тримесечните въпросници се осигурява регулярно информация за цените на включените в номенклатурите на наблюденията селскостопански продукти/категории животни и стоки и услуги за текущо потребление в селското стопанство.

Изчисляване на средни цени

В рамките на тримесечните изследвания се изчисляват средни месечни и тримесечни цени. Месечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от всички регистрирани цени. Тримесечните цени се изчисляват като средни аритметични стойности от месечните.

Изчисляване на индекси

Изчисляването на ценовите индекси се извършва по формулата на Ласпер. Този тип индекс има постоянна теглова структура, като базисният период за теглата и цените е един и същ. Като тегла за изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство се използват стойностите на продажбите на селскостопанска продукция, а за индексите на цените на стоките и услугите за текущо потребление, използвани в селското стопанство - стойностите на покупките на междинно потребление. Теглата се изчисляват в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство.

Индексите се изчисляват при три бази: предходна година, съответно тримесечие на предходната година и година, завършваща на 0 или 5 (база на Евростат).

За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите за текущо потребление (Input 1) освен индексите, изчислени за всяка от петте групи продукти, се използват и индекси на стоки и услуги, наблюдавани в рамките на наблюдението на потребителските цени.

Използвани класификации

За изчисляването на индексите на цените на производител в селското стопанство е използвана Националната класификация на продукцията в селското, горското и рибното стопанство в България (ПРОДАГРО). Класификацията ПРОДАГРО се използва като база за разпад на продуктите за наблюдение съгласно техните качествени и количествени характеристики. За наблюденията на цените на стоките и услугите за текущо потребление се използват собствени класификации, изградени в рамките на еднократните проучвания за съставяне на списък с представителните продукти. За изчисляване и предоставяне на Евростат на хармонизирани индекси на цените в селското стопанство се използва класификацията PRAG (класификация на селскостопанските цени в базата данни на Евростат New CRONOS).

Отчитане на влиянието на качеството върху цените на селскостопанските продукти

За да бъдат елиминирани различията в цените, свързани с измененията в качеството, вида, количеството и опаковките, подобрите продукти са дефинирани чрез качествени, количествени, видови и други характеристики, които оказват влияние върху изменението на цените. Когато даден конкретен продукт отпада от изследването, той се заменя с нов, с близки характеристики на отпадналия от изследването. Новият продукт също трябва да бъде представителен.

Изчисляване на индекси на стоките и услугите с инвестиционно предназначение, използвани в селското стопанство (Input II)

Изчисляването на ценови индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение в селското стопанство също се извършва по формулата на Ласпер, като използваните тегла са стойностите на направените от земеделските стопанства покупки на стоки и услуги с инвестиционно предназначение, изчислени в рамките на сателитните икономически сметки за селското стопанство. За изчисляването на общия индекс на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се използва информация от изследвания, провеждани от НСИ в областта на статистиката на потребителските цени, външната търговия и краткосрочната бизнес статистика.

На базата на изчислените индекси на стоките и услугите за текущо потребление и на стоките и услугите с инвестиционно предназначение се изчислява общ индекс на цените на средствата за производство в селското стопанство (Total Input).

ПАРИЧНИ АГРЕГАТИ

Вътрешен кредит – обединява кредита за консолидирания сектор държавно управление и за неправителствения сектор. Кредитът за консолидирания сектор държавно управление обхваща нетните вземания от централното държавно управление и брунтните вземания от местното държавно управление и социално-осигурителните фондове. Кредитът за неправителствения сектор включва брунтните вземания от нефинансови предприятия, финансови предприятия, домакинства и НТООД.

Широки пари (парично предлагане) – състоят се от пасиви с паричен характер на банките към резидентния сектор с изключение на тези към централното държавно управление и банковия сектор (сектори, притежаващи пари). Инструментите в паричните агрегати са групирани по степен на ликвидност и са представени по валута и по сектори. Използват се следните парични агрегати: М1, М2 и М3. Агрегат М1, известен като тесни пари, включва най-бързо ликвидните инструменти, използвани за разплащане (пари извън банките и овърнайт депозити в левове и чуждестранна валута). Квазипарите и паричният агрегат М1 съставят паричния агрегат М2. Квазипарите се състоят от депозити с договорен матуритет до 2 години и депозити, договорени за ползване след предизвестие (вкл. спестовни депозити) до 3 месеца. Най-ниско ликвидните финансови инструменти са репосделките и издадените дългови ценни книжа до 2 години. Те са в левове и чуждестранна валута и заедно с паричния агрегат М2 формират най-широкия паричен агрегат М3, който е известен като парично предлагане (широки пари).

Дългосрочни пасиви на парично-финансовите институции – дългосрочните финансови пасиви включват пасивите на парично-финансовите институции с матуритет над 2 години или период на предизвестие над 3 месеца, както и капитала и резервите. Капитал и резерви включва основния капитал на банковата система; резервите и финансовия резултат.

Паричното предлагане се основава на мултиплицирането на паричната база (пари извън банките и банковите резерви) от търговските банки. За неговото определяне се използват паричните агрегати М1, М2 и М3.

Паричната база (резервните пари) се състои от парите извън банките и средствата на търговските банки (банковите резерви). Последните включват депозитите на търговските банки в БНБ и парите в касите им. Депозитите на търговските банки обхващат задължителните минимални резерви и свръхрезервите (овърнайт и депозити с договорен матуритет). Динамиката на резервите зависи от размера на задължителните резерви (които са фиксирана част от депозитите) и от свръхрезервите. Размерът на задължителните резерви се определя от УС на БНБ и е единственият инструмент на паричната политика на централната банка в условията на паричен съвет. Равнището на свръхрезервите отразява ликвидното състояние на търговските банки и склонността им към по-голяма сигурност.

Механизъм на паричното предлагане

Паричното предлагане (М3) може да се представя като произведение на паричната база и променливата паричен мултипликатор.

Паричен мултипликатор – характеризира степента на мултипликационния ефект от дейността на търговските банки. Измерва се чрез съотношенията на широки пари (М3) или на отделните агрегати (М1 и М2) към резервните пари. Парич-

ният мултипликатор е функция на съотношението пари извън банките / депозити и на банковите резерви към депозитите, известни като фактори за определяне на паричното предлагане. Съотношението между парите извън банките и депозитите зависи преди всичко от поведението на широката публика, а съотношението между банковите резерви и депозитите е резултат от поведението на търговските банки.

Източници на резервните пари

При стабилен паричен мултипликатор чрез въздействие върху източниците на резервните пари може да се повлияе върху общото предлагане на пари.

Чуждестранни активи (нето) – те отразяват увеличението/намалението на валутния резерв на страната. В условията на паричния съвет изменението на валутните резерви, когато е за сметка на депозитите на правителството, не влияе пряко върху паричната база и автоматично се стерилизира.

Вземания от централното държавно управление (нето) – нетната позиция се получава в резултат от нетиране на активите на централното държавно управление (салдата по левови заеми, отпуснати преди юни 1997 по силата на тогава действащия Закон за БНБ, и по валутните заеми съгласно чл. 45 на Закона за БНБ) с неговите пасиви.

Вземания от търговските банки – в баланса се отчитат салда по разрешени преди юни 1997 кредити и непогасените лихви по тях. Останали позиции (нето) включват неклаифицирани към някоя от останалите позиции активи и пасиви.

КАПИТАЛОВ ПАЗАР

Индекс SOFIX: Базисна дата: 20 октомври 2000; Базисна стойност: 100. SOFIX е индекс, базиран на пазарната капитализация на включените емисии обикновени акции, коригирана с фрий-флоута на всяка от тях. Индексът се състои от 15-те емисии акции, отговарящи на общите изисквания при избор на емисии, които са с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута. Емисия, включена в изчислението на SOFIX, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 40 000 000 (четиредесет милиона) BGN и фрий-флоут не е по-малък от 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията, или пазарна стойност на фрий-флоута не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; броят акционери, притежатели на емисията, да не е по-малък от 500 (петстотин); 3) реализираният оборот през последната една да не е по-малък от 2 000 000 (два милиона) BGN; 4) броят на сключените сделки през последната една да не е по-малък от 750 (седемстотин и петдесет). * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на SOFIX се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто.

Индекс BG REIT: Базисна дата: 03 септември 2007; Базисна стойност: 100

BG REIT е индекс, базиран на пазарната капитализация, коригирана с фрий-флоута и се състои от 7-те емисии обикновени акции на дружества със специална инвестиционна цел за секюритизация на недвижими имоти или земя с най-голяма пазарна стойност на фрий-флоута и най-висока медианна стойност на седмичния оборот за последните 6 месеца. Двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания при избор на емисии, емисия, включена в изчисляването на BG REIT, трябва да отговаря и на следните допълнителни условия: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата, не по-малко от 3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема първата дата на въвеждане за търговия; 2) да има пазарна капитализация, не по-малка от 5 000 000 (пет милиона) BGN; 3) фрий-флоутът да е равен на поне 25 (двадесет и пет)* на сто от размера на емисията; * Размерът на фрий-флоута за изчисляване на BG REIT се определя, както следва: 1) от 1 септември 2010 – 15 (петнадесет) на сто; 2) от 1 март 2011 – 20 (двадесет) на сто; 3) от 1 септември 2011 – 25 (двадесет и пет) на сто;

Индекс BG 40: Базисна дата: 01 февруари 2005; Базисна стойност: 100

BG 40 е индекс, базиран на изменението на цената на емисиите и се състои от 40-те емисии обикновени акции на дружествата с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот за последните 6 месеца, като двата критерия имат еднаква тежест. Освен на общите изисквания емисия, включена в изчисляването на BG 40, трябва да отговаря и на следното допълнително условие: 1) да се е търгувала на пазар, организиран от Борсата не по-малко от

3 (три) месеца преди включването ѝ в индекса. В случаите, когато дадена емисия е преминала за търговия между различни сегменти, за начална дата на търговията се приема датата ѝ на първа котировка; 2) При повече от три компании от една икономическа група, отговарящи на допълнителното условие по-горе, до класацията се допускат само трите емисии на компании от дадена икономическа група с най-голям брой сделки и най-висока медианна стойност на дневния оборот. Ако в резултат на класирането се окаже, че две или повече емисии на компании от дадена икономическа група заемат едно и също място в него, приоритет при включването имат тези с по-голям брой сделки за последните 6 месеца.

Индекс BG TR30 : Базисна дата: 03 Септември 2007; Базисна стойност: 1000

BG TR30 е индекс, базиран на промяната на цените на обикновените акции, включени в него, като всяка една от участващите емисии е с равно тегло. Емисиите, включени в изчисляването на BG TR30, трябва да отговарят на следните условия: 1) да имат пазарна капитализация, не по-малка от 10 000 000 (десет милиона) BGN; 2) фрий-флоутът (общият брой акции в акционери, притежаващи не повече от 5 (пет) на сто от гласовете в общото събрание на емитента), да е равен на поне 10 (десет) на сто от размера на емисията; 3) броя акции от емисията да е не по-малък от 250 000 (двеста и петдесет хиляди) акции. Всички емисии, които отговарят на горепосочените условия се класират по следните критерии, имащи еднаква тежест: 1) Пазарна капитализация; 2) Брой сделки за последните шест месеца; 3) Оборот за последните шест месеца; 4) Фрий-флоут.

Отказ от права: *Този документ е само за информация. Анализиранията цифрова информация е осигурена от надеждни, институционални източници като KBC, НСИ, МФ, БНБ, ОИСР, ЕЦБ, ЕК, ЕБВР, МВФ, СБ, EMIS Internet Securities-Bulgaria, CEIC Internet Securities-Bulgaria, EMD Holdings LLC. Обединена Българска Банка (ОББ) приема официално прецизността и пълнотата на изготвените от тях данни. Нито степенята, в която хипотезите, рисковете и прогнозите в този материал отразяват пазарните очаквания, нито техните реални шансове могат да бъдат гарантирани. Прогнозите са индикативни. Данните в тази публикация са от общ характер и е само за информационни цели. Тази публикация не следва да се използва като препоръка или предложение за закупуването или продажбата на никакви финансови инструменти и ценни книжа и не представлява предложение или проспект по смисъла на Закона за публично предлагане на ценни книжа, Закона за пазарите на финансови инструменти или други сходни регулаторни актове, включително чуждестранни. ОББ и KBC не носят отговорност за точността и пълнотата на тази информация. Повече информация по темите можете да получите при допълнително поискване.*